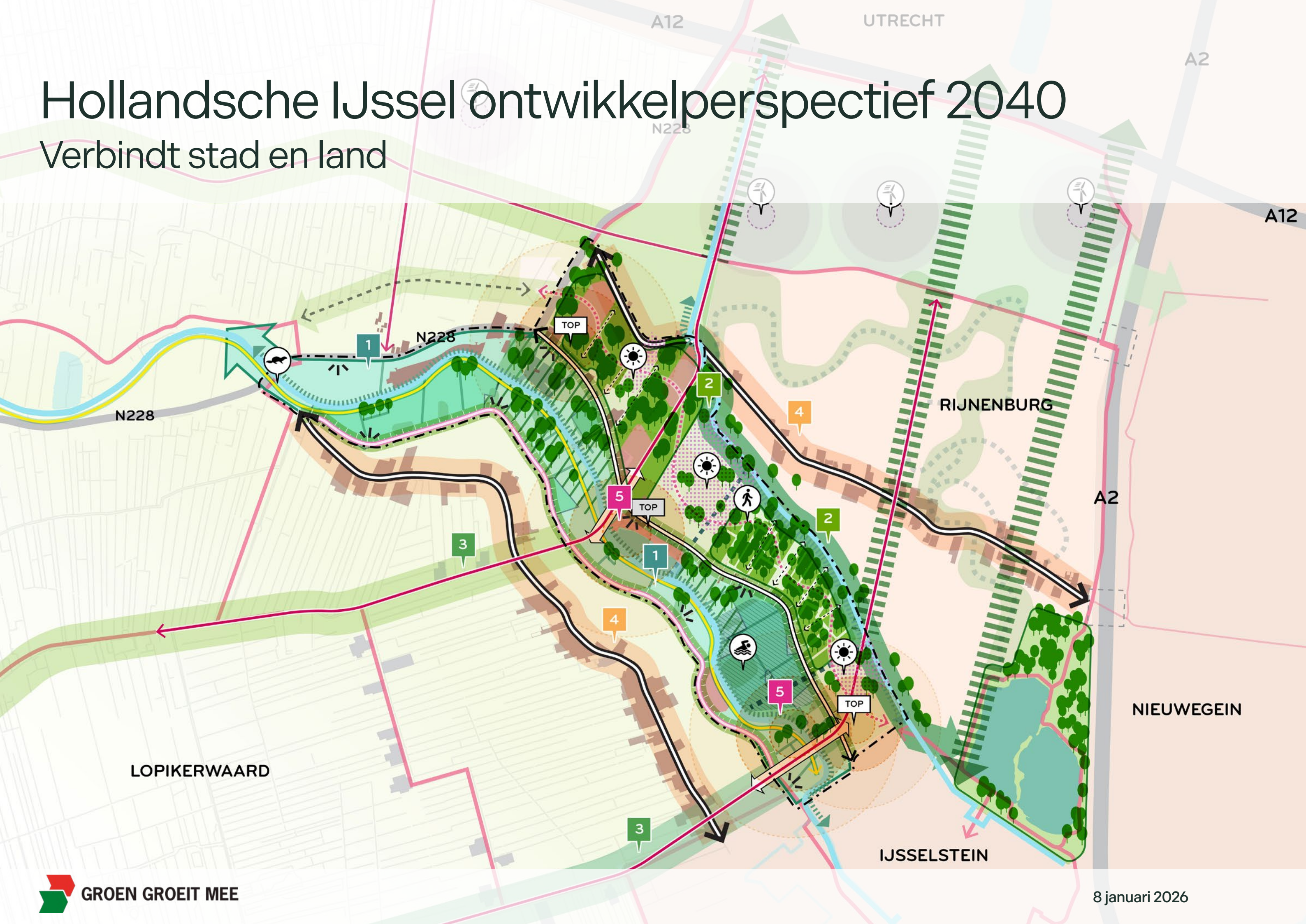

Hollandsche IJssel ontwikkelperspectief 2040

Verbindt stad en land

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
Inleiding	6
Voorbeeldgebied Hollandsche IJssel	9
Hollandsche IJssel in regionale context	11
Kennismaking met het voorbeeldgebied	13
Analyse	16
Doelstelling 1: beleefbaar landschap	18
Doelstelling 2: toegankelijk groen en blauw	20
Doelstelling 3: beleefbaar water	22
Doelstelling 4: landschapsinclusieve landbouw	24
Doelstelling 5: veerkrachtige natuur	26
Ontwikkelperspectief	28
Inleiding	30
Doelstelling 1: beleefbaar landschap	38
Doelstelling 2: toegankelijk groen en blauw	40
Doelstelling 3: beleefbaar water	42
Doelstelling 4: landschapsinclusieve landbouw	44
Doelstelling 5, veerkrachtige natuur	46
Uitvoeringsprogramma	48
De samenwerkende gebiedspartijen	50
Proces en draagvlak in de omgeving	52
Grondstrategie	54
Financieel	56
Colofon	58
Bijlagen	60

Hollandsche IJsselgebied, Zuid IJsseldijk

Voorwoord

Groen is de kwaliteit van de Utrechtse regio. Dat is vastgelegd in het pact Groen Groeit Mee van 2022 waaraan steeds meer pactpartners zich verbinden en invulling geven. “Groen groeit mee” is een initiatief van de provincie Utrecht en samenwerkende partijen met haar pactpartners om te zorgen dat de provincie ook op een gezonde manier blijft groeien, door het groen en het water: oftewel de natuur en het landschap mee te laten groeien met de woningbouw. Het doel is om een samenhangend groenblauw netwerk te creëren, van de stad tot het buitengebied, wat bijdraagt aan gezondheid, klimaatadaptatie en biodiversiteit.

Groen Groeit Mee is het koesteren van de bestaande landschappelijke kwaliteiten en waar mogelijk deze kwaliteit verbeteren voor een gezonde leefomgeving. Enerzijds gaat het over groen en het water om te beleven als bewoner of toerist en heeft daarmee een koppeling met gezondheid en ontspanning. Anderzijds gaat het bij groen en water over het inspelen op klimaatadaptatie en vergroten van de biodiversiteit. In alle gevallen is het noodzakelijk om het samen te doen, zodat we maatregelen kunnen combineren en de maximale voordelen kunnen benutten.

Ik ben blij met ontwikkelperspectief Hollandsche IJsselgebied dat nu gereed is. Niet alleen omdat het ‘stad en land verbindt’, maar ook omdat het inzicht geeft in welke waarden we willen koesteren, waar kansen liggen en aan welke projecten wij gezamenlijk gaan werken. Voor nu op de korte termijn. En wat er op de langere termijn mogelijk is als inspiratie voor het jaar 2040. Een goede mix van concrete projecten en ambitieuze kansen die bijdragen aan het behouden en versterken van het Hollandsche IJsselgebied. Een unieke landschappelijke parel in onze mooie groene provincie

Stad en land verbinden is de belangrijkste doelstelling voor het Hollandsche IJsselgebied. Daarvoor is het nodig dat er over de grenzen heen wordt gekeken en vanuit een gezamenlijk belang een integraal plan wordt gerealiseerd om te komen tot wellicht de beste stadsrand van Nederland. Een stadsrand met een sterke eigen identiteit. In ons geval is dat de Hollandsche IJssel. Als overgang van drukte naar stilte. Als overgang van dicht naar open.

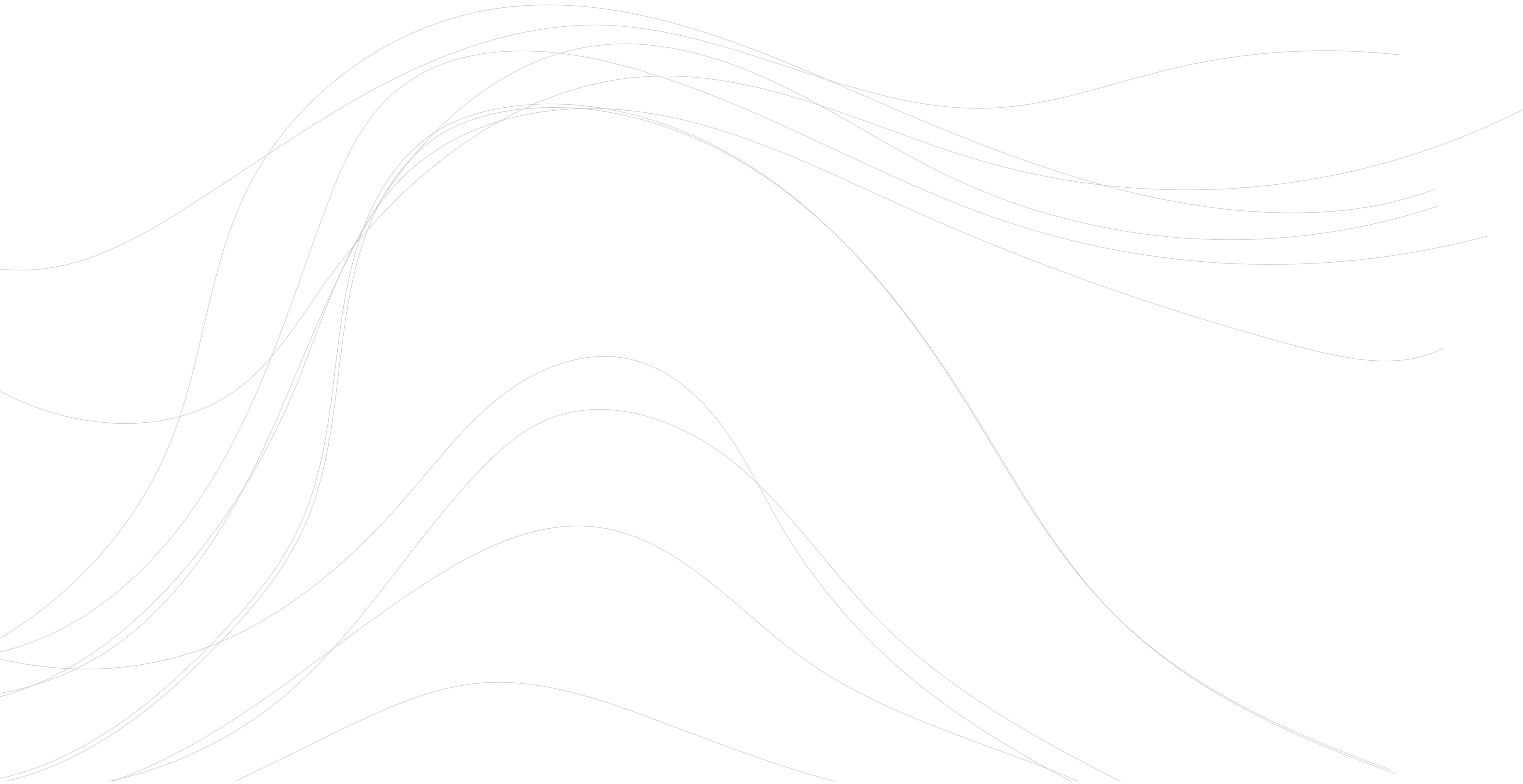
Het ontwikkelperspectief Hollandsche IJsselgebied is een verkenning en nog geen uitgewerkt plan. Het vormt ook een nadrukkelijke uitnodiging aan alle bewoners, bedrijven en grondeigenaren om mee te denken en initiatieven aan te dragen die invulling geven aan de verkenning van de geschetste ambities en kansen. De samenwerkende overheden hebben niet alle gronden in eigendom, zodat met name een concretisering nodig is of en waar kansen binnen het hele gebied gerealiseerd kunnen worden.

Dat is voor de volgende fase waarin we vanaf 2026 onze samenwerking voortzetten. Belangrijke vraagstukken zijn:

- Verkenning van kansen uitwerken in een integraal plan, projecten en financiering;
- Juist ook beheer en financiering van beheer na aanleg;
- Duurzame landbouw en perspectief voor de boeren (deels als landschapsbeheerder).

Voor nu veel leesplezier
Namens Bert de Groot, Hoogheemraad De Stichtse Rijnlanden en voorzitter van de stuurgroep

Inleiding

Hollandsche IJssel met stedelijke omgeving

INLEIDING

Groen groeit mee - voorbeeldgebied Hollandsche IJssel

GROEN GROEIT MEE

Steeds meer mensen willen wonen in de provincie Utrecht. De vraag naar ruimte is groot en de hoeveelheid groen per inwoner staat onder druk. De ambitie van Groen Groeit Mee is dat 'groen en blauw' zowel op de korte als de wat langere termijn meegroeien met de verstedelijking in de provincie Utrecht en wordt meegenomen in ruimtelijke plannen. Groen is namelijk van grote waarde als het gaat om de gezondheid van inwoners, klimaatadaptatie en biodiversiteit. Verstedelijking en het versterken van bestaand en nieuw groen worden in samenhang ontwikkeld, zodat het geheel bijdraagt aan de ruimtelijke kwaliteit van de regio. Om de ambitie in de praktijk te toetsen, wordt ervaring opgedaan in voorbeeldgebieden. Het Hollandsche IJsselgebied is een van deze gebieden, direct grenzend aan de stedelijke ontwikkeling van Rijnenburg. Dit ontwikkelperspectief heeft geen formele status, maar vormt straks wel de basis voor de hierna volgende planfase, zodat vervolgens gezamenlijk integraal aan de slag kan worden gegaan in het gebied.

VIJF DOELSTELLINGEN

- Binnen Groen Groeit Mee wordt gezamenlijk gezocht naar een goede mix van vijf hoofddoelstellingen:
- Beleefbaar landschap: Het landschap is levend en beleefbaar, en draagt bij aan herkenbaar erfgoed, cultuur en biodiversiteit.
 - Toegankelijk groen: Iedere inwoner heeft toegang tot landschappen met een kwaliteit die aansluit bij recreatieve wensen en behoeften.
 - Zichtbaar water: Een robuust en zichtbaar watersysteem als drager van gezond stedelijk leven, natuur en landbouw.
 - Landschapsinclusieve landbouw: De productie van voedsel gaat samen met een aantrekkelijk, rijk, biodivers en toegankelijk landschap.
 - Veerkrachtige natuur: De natuur heeft een rijke biodiversiteit en is veerkrachtig.

Samen vormen deze vijf doelstellingen een wenkend perspectief, passend binnen de Omgevingsvisie IJsselstein en het Uitnodigingskader Zon.

SAMEN KOM JE VERDER

Naast de inhoudelijke doelstellingen is er een doelstelling op samenwerking vanuit de overtuiging dat 1+1=3 kan zijn. Concreet: er zijn kansen door losse opgaven te koppelen met als resultaat een grotere meerwaarde. Met zeven gebiedspartijen is een samenwerkovereenkomst getekend: Provincie Utrecht, gemeenten IJsselstein, Nieuwegein, Montfoort en Utrecht, Staatsbosbeheer en Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR). Na veel afstemming in kernteams, projectteams, gezamenlijke ontwerptafels en bestuurlijke overleggen is gezamenlijk draagvlak ontstaan voor dit Ontwikkelperspectief. Daarnaast is in het proces ook met gebiedspartijen samengewerkt. Te noemen zijn gesprekken met individuele stakeholders en de keukentafelgesprekken met grondeigenaren: om wensen en kansen in beeld te brengen. Tijdens de gebiedsbijeenkomst op 13 februari 2025 zijn veel wensen en aandachtspunten opgehaald. Het resultaat van deze intensieve samenwerking is dit voorliggende Ontwikkelperspectief 2040 inclusief uitvoeringsagenda.

Stuurgroep na ondertekening samenwerkingsovereenkomst 15 februari 2024

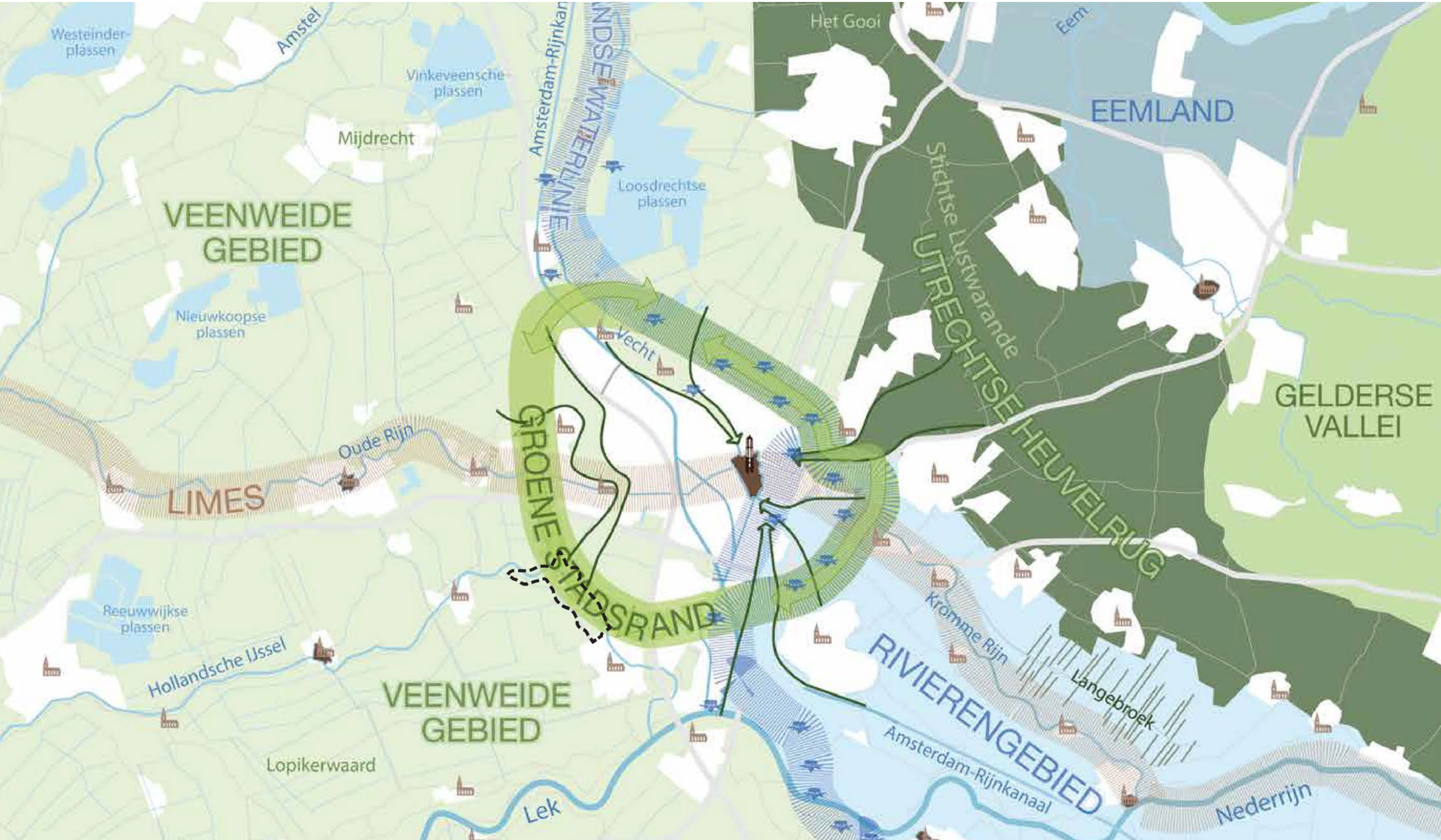

Impressie van de gebiedsovereenkomst 13 februari 2025

Een van de schetsen als uitkomst van de ontwerptafel 13 oktober 2025

Hollandsche IJssel gebied onderdeel van een groter geheel

Ligging en positionering van het voorbeeldgebied Hollandsche IJssel, onderdeel van een groter geheel, op de kaart van de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040, tien minuten stad

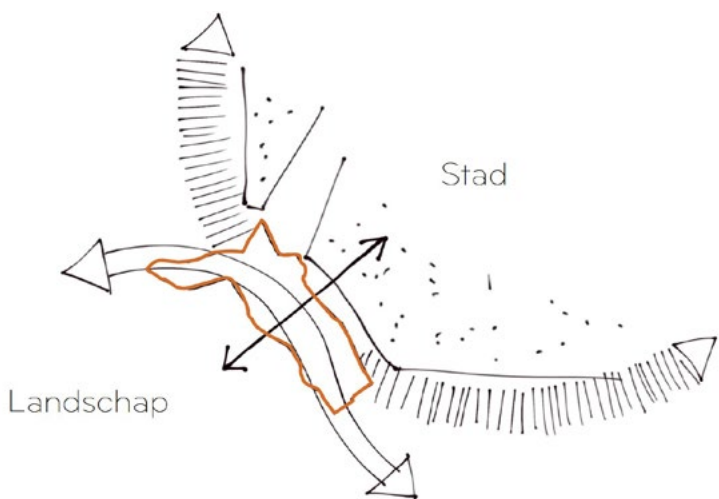
INLEIDING

Hollandsche IJssel in regionale context

DRIE LENZEN

Vanuit de grotere omgeving kan door drie verschillende lenzen naar het voorbeeldgebied van de Hollandsche IJssel worden gekeken. Als onderdeel van een groter riviersysteem, als rand van de Lopikerwaard en als rand van de stadsregio Utrecht.

- Allereerst is het voorbeeldgebied onderdeel van een groter (gekanaliseerd) riviersysteem in de provincies Utrecht en Zuid-Holland. De rivier legt een enigszins boogvormige route af vanaf de Lek bij Nieuwegein tot de Nieuwe Maas ten oosten van Rotterdam. Onderdeel van het riviersysteem zijn de rivier, de rivieroever, de bedijkingen, de oeverwallen en de verschillende vestingsteden langs de rivier. In deze context gaat het om het behoud en de ontwikkeling van het hele riviersysteem, vanuit cultuurhistorie, waterstaatkundige vraagstukken en nieuwe opgaven vanuit natuur en recreatie.
- Het voorbeeldgebied van de Hollandsche IJssel vormt ook de rand van een grotere ruimtelijke eenheid van het veenweidegebied van de Lopikerwaard. In deze context gaat het voornamelijk om het ontwikkelen van een duurzaam perspectief voor de landbouw in dit grotere gebied, rekening houdend met nieuwe opgaven vanuit stikstof, natuur en recreatie.

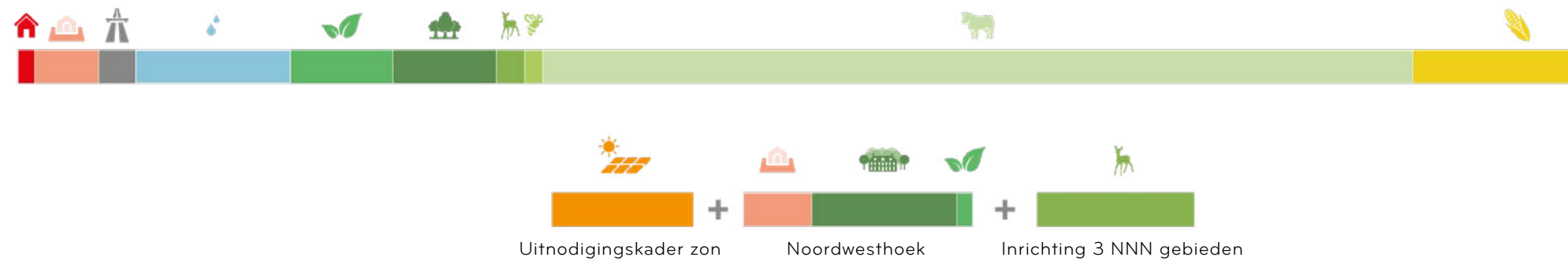

Hollandsche IJssel: onderdeel van het riviersysteem, rand van de Lopikerwaard en rand van de stad.

- Als derde zal het voorbeeldgebied van de Hollandsche IJssel na de ontwikkeling van het nieuwe stedelijke gebied van Rijnenburg onderdeel zijn van de nieuwe stadsrand van de regio Utrecht. Het plangebied Hollandsche IJssel maakt onderdeel uit van de IJsselscheg die een groene verbinding vormt tussen de stad en het landschap. Voorzichtig wordt ook in deze context al gekeken naar de betekenis als schakel van de regionale groenstructuur rondom Utrecht. In deze context spelen vervolgens alle vragen die we in Nederland tegenkomen als we kijken naar de rand van de stad. Vraagstukken zijn mobiliteit, recreatieve voorzieningen, duurzame energie en voldoende groen en blauw.

HOGЕ DRUK OP DE SCHAARSE RUIMTE

Het voorbeeldgebied van de Hollandsche IJssel is ca. 400 hectare groot. In de huidige situatie heeft elke vierkante meter een bestemming. Daarbovenop zijn er tal van opgaven in het gebied. Er is ruimte nodig voor recreatie, energie, natuur en water. Daarnaast is de opgave om tegelijkertijd rust en horizon te behouden middels een systeembenadering. Vandaar ook de zoektocht om verschillende opgaven ruimtelijk slim te combineren, zodat er extra waardecreatie mogelijk is (1+1=3). En dat is een goed idee. Tegelijkertijd.

Barcode van het landschap, bovenste balk is een abstracte weergave van het huidige ruimtegebruik. Onderstaande balk geeft een globale weergave van concrete ruimteclaims het voorbeeldgebied.

ontkomen we er niet aan dat we samen echt keuzes moeten maken in wat we wel en wat we niet een plek kunnen geven in het voorbeeldgebied van de Hollandsche IJssel. Want de beschikbare ruimte is beperkt.

STAD EN LAND VERBINDEN

In deze regionale context is wat ons betreft de belangrijkste doelstelling voor het voorbeeldgebied Hollandsche IJssel, dat we stad en land willen verbinden. Het zou goed zijn als we bij de ontwikkeling van dit type gebieden zowel letterlijk als figuurlijk over grenzen heen durven kijken en vanuit een echt integraal en gezamenlijk belang werken aan de beste stadsrand van Nederland. Een plek waar de stadsrand niet langer de overstort is van alles wat niet in de stad zelf past, maar een stadsrand met een sterke eigen identiteit. Een gebied met een sterke onderlinge samenhang. Met een duidelijke zonering tussen drukte en stilte. Een gebied wat optimaal verbonden is met de grotere omgeving van stad en Lopikerwaard. En een gebied waar sluipverkeer tijdig wordt tegengegaan en wat tegelijkertijd wel goed toegankelijk is voor allerlei vormen van langzame recreatie, zoals wandelen, hardlopen, fietsen, mountainbiken, (kano)varen, paardrijden. Een beleefbaar cultuurlandschap waar landschapsinclusieve landbouw harmonieus samengaat met veerkrachtige natuur en recreatieve bestemmingen.

Kaart met huidige situatie

INLEIDING

Kennismaking met het voorbeeldgebied Hollandsche IJssel

WAAR KOMEN WE VANDAAN?

De Hollandsche IJssel is van origine onderdeel van de Nederlandse rivierdelta. Lange tijd was het gebied een groot veenmoeras. De oudste historie is terug te vinden tussen de Noord IJsseldijk en de Nedereindseweg. De toenmalige loop van de rivier was in de Romeinse tijd de belangrijkste transportader. Op de iets hoger gelegen stroomrug werd gewoond. In de middeleeuwen zijn op de oeverwallen langs de rivier kastelen en nederzettingen gebouwd, welke later zijn uitgroeid tot vestingsteden zoals IJsselstein en Montfoort. In de late middeleeuwen werden de lagere delen ontgonnen ten behoeve van agrarische productie. Door deze ontginning is de huidige strokenverkaveling ontstaan. Ook waren er tal van steenfabrieken langs de rivier. Omstreeks 1850 is de rivier gekanaliseerd. De Hollandsche IJssel en de uiterwaarden liggen relatief hoog in het omringende landschap. Door kleiwinning zijn in de uiterwaarden hoogteverschillen ontstaan, waarvan enkele later zijn gebruikt als vuilstort.

WAAR STAAN WE NU?

Het voorbeeldgebied Hollandsche IJssel omvat ongeveer 400 hectare en is verbonden met de omgeving. Het voorbeeldgebied ligt ten noordwesten van IJsselstein. Met de komst van het nieuwe stedelijk gebied van Rijnenburg is dit straks een belangrijk overgangsgebied tussen stad en landschap. Het is een afwisselend gebied met rijke historie waarin de rivier met de uiterwaarden de oost-west verbinding vormt met aan de noordzijde oeverwallen in een gebied met karakteristieke strokenverkaveling. Te noemen zijn de rivier zelf met het jaagpad, de Meerlobrug, de jachthaven Marnemoende en de iets verderop gelegen camping. Naast de rivier en de dijken zijn de belangrijkste linten de Achtersloot, de Noord IJsseldijk, de IJsselwetering. Aan de noordzijde is al een bestaand recreatief bosgebied van het IJsselsteinse Bos.

Hollandsche IJssel

Jaagpad ter hoogte van de camping

Fietspad Zuid IJsseldijk

IJsselsteinse Bos

Meerlobrug en jachthaven Marnemoende

Noord IJsseldijk

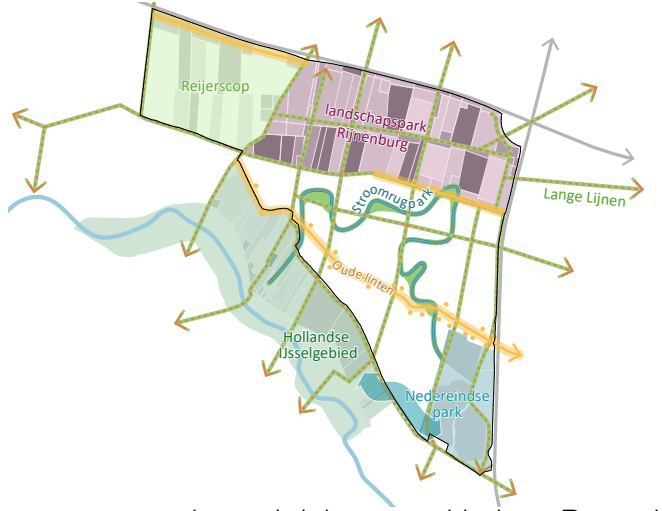
Kaart met lopende projecten

WAAR GAAN WE NAARTOE?

Een gesprek over de toekomstige ontwikkeling van het voorbeeldgebied Hollandsche IJssel start niet bij nul. Want er zijn al verschillende projecten in de opstartfase, in uitvoering of zelfs al afgerond tijdens het opstellen van dit Ontwikkelperspectief. Onderstaand een overzicht van de belangrijkste lopende projecten.

- HDSR heeft recent een dijkverbetering aan de zuidwestzijde van de rivier uitgevoerd.. Daarnaast zoekt HDSR naar kansen om het watersysteem klimaatrobuuster te maken, bijvoorbeeld door de aanleg van sloten, een plas of nevengeul en de biodiversiteit en waterkwaliteit te verbeteren door bijv. natuurvriendelijke oevers.
- Staatsbosbeheer is de trekker van de inrichting en realisatie van recreatiegebied 'Noord-Westhoek' met boscompensatie.
- Gemeente IJsselstein werkt aan de uitvoering van de vastgestelde visie op toerisme en recreatie. Ook wordt gekeken naar kansen voor het toevoegen van recreatieve routes, zoals die langs de IJsselwetering, en de verkeersveiligheid.
- Provincie Utrecht werkt met partners aan de realisatie voor een fiets- en wandelpad met recreatief gebruik langs de IJsselwetering.
- Provincie Utrecht realiseert nieuwe natuur door de inrichting en realisatie van drie NNN-gebieden op gronden van Staatsbosbeheer.
- Gemeente IJsselstein heeft de ambitie om in 2050 klimaat- en energieneutraal te zijn. Een deel van het Hollandsche IJsselgebied is onderdeel van het uitnodigingskader duurzame energieopwekking.
- Ook buiten het gebied zijn er ontwikkelingen voor langere termijn zoals de gebiedsontwikkeling Rijnenburg en toekomstbeeld Nedereindse Park.

Groenblauwe raamwerk stedelijke ontwikkeling Rijnenburg. Bron: Programmatische verkenning Rijnenburg (2024) Gemeente Utrecht.

Drukke Noord IJsseldijk

Ontwikkelingen Noordwesthoek

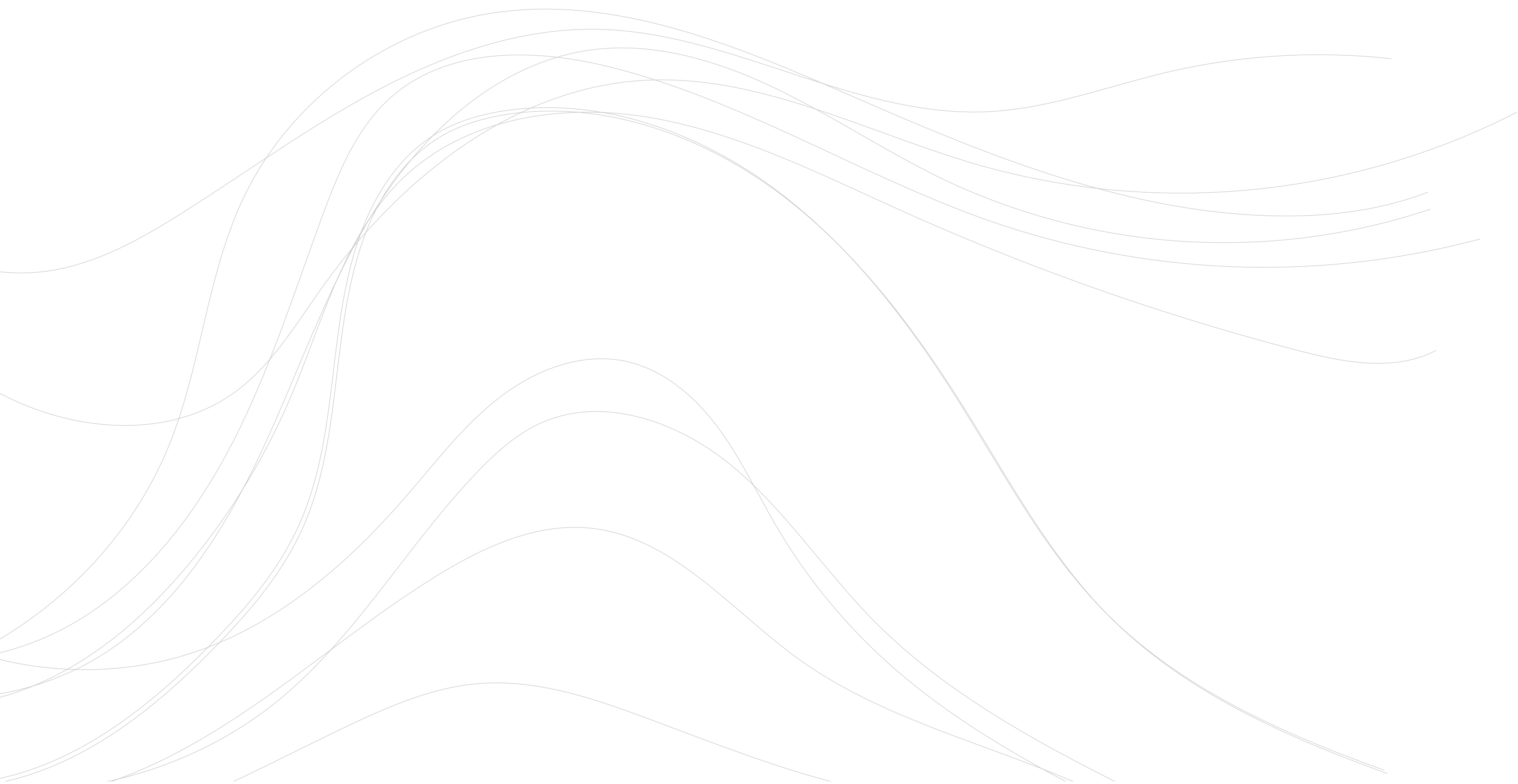

Uitnodigingskader zon

Programmatische verkenning Rijnenburg, Gemeente Utrecht

Analyse

ANALYSE

Doelstelling 1: beleefbaar landschap

HOE IS HET NU?

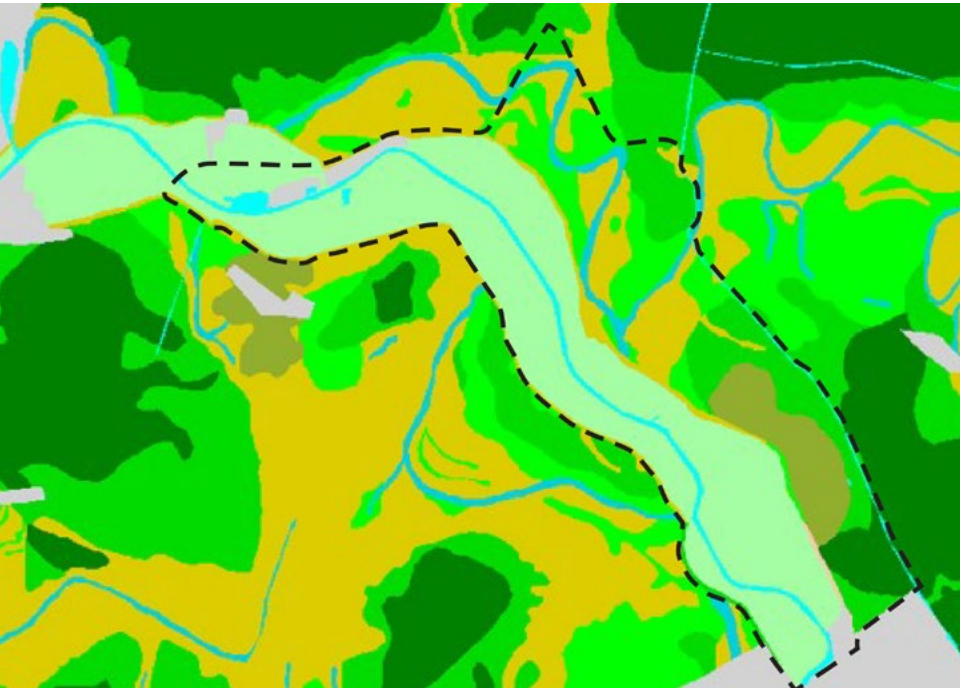
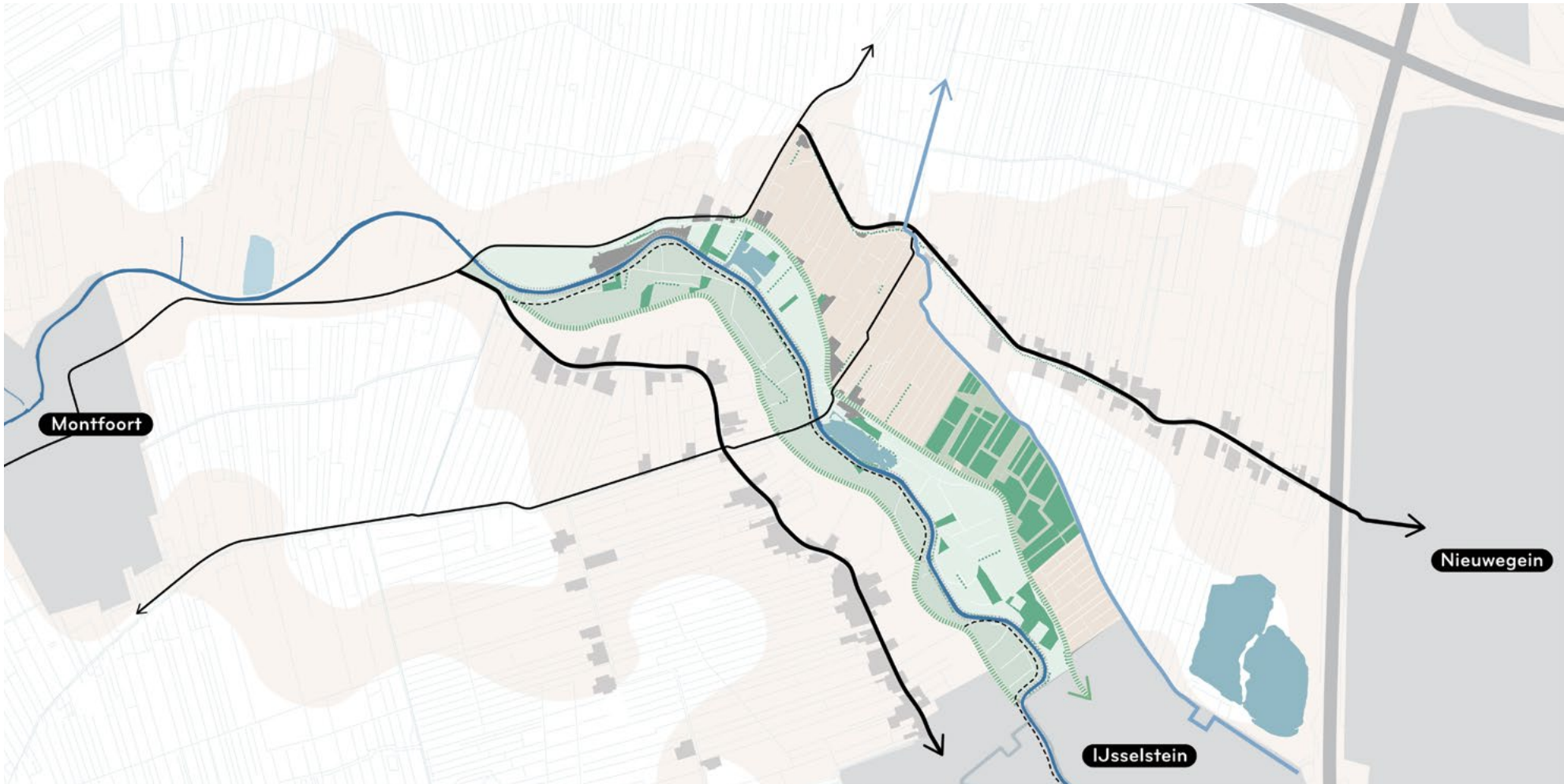
- De Hollandsche IJssel verbindt de vestingsteden IJsselstein, Montfoort en de (woon)kern van Nieuwegein. De rivier stroomt verscholen tussen gevarieerde open en begroeide rivieroeveren en wordt omgeven door een open veen-weidelandschap (waard).
- Belangrijke lijnen in het landschap zijn de Hollandsche IJssel, regionale waterkeringen, wegen, het jaagpad en de IJsselwetering. Deze lopen grotendeels parallel aan de rivierloop. De noord- en zuidoever is voor alle verkeer verbonden via de brug van de N228 bij Knollemanshoek en voor fietsers en wandelaars bij de Meerlobrug bij jachthaven Marnemoende.
- De Hollandsche IJssel vormt de grens tussen de Utrechtse Waarden (Lopikerwaard) en de polder Rijnenburg met Groot Merwede.
- Het landschap bestaat uit twee typologieën: de waard en de oude stroomrug. De waard bestaat uit het open agrarisch weidelandschap met strokenverkaveling. De oude stroomrug bestaat uit de rivieroeveren van de Hollandsche IJssel met de uiterwaarden met de onregelmatige blokverkaveling, akkers en boomgaarden (noord- en zuidoever). En stroomruggen met kenmerkende lintbebouwing en strokenverkaveling staan dwars op de ontginningsassen (Noord- en Zuid IJsseldijk, Achtersloot).
- De Noord IJsseldijk met lintbebouwing is een belangrijke toegangsweg naar/van IJsselstein en wordt gebruikt voor alle soorten verkeer. De Zuid IJsseldijk is alleen toegankelijk voor fietsers. Overige toegangswegen die het gebied ontsluiten zijn de Nedereindseweg, de N228 en de Achtersloot.
- Ten noorden van de Noord IJsseldijk is in de ondergrond een archeologisch waardevolle oude rivierloop van de Hollandsche IJssel aanwezig: de Jutphasegordel.
- Het landgebruik is deels agrarisch; voornamelijk voor de melkveehouderij en kleinschalige akkerbouw (mais).
- Aan zuidzijde, nabij IJsselstein ligt camping de Voormolen. Aan de noordzijde van de Noord

IJsseldijk ligt het IJsselsteinse Bos. Ten noorden van de weg is het landschap open afgewisseld met de beplanting van het IJsselsteinse Bos. Ten zuiden van de weg is het meer afwisselend met woningen, kleine landschapselementen, een begraafplaats, Landgoed De Mare en jachthaven Marnemoende (met restaurant, zaalverhuur en diverse recreatieve verblijfsaccommodaties zoals camperplaatsen en kampeervlot). Andere voorzieningen in het gebied zijn: Rustpunt Knollemanshoek, kaasboerderij manege, pannenkoekenhuis / midgetgolf De Roozeboom , Restaurant de Posthoorn en diverse B&B's.

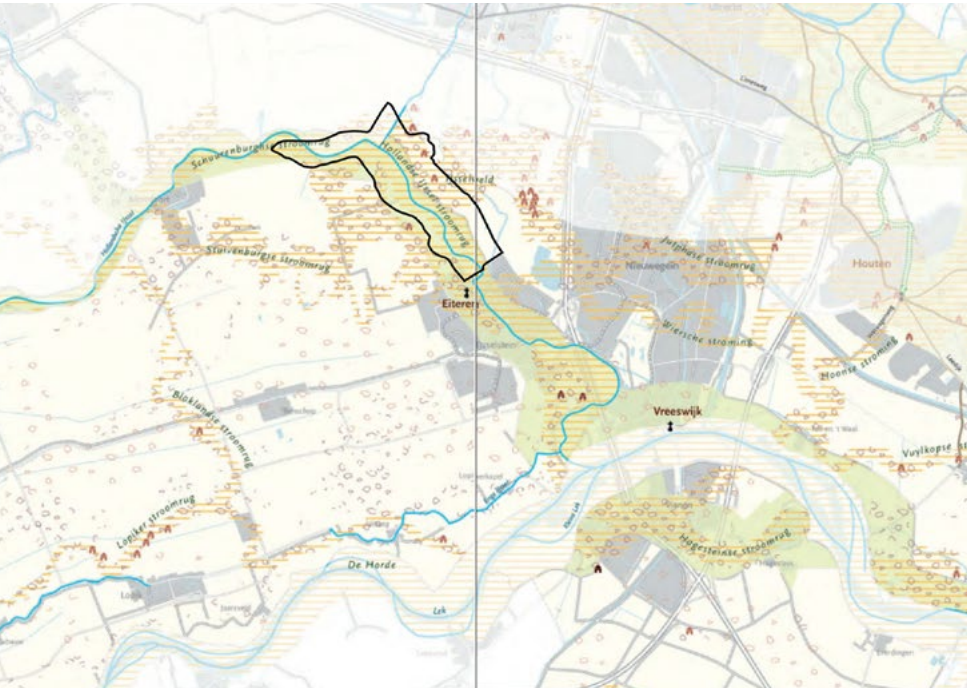
MAAR OOK

- Met alle opgaven staan de kernkwaliteiten en de beleving van het gebied onder druk;
- De wegen zijn nu al druk en worden onveilig ervaren. Dit neemt toe met nieuwe ontwikkelingen en opgaven binnen het gebied.

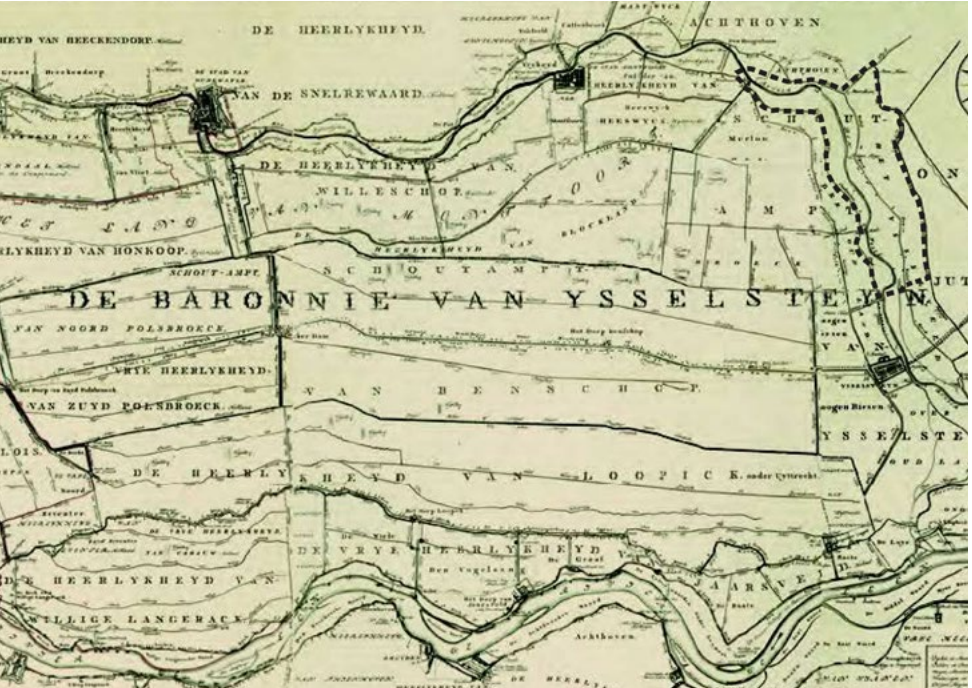
Analysekaart beleefbaar landschap

Geomorfologische kaart, stroombed

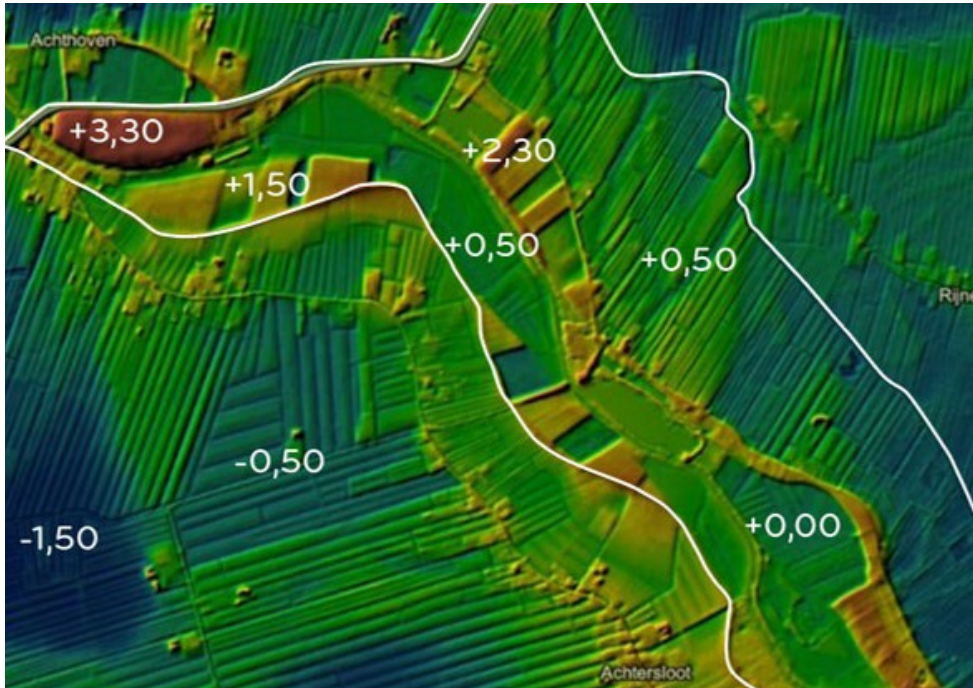
Stuivenbergse stroomrug

Hollandsche IJssel aan de rand van de Lopikerwaard

Topotijdreis, historische kaart 1850

ESRI, kamstructuren

CONCLUSIE

- Behouden van het Hollandsche IJsselgebied als een rijk en waardevol cultuurlandschap.
- Versterken van de kernwaarden van het gebied uit de provinciale gebiedskatern: landschappelijke diversiteit, weidekarakter, verkavelingspatroon en openheid. Het gebied zal minder open worden, maar de totale kwaliteit verbetert door de randen en ruggengraat te versterken.

ANALYSE

Doelstelling 2: toegankelijk groen en blauw

HOE IS HET NU?

- De Hollandsche IJssel maakt onderdeel uit van recreatieve routes. Verschillende vormen van recreatie zijn mogelijk over het water (pleziervaart, suppen en kanoën) en over land (wandelen, fietsen, joggen, skaten etc.). Aan de zuidoever van de Hollandsche IJssel loopt een jaagpad.
- Op enkele plekken passeer je de Hollandsche IJssel en is de rivier beleefbaar. Voor alle vormen van mobiliteit is de brug van de N228 nabij Knollemanshoek. Voor fietsers en wandelaars is de Meerlobrug bij jachthaven Marnemoende de plek om de Hollandsche IJssel over te steken.
- Jachthaven Marnemoende is een Toeristisch Overstap Punt (TOP) voor routes over land en water.
- De Noord IJsseldijk is de belangrijkste toegangsweg tot het plangebied. Vanaf deze weg kunnen de huidige voorzieningen worden bereikt. Parkeerplaatsen zijn er bij jachthaven Marnemoende en bij het IJsselsteinse Bos.
- In het IJsselsteinse Bos kan worden gerecreëerd (wandelen, ontmoeten, spelen etc.).

MAAR OOK

- Verdere verstedelijking in de omgeving en met name in Rijnenburg leidt op lange termijn tot extra toename van de recreatieve druk.
- Het gebied is niet optimaal toegankelijk. De verbindingen liggen grotendeels parallel aan de rivier en zijn aan de noordzijde gelegen. De verbindingen haaks op de rivier (noord-zuid) zijn beperkt, niet alle routes zijn verbonden en parkeergelegenheid is beperkt.
- In het routenetwerk vormen de snelwegen (A12 en A2) barrières voor zowel toegankelijkheid als recreatieve/ecologische verbindingen zoals bij de Lange Vliet.
- Het aanbod aan recreatieve voorzieningen (waaronder zwemwater) is beperkt.

Jaagpad langs Hollandsche IJssel

Noord IJsseldijk

Kampeervlot bij jachthaven Marnemoende

Legenda

Routing

Voetpaden

Jaagpad

Fietspaden

Autowegen

Bruggen (Meerlobrug en Hogeboomsbrug)

Viaducten en bruggen (A12 en A2)

Groenstructuren

Programmering

TOP, Marnemoende

Camping 'De Voormolen'

Pleziervaart, suppen en kanoën

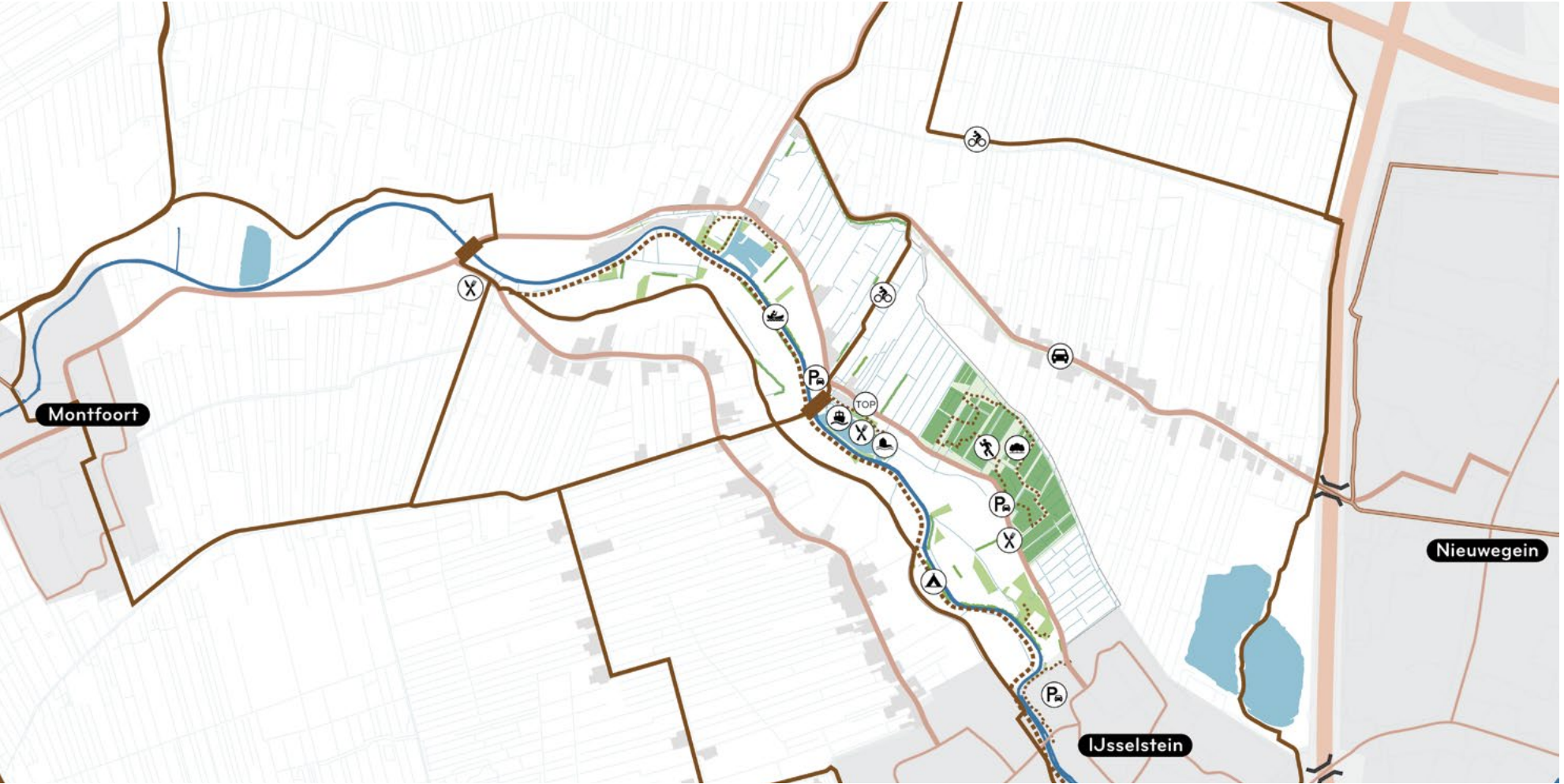
Kampeervlot Marnemoende

Jachthaven Marnemoende

IJsselsteinse bos

Restaurants (Knollemanshoek, Rivers Marnemoende, Pannenkoeken-Midgetgolf de Roozeboom)

Analysekaart toegankelijk groen en blauw

Meerlobrug bij jachthaven Marnemoende

Recreatieve paden in het IJsselsteinse bos

CONCLUSIE

- Sluipverkeer en druk op routes voorkomen
- Vergroten toegankelijkheid (overgangen en parkeren)
- Toegankelijkheid op regionale schaal verbeteren
- Aanbod recreatieve voorzieningen verhogen

ANALYSE

Doelstelling 3: beleefbaar water

HOE IS HET NU?

- Water is de levensader van het landschap met de Hollandsche IJssel en de sloten door het gebied als (blauwe) verbindingen met de omgeving.
- De Hollandsche IJssel is belangrijk voor de doorvoer van zoetwater naar West-Nederland tijdens droge perioden (klimaatbestendige wateraanvoer (KWA)) en voor de afvoer van water tijdens normale en natte perioden. Langs de rivier liggen dijken die zorgen dat het achterland beschermd is tegen overstromen.
- De Hollandsche IJssel is een belangrijke vaarroute voor recreatie.
- Water is een belangrijke basis(voorwaarde: kwaliteit en kwantiteit) voor behoud en ontwikkeling van (beleefbare) natuurwaarden.
- Jachthaven Marnemoende is een overstappunt tussen land en water.
- Het jaagpad aan de zuidoever ligt loopt langs het water (beleefbaar). Vanaf de Meerlobrug is ver zicht over land en water.

MAAR OOK

- De Hollandsche IJssel is beperkt beleefbaar in het landschap. Er zijn weinig contactpunten nabij het water.
- Door de gekanaliseerde loop van de Hollandsche IJssel is er op dit moment weinig ruimte voor natuurvriendelijke oevers.
- Voor een klimaatbestendige inrichting dient neerslag te kunnen worden opgevangen in het gebied zelf en dient te worden voorkomen dat het water afstroomt naar lager gelegen delen.
- Vanwege het veranderende klimaat is meer ruimte voor water wenselijk, vooral in de vorm van een groter wateroppervlak verbonden met de Hollandsche IJssel. Gezien de grote druk op de ruimte vraagt dit combinatie met andere functies.
- Vanuit de gebiedsbijeenkomst zijn meerdere wensen geuit voor meer water, ook om te zwemmen bijvoorbeeld in combinatie met horeca / paviljoen en natuur / vlonderpad.

Analysekaart beleefbaar water

Legenda

- Hollandsche IJssel en IJsselwetering
- Bekenstructuur/ sloten
- Meren en plassen
- Jaagpad
- Contactpunten
- Oversteek rivier, Meerlobrug
- Uitzichtpunt
- Recreatievaart
- Jachthaven Marnemoende
- Gemaal
- Stuw
- Vispassage
- Waterkering

Contactpunt met de Hollandsche IJssel

Contactpunt met de hollandsche IJssel

Hollandsche IJssel met pleziervaart

Uitzicht vanaf Meerlobrug

Achtersloot als dijk met het lint in de achtergrond

CONCLUSIE

- Toevoegen contactpunten
- Beleving vergroten
- Meer ruimte voor water
- Zwemwater toevoegen
- Zoeken naar waterverbindingen
- De opgave voor waternatuur is verwerkt in doelstelling vijf; veerkrachtige natuur

ANALYSE

Doelstelling 4: landschapsinclusieve landbouw

HOE IS HET NU?

- Het gaat om circa twaalf eigenaren/pachters met voornamelijk melkveehouderijen, waarvan enkele met meer dan 200 koeien. De meeste agrariërs wonen en werken in de gemeente IJsselstein, enkele in de gemeente Montfoort.
- De agrarische gronden dragen bij aan de kernwaarden van het gebied met haar open en weidse polderlandschappen met historische verkaveling.
- Agrariërs dragen bij aan het beheer van het waardevolle landschap door bijvoorbeeld beheer van slootranden, natuurvriendelijke oevers, kleine landschapselementen.
- Een aantal agrariërs speelt nu al in op kansen en behoeften vanuit de stad, zoals zorg, kinderopvang en lokale voedselproductie.
- Een deel van de gronden die bestemd zijn voor NNN of Noordwesthoek zijn nu nog door agrariërs in beheer, veelal met een kortlopende en aflopende pacht.

- Agrariërs zijn van belang in en voor de Lopikerwaard. De ontwikkelingen bij het Hollandsche IJsselgebied moeten daarom niet los gezien worden van de Utrechtse Waarden als geheel. Zeker ook met betrekking tot de transitie van het landelijk gebied, waarvoor de Provincie Utrecht momenteel met gebiedspartners werkt aan het UPLG.

MAAR OOK

- Keukentafelgesprekken met agrariërs hebben geleid tot bewustwording dat er naast bedreigingen ook kansen liggen voor een duurzame landbouw binnen het plangebied van de Hollandsche IJssel.
- Het bedrijfseconomische perspectief staat onder druk, hoogste kwaliteit voor een lage prijs i.c.m. steeds meer eisen rond 'milieu' en de omgeving.
- Veel agrariërs pachten grond. Deze pacht constructies hebben een tijdelijk karakter, zeker als een plangebied in transitie is.

- Mede daarom is het belangrijk dat agrariërs zelf nadenken over toekomst van bedrijfsvoering. Kansen zijn er om gezamenlijk na te denken binnen het gebiedsproces UPLG. Zuidoever onderdeel van Lopikerwaard.
- Wensen en eisen om te verduurzamen (in combinatie met veel onduidelijkheid) vraagt veel van agrariërs.
- Er is onbegrip en weerstand waarom ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld duurzame energie opwekken en aanleg van nieuwe natuur op de meest waardevolle agrarische gronden zouden moeten komen.

Analysekaart landschapsinclusieve landbouw

Legenda

- Noordzijde rivier: tijdelijk gebruik als landbouwgrond, bestemming veelal gewijzigd
- Zuidzijde rivier: combinatie van functies landbouw, recreatie en natuur
- Lopikerwaard: hoofdfunctie landbouw

Historische verkaveling met kleine landschapselementen

Sfeerbeeld: koeien langs de rivier in agrarisch gebied

Historische boomgaarden

Sfeerbeeld: de agrariër als landschapsbeheerder

Huidige initiatieven bij agrariërs

CONCLUSIE

- Benut kansen om aan te sluiten bij behoeften van de stad.
- Benut kansen binnen gebiedsproces UPLG Utrechtse Waarden (Lopikerwaard). Agrariërs op zuidoever zijn onderdeel van agrarisch kerngebied IJsselstein en de Lopikerwaard.

ANALYSE

Doelstelling 5: veerkrachtige natuur

HOE IS HET NU?

- De Hollandsche IJssel is een belangrijke ecologische verbinding tussen IJsselstein en Montfoort en met het achterland. De oevers langs de Hollandsche IJssel zijn vrijwel overal beschoeid.
- Op de rivieroeveren liggen gebieden van Staatsbosbeheer die voor de Natuur Netwerk Nederland (NNN) ingericht zijn of worden.
- Diverse kleine landschapselementen zoals natuurvriendelijke oevers (blauw) en houtwallen, bomen (groen) zijn aanwezig.
- Door vernatting en duurzaam- en ecologisch beheer van slootranden dragen agrariërs bij aan het verbeteren van het leefgebied van bijvoorbeeld vogels en insecten.
- IJsselsteinse Bos is recreatief bos en heeft ook veel natuurwaarde.

MAAR OOK

- Behoud en versterken natuur staan soms op gespannen voet met landbouw en recreatie.
- De Hollandsche IJssel is een Kaderrichtlijn-Water-lichaam en voldoet op dit moment niet aan de vereiste doelen voor ecologische waterkwaliteit. Om de waterkwaliteit te verbeteren zijn acties nodig voor:
 - Meer ruimte voor water- en oeverplanten;
 - Meer leef- en paaigebied voor plantminnende vissen;
 - Verlagen van nutriëntconcentraties in water om fytoplanktonbloei te voorkomen.
- De aanwezige natuur is versnipperd, er ontbreken verblijfsplekken en de verbindingen (GBDA) is beperkt.
- Compensatie in het kader van de natuurwetgeving kan aan de orde zijn bij nieuwe ontwikkelingen zoals de aanleg van nieuw bos vanwege aantasting leefgebied soorten.
- Het aantal rivierkreeften is een probleem omdat ze waterplanten eten en de waterbodem omwoelen wat leidt tot troebel water, algenbloei en erosie.

Hollandsche IJssel is gekanaliseerd, weinig ruimte voor natuur

Nat bos op oeverwal

Recreatief bos in het gebied

Analysekaart veerkrachtige natuur

Natuurlijke oever

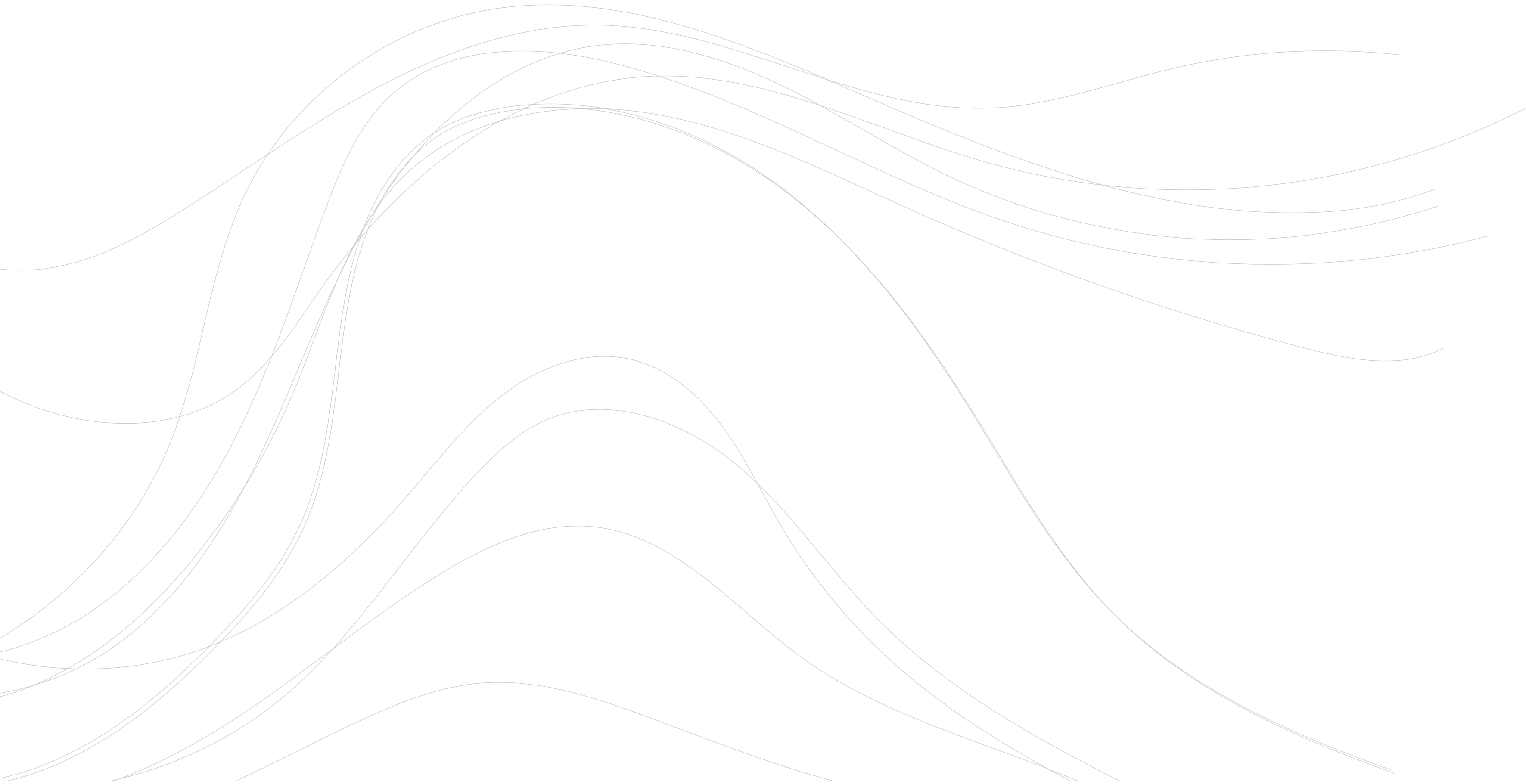

Kleinschaligheid in de zuidoever

CONCLUSIE

- Benut kansen voor versterking en herstel van natuur en biodiversiteit.
- Benut kansen voor ecologische verbindingzones tussen riviersysteem en omgeving zoals natuurgebieden in de Lopikerwaard.
- Benut kansen voor aanleg van nieuwe natuur.
- Benut kansen voor otterpassage bij brug N228
- Benut kansen voor versterken robuust groen-blauw (én recreatief) netwerk.

Ontwikkelperspectief

ONTWIKKELPERSPECTIEF

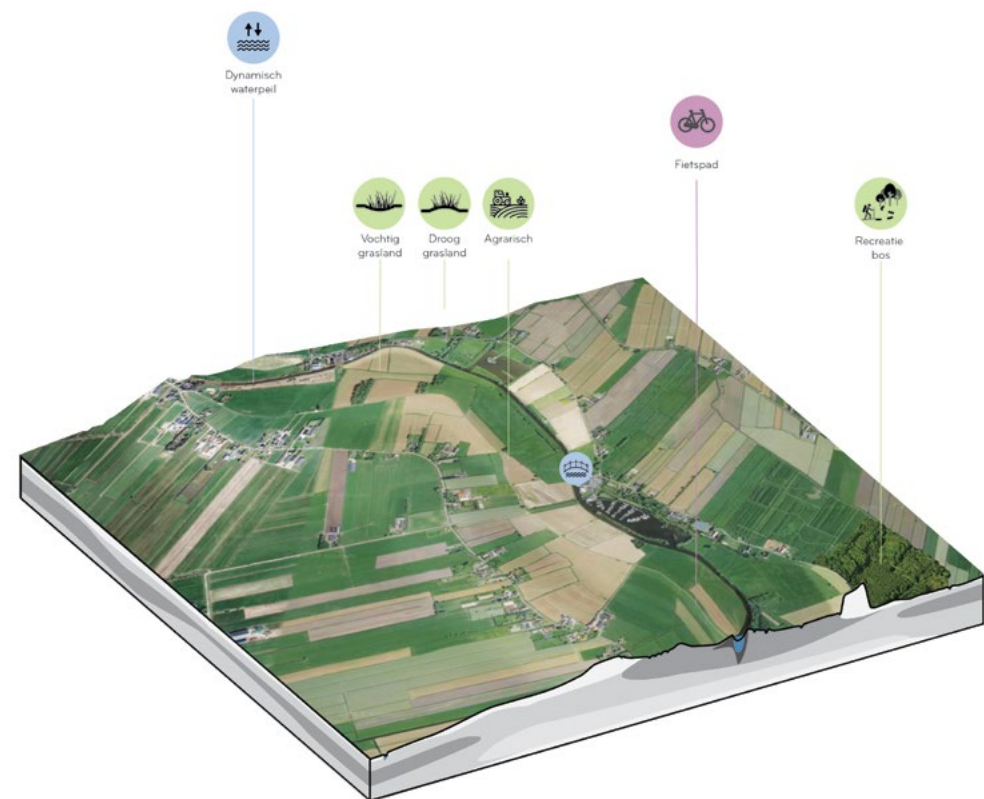
Inleiding

Een integraal ontwikkelperspectief voor Hollandsche IJssel is uitgewerkt aan de hand van vijf essenties, vijf uitdagingen, de vijf doelstellingen van Groen Groeit Mee en de vele kansen die in de analyse benoemd zijn. Omdat het plangebied niet op zichzelf staat en de samenhang met omgeving heel belangrijk is, is er bij de uitwerking van het ontwikkelperspectief ook gekeken naar het grotere schaalniveau's. In onderstaande uitwerking worden eerst de essenties en uitdagingen met de daarbij behorende kansen benoemd en wordt het integrale ontwikkelperspectief toegelicht in kaarten en verbeeldingen. Daarna volgt in dit rapport een uitwerking voor de vijf doelstellingen. Tijdens het proces van opstellen was de sectorale benadering juist ook de input voor het integrale perspectief.

VIJF UITDAGINGEN

- De dilemma's zijn urgente thema's die spelen in het gebied van Hollandsche IJssel. Deze gaan over stad-land verbindingen, zonnevelden, perspectief landbouw, recreatief netwerk en rust en openheid.
- Goede stad-land verbindingen. Kansen zijn er in het maken van een heel aantrekkelijke stadsrand met een sterk verbonden routenetwerk voor mensen (voetgangers en fietsers), planten en dieren. De uitdaging hierbij is het opheffen van barrièrewerking van (snel)wegen en waterwegen en het komen tot voldoende robuustheid van een groenblauw netwerk.
 - Perspectief landbouw. Kansen zijn er om delen van het agrarisch landschap van het Hollandsche IJsselgebied en de Utrechtse Waarden te behouden voor volgende generaties. De uitdaging hierbij is hoe de landbouw toekomstbestendig gemaakt kan worden. Gezamenlijk moeten we op zoek naar robuust en toekomstbestendig agrarisch gebruik.
 - Recreatief netwerk. Kansen zijn er in het maken van een goed verbonden routenetwerk voor voetgangers

- en fietsers tussen stad en land. De uitdaging hierbij is het beheersen van de hoeveelheid autoverkeer in het gebied, het ontwikkelen van de ontbrekende schakels en het daadwerkelijk verbinden van de steden en dorpen in de omgeving met het gebied. Een uitdaging is het borgen van het structurele beheer van de (recreatieve) inrichting en voorzieningen.
- Rust en openheid. Kansen zijn er in het gedeeltelijk behoud van eeuwenoud weids en Hollands cultuurlandschap met sloten en vee in de wei. De uitdaging hierbij is het behoud van voldoende grote maat van de openheid en het voorkomen van verdere verbrokkeling.
 - Zonnevelden. Kansen (en noodzaak) voor opwekken duurzame energie. Het uitnodigingskader zon is één van de opgaven in het gebied. Afspraken over energie worden gemaakt in RES-verband. In het uitnodigingskader zijn voorwaarden gesteld over inpassing in landschap, biodiversiteit, participatie en recreatief gebruik. De uitdaging hierbij is regionale samenwerking (wat moet waar) en lokaal goede (landschappelijke) inpassing en zo mogelijk combinatie van functies.

Huidige situatie

Toekomstbeeld, lange termijn

Kaart met ontwikkelperspectief Hollandsche IJssel op regionale schaal

VIJF ESSENTIES

De essenties zijn de belangrijke plekken en ruimtelijke ingrepen in het gebied van Hollandsche IJssel. Deze gaan over de rivieroever, de ruggengraat, de groenblauwe lopers, de linten en de schakels.

- **Noord- en zuidoever.** Kansen zijn er om bij nieuwe ruimtelijke ingrepen te werken vanuit het gehele riviersysteem van de Hollandsche IJssel, bestaande uit een samenhangend geheel van rivier, jaagpad, uiterwaarden en regionale waterkeringen.
- **Ruggengraat.** Kansen zijn er om de IJsselwetering niet alleen als grens tussen Rijnenburg en Hollandsche IJssel te zien, maar als een tweezijdige groenblauwe en recreatieve ruggengraat en als overgang naar het stedelijk gebied. Met een goede verbinding naar de Nedereindse Plas en het Nedereindse Park.
- **Groenblauwe lopers.** Kansen zijn er om een tweetal noord-zuidverbindingen (lopers) te ontwikkelen tussen Rijnenburg (stad), via de Hollandsche IJssel, naar de Utrechtse Waarden (land). In deze lopers is ruimte voor extra bos, natuur, recreatie en afwisseling tussen open, dicht en zicht.
- **Diversiteit in linten.** Kansen zijn er in het behoud van twee intensieve, bebouwde en begrenzende linten (de Nedereindse weg en de Achtersloot) en een tussen gelegen extensief, rustig en met groen en water versterkt landschappelijk tussenlint (Noord IJsseldijk).
- **Schakels.** Kansen zijn er in het ontwikkelen van recreatieve schakelgebieden van formaat tussen stad en landschap en binnen het gebied.

Vijf essenties

Legenda ontwikkelperspectief 2040

Kaart met ontwikkelperspectief 2040 Hollandsche IJssel op gebiedsniveau

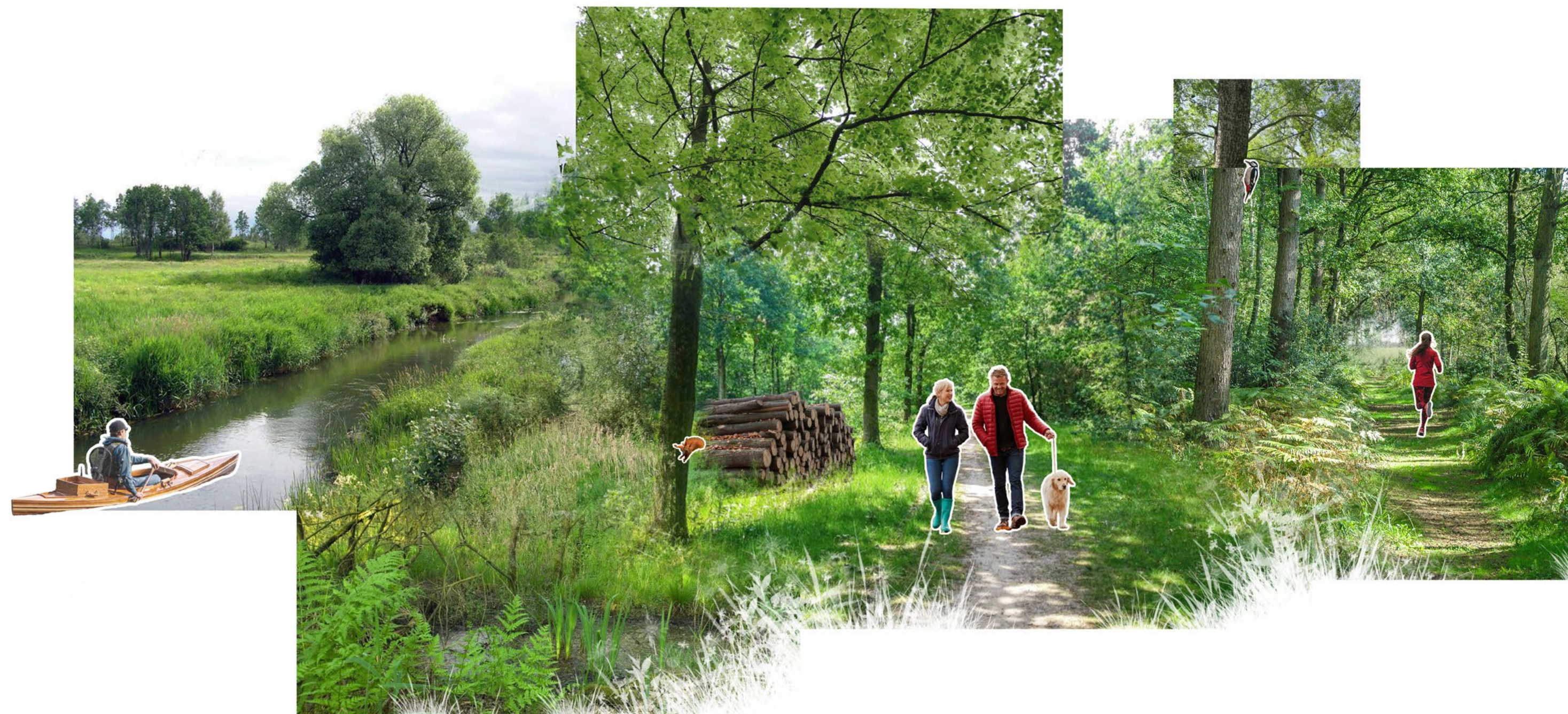

“In het ontwikkelperspectief staat het water van de Hollandsche IJssel centraal. Het water zelf wordt meer zichtbaar en beleefbaar gemaakt en speelt een grote rol in robuuste verbindingen voor mens, dier en plant. Het jaagpad aan de zuidzijde, varen op het water en bruggen en balkons over het water geven ruimte voor recreatief medegebruik en mogelijk een nieuwe vaarverbinding tussen de Hollandsche IJssel en Rijnenburg. De uiterwaarden en oevers van waterlopen dragen bij aan het versterken van Natuur Netwerk Nederland door verbeteren van de inrichting zoals natuurvriendelijke oevers, rivierbosjes en kleine landschapselementen in combinatie met toekomstbestendig boeren.”

“Naast het water blijft de openheid een kernwaarde van het Hollandsche IJsselgebied. Naast nieuwe bosgebieden en kleine landschapselementen blijft lokaal een open landschap met vee in de wei en weidse vergezichten. Tussen akkers is ruimte voor nieuwe wandel- en fietsroutes en landschapselementen. Langs watergangen is ruimte voor natuurvriendelijke oevers en ecologisch bermbeheer. De toekomstbestendige boer blijft de beheerder van dit waardevolle cultuurlandschap.”

“Ook de bosgebieden zijn een kwaliteit van het Hollandsche IJsselgebied. Naast het al bestaande IJsselsteinse Bos zijn er kansen voor nieuw bos met een afwisselend bosmilieu van nat en droog, verspreid over het gebied zoals in de Noordwesthoek met recreatiefunctie en in de uiterwaarden met natuurfunctie. Er is een afwisselend open en dicht landschap met tussen de verschillende ‘boskamers’ verbindingen en doorzichten. Deze geven bijvoorbeeld zicht op een mogelijke vaarverbinding tussen de Hollandsche IJssel en Rijnenburg. De recreatieve bossen zijn ontsloten met wandelpaden en er zijn (open) plekken voor ontmoeten en spelen.”

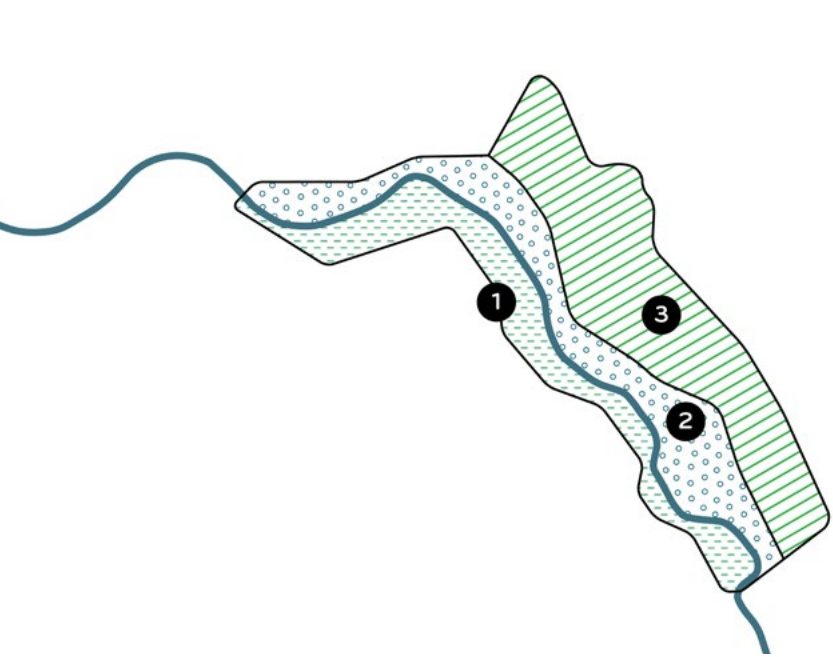

“Aan de noordzijde van de Hollandsche IJssel zijn nabij IJsselstein kansen voor een nieuwe recreatieve groenblauwe knoop. Daarnaast zijn er kansen voor het maken van extra waterberging met zwemwaterkwaliteit in combinatie met nieuw rivierbos, natuurvriendelijke oevers langs het water en recreatieve routes voor wandelaars en fietsers. Gekoppeld aan deze plek kan op termijn een nieuwe wandel- en fietsbrug over de Hollandsche IJssel gerealiseerd worden.”

ONTWIKKELPERSPECTIEF

Doelstelling 1: beleefbaar landschap

HOLLANDSCHE IJSSEL VERBINDT STAD EN LAND

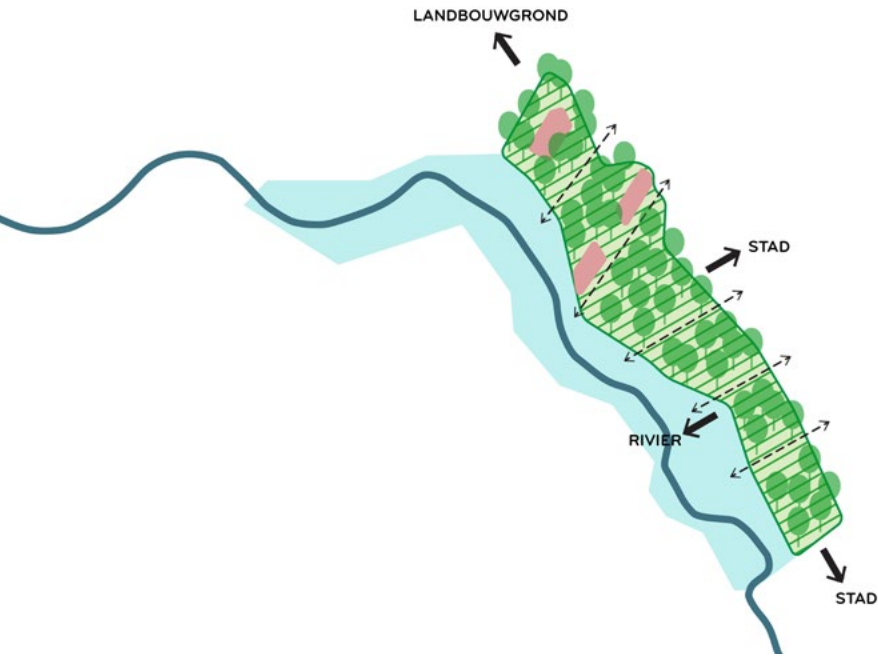

DRIE DEELGEBIEDEN

Versterken Hollandsche IJssel als identiteitsdrager door onderscheid te maken in zuidelijke oever, noordelijke oever en stroomrug. Gezamenlijk zorgen de drie deelgebieden voor een logische overgang van de open ruimte van de Lopikerwaard naar het te ontwikkelen stadsdeel Rijnenburg.

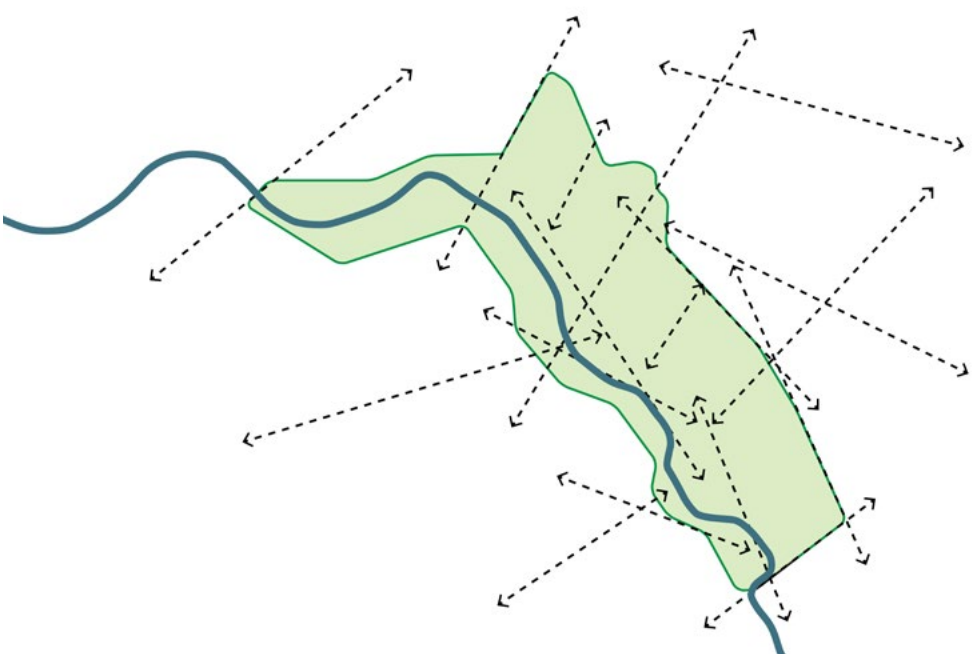
Van intensieve recreatie met veel bossen (3) via een afwisselend (open en bos) gebied op de noordoever (2) naar een rustig, open landschap met veel extensief agrarisch gebruik op de zuidoever (1).

De deelgebieden zorgen voor een heldere zonering van druk en intensief gebruik aan de stadszijde naar rust en extensief gebruik aan de zijde van de Lopikerwaard.

ROBUUSTE OVERGANG

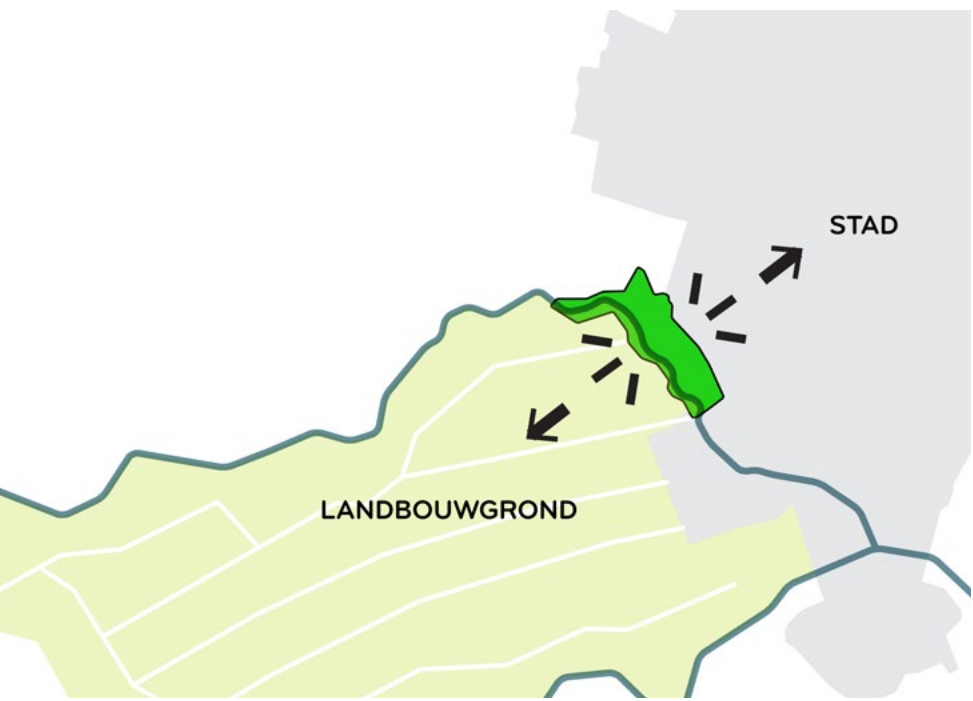
Het noordelijk deel van de stroomrug heeft een dichtere structuur en een beslotener karakter met een intensiever recreatief (mede)gebruik. Het vormt een robuuste groene overgang tussen stad en rivier. De oorspronkelijke verkavelingsstructuur blijft behouden en de watergangen begeleiden zichtlijnen tussen stad en land.

ZICHTLIJNEN

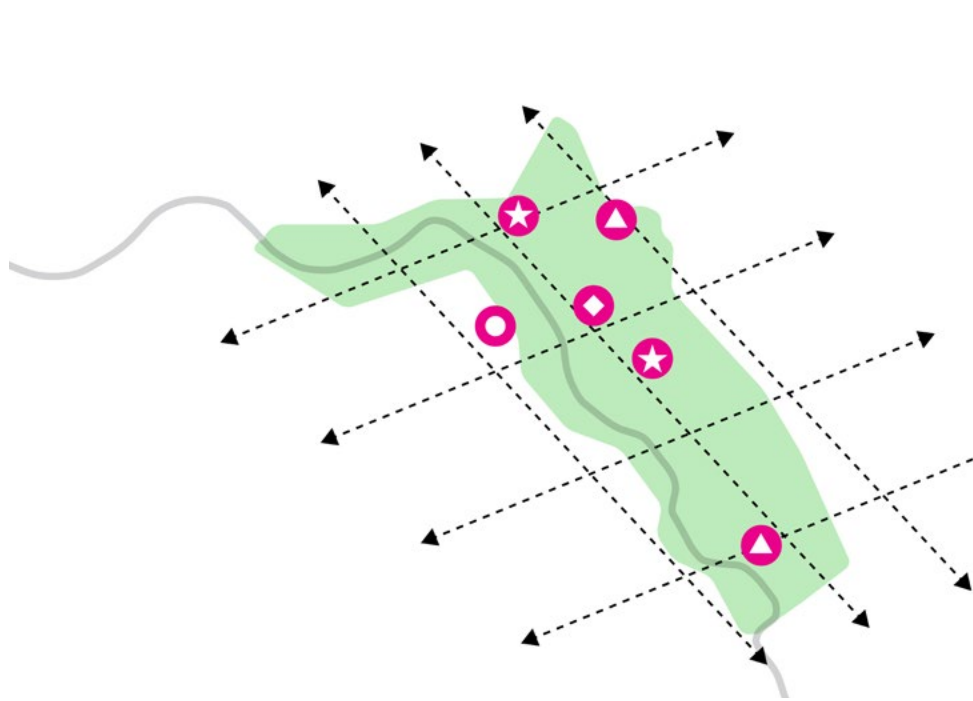
- Behoud van kernkwaliteiten en zichtrelaties van het gebied:
- Landschappelijke diversiteit met afwisseling van water en land, van dicht en openheid;
 - Het (veen)weidekarakter inclusief strokenverkaveling;
 - Landschapselementen en lintbebouwing en de (relatieve) rust en stilte;
 - Behoud en versterken van doorzichten en zichtrelaties.

HOLLANDSCHE IJSSEL RECREATIEF UITLOOPGEBIED TUSSEN STAD EN LAND

OVERGANG TUSSEN STAD EN LAND

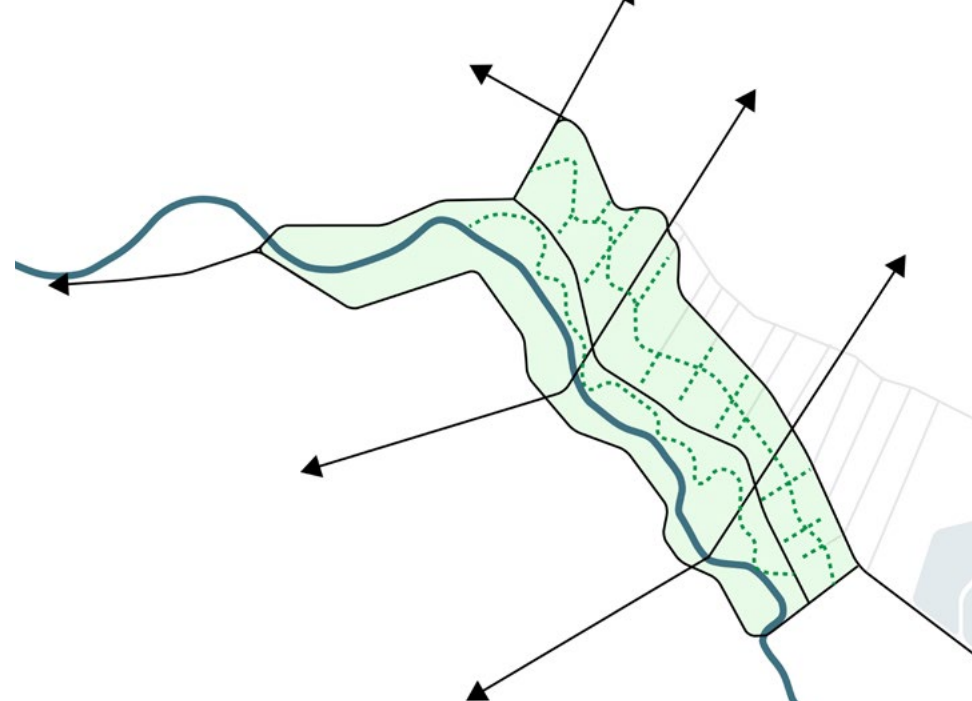
Stad en land komen hier samen. Het Hollandsche IJsselgebied is één van de groene scheggen voor een gezonde leefomgeving rondom Utrecht. Nabij de stadskernen IJsselstein, Nieuwegein, Utrecht en Montfoort zijn diverse plekken voor rust en ruimte om te recreëren, te ontspannen en te ontmoeten.

GEBRUIK EN BELEVING

Hollandsche IJssel is recreatief bovenlokaal aantrekkelijk. Er is een recreatieve zonering van intensief naar extensieve recreatie op de overgang van stad naar land. Het stimuleren van voorzieningen die passen in het gebied. Daartoe zijn diverse wensen en ideeën ingebracht zoals:

- Waterrecreatie: o.a. zwemgelegenheid, vaarverbinding;
- Agrotourisme: o.a. landwinkel met terras, pluktuin, voedselbos, kaasboerderij;
- Sporten en bewegen: o.a. belevenisbos, golfterrein;
- Routes en (natuurgerichte) attracties, bijvoorbeeld natuur- en vlonderpad, uitkijkpunten;
- Natuurbeleving: o.a. zorgboerderij, educatie, eendenkooi etc.

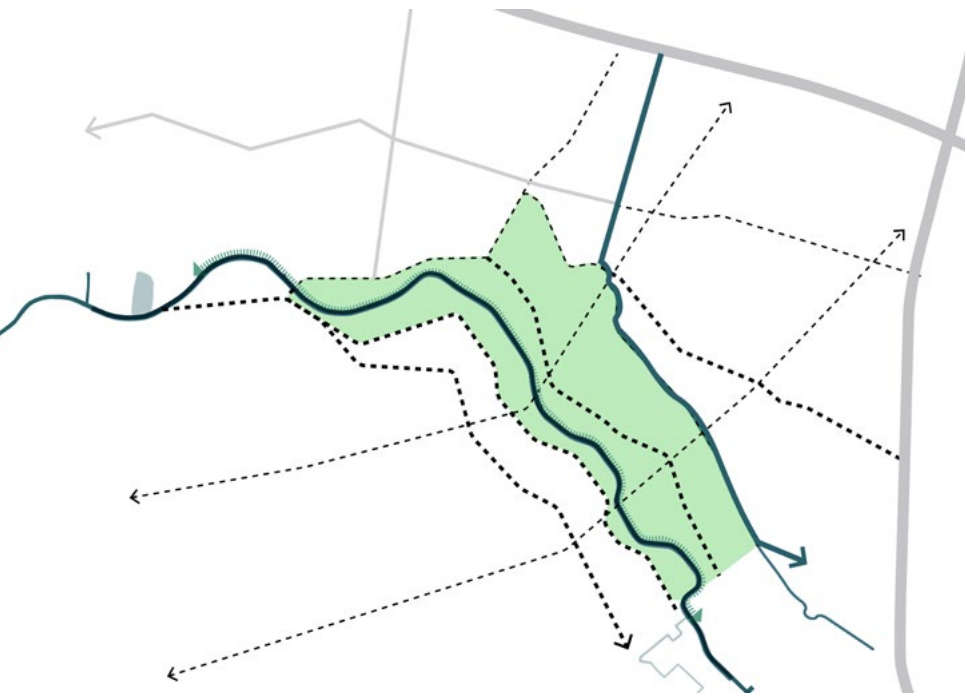
VERVLOCHTEN RECREATIE

De Hollandsche IJssel vervlecht en verbindt recreatief medegebruik vanuit de stedelijke woonomgeving met het open weidelandschap van de Utrechtse Waarden. Recreatieterreinen nodigen uit voor diverse vormen van (dag)recreatie en verblijf en zijn goed toegankelijk.

ONTWIKKELPERSPECTIEF

Doelstelling 2: toegankelijk groen en blauw

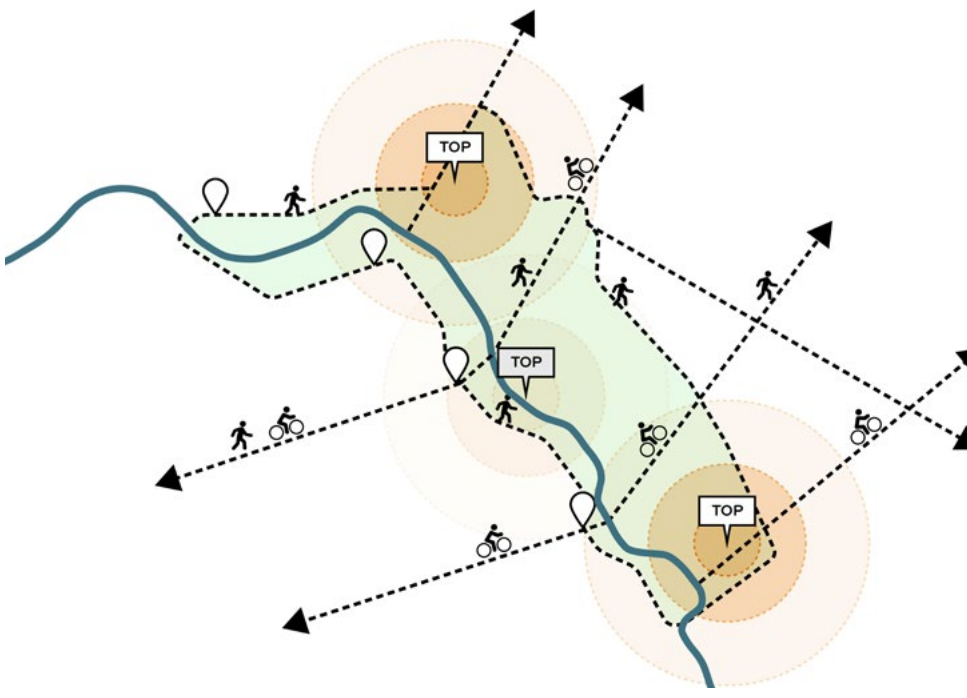
LANGE LIJNEN EN VERBONDEN NETWERKEN

TOEGANKELIJK LANDSCHAP

Verbeteren van de toegankelijkheid van landschap, natuur en water met vaar-, wandel- en fietsroutes vanuit omgeving:

- Rijnenburg
- Groot Merwede
- Lange Vliet
- Nedereindse Park en Kromme IJssel
- Park Oudegein.
- Lange lijnen en netwerken zijn verbonden in de toekomst.

ONTLASTEN BESTAANDE WEGEN

De bestaande TOP bij Marnemoende blijft behouden. Aanleg Groene Entree (TOP) nabij Noord IJsseldijk en N228 maar ook de aanleg van een nieuwe TOP nabij IJsselstein met parkeergelegenheid, zodat bestaande wegen en routes worden ontlast.

- Vergroten comfort en verkeersveiligheid voor fietsers en wandelaars door ontvlechten en verfijnen van routenetwerk van verkeerstromen. (En indien nodig aanleg van verkeerskundige voorzieningen).
- Doorgaande fiets- en wandelroutes met recreatieve contactpunten.

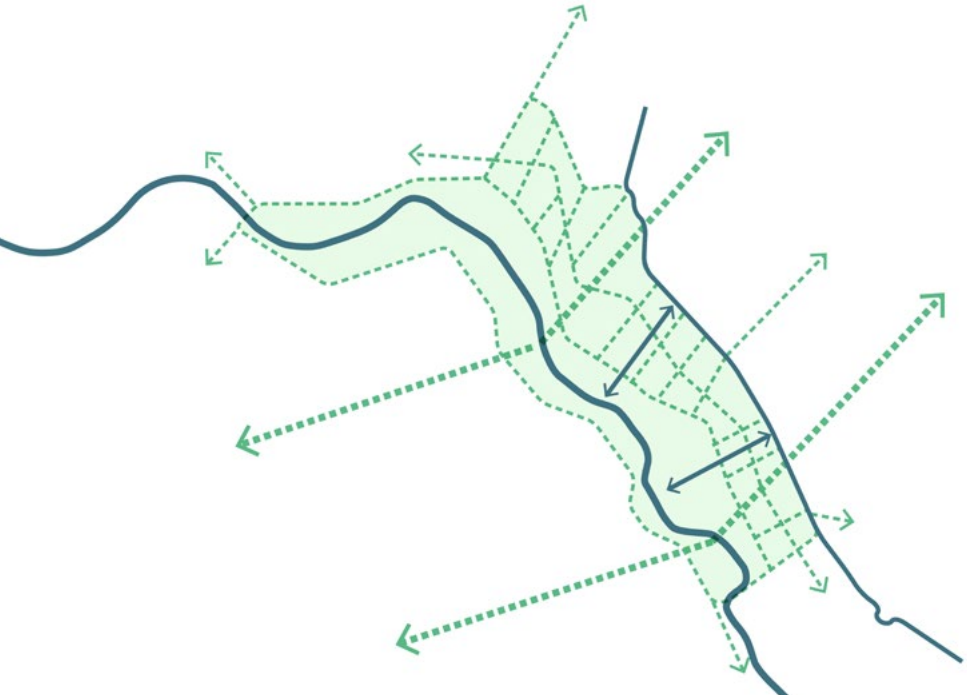

OVERGANG STAD EN LAND

Aanleg van wandelpaden vanaf de stad naar (noordelijk) deelgebied en aan beide zijden van de rivier met natuur- en waterbeleving:

- Wandelpaden in en tussen (bossen) noordzijde
- Wandelpaden naar, langs en over de Hollandsche IJssel.
- Wandel/struinpaden (oa jaagpad, zuidoever) met zicht(lijnen) op water.

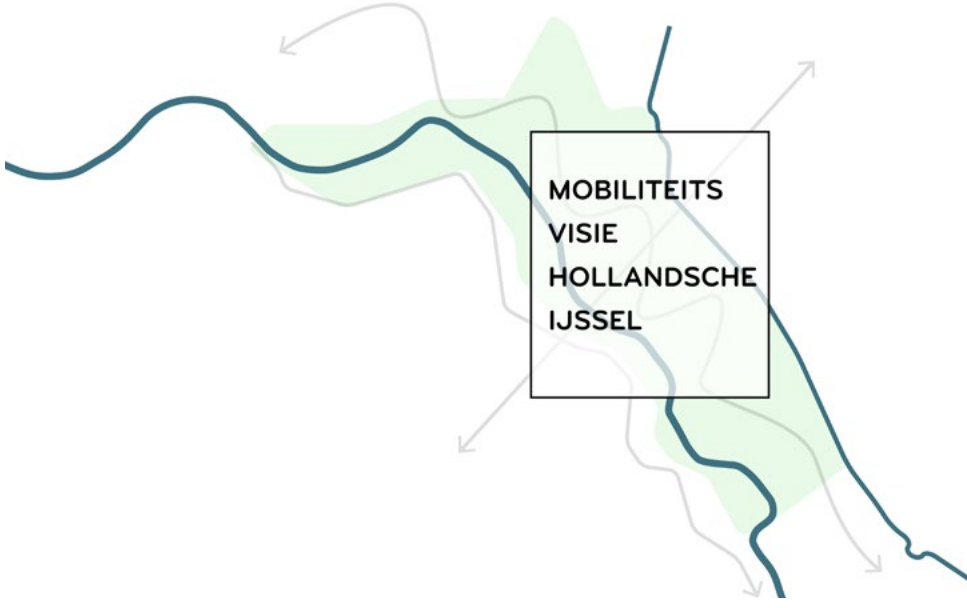
ONTSLUITINGSSTRUCTUUR, TOP EN KNOOPPUNTEN

FIJNMAZIG ROUTENETWERK

Aanleg van fijnmazig routenetwerk aansluitend op Rijnenburg en met recreatieve (verblijfs)waarde op de stroomrug (noord). Realisatie fiets- en wandelverbinding IJsselwetering en verbinden met recreatiegebied Noordwesthoek, IJsselsteinse Bos en Nedereindse Park.

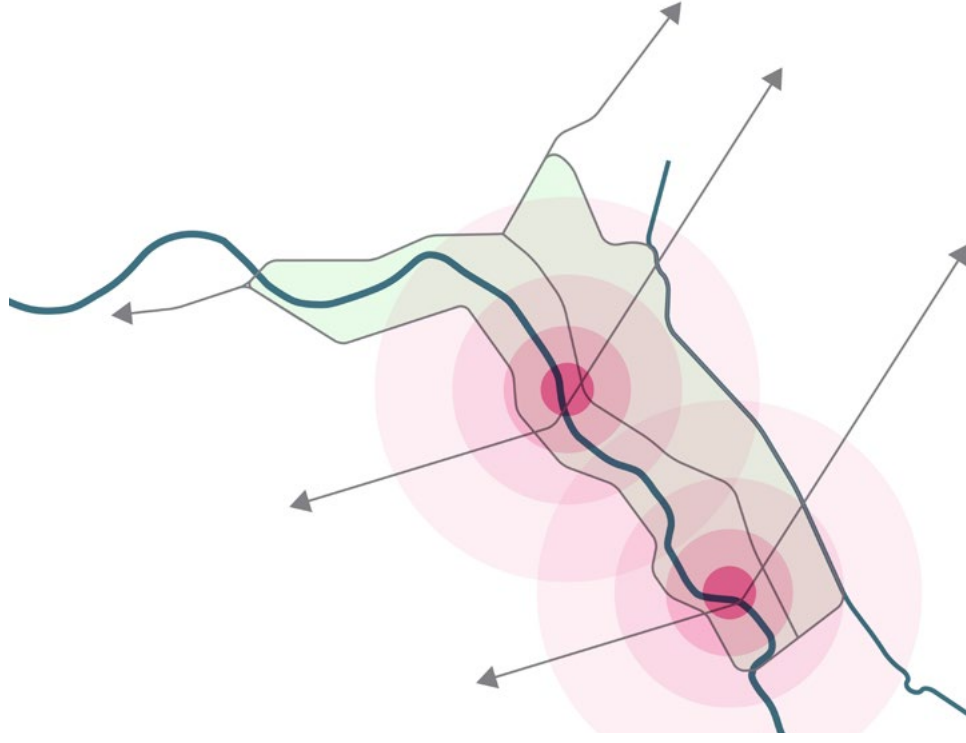
- Aanleg van nieuwe brug(gen) voor wandelaars en fietsers over de Hollandsche IJssel, zodat noord-en zuidzijde goed met elkaar verbonden zijn;
- Verkennen kansen voor waterverbinding, zowel ecologische als recreatieve (bv. varen) tussen Hollandsche IJssel en (toekomstig) Rijnenburg.

MOBILITEIT

De gemeente IJsselstein heeft de intentie om de hoeveelheid autoverkeer op de Noord IJsseldijk niet verder te vergroten en het liefst iets te verminderen. Op de korte termijn nemen we maatregelen, die de verkeersveiligheid voor automobilisten en langzaam verkeer moeten verbeteren. Mogelijk is een neveneffect van deze maatregelen dat de doorstroming en/of aantrekkelijkheid voor doorgaand verkeer licht verminderd.

Daarnaast heeft de Provincie aandacht voor de verbetering van de verkeersveiligheid op dijkwegen. Ook in deze studie wordt de Noord IJsseldijk betrokken.

RECREATIEVE SCHAKELS

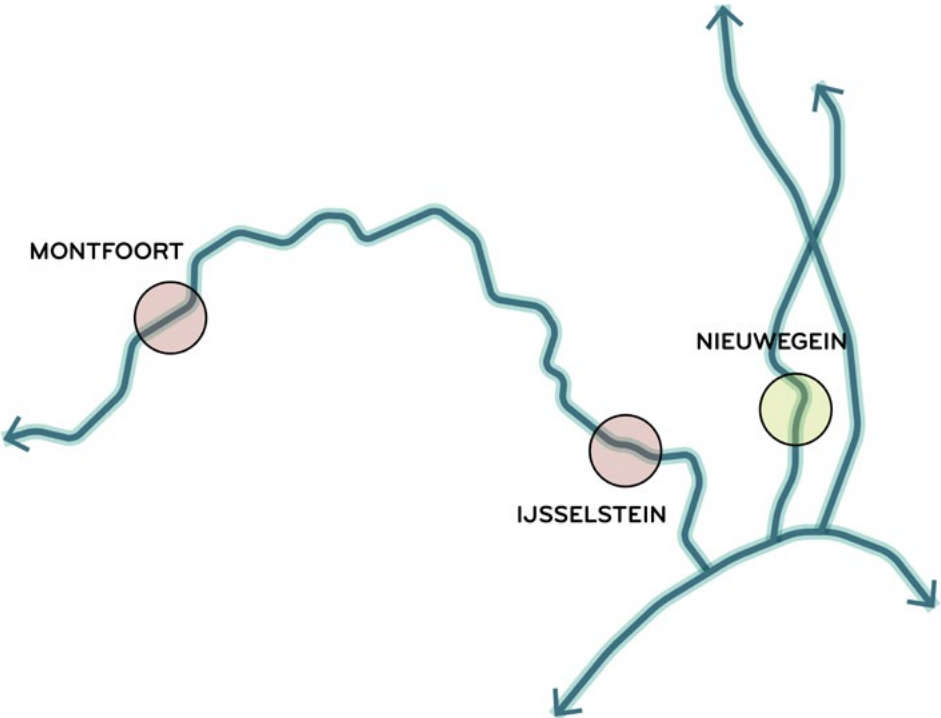
Intensivering recreatie op twee locaties zodat het omringende gebied onderdeel blijft van het landschap.

- Uitbereiden recreatieve functies bij de schakel nabij jachthaven Marnemoende.
- Nieuwe functies localiseren bij camping en nieuwe punt overstap land naar water.

ONTWIKKELPERSPECTIEF

Doelstelling 3: beleefbaar water

HOLLANDSCHE IJSSEL ZICHTBAAR EN BELEEFBAAR

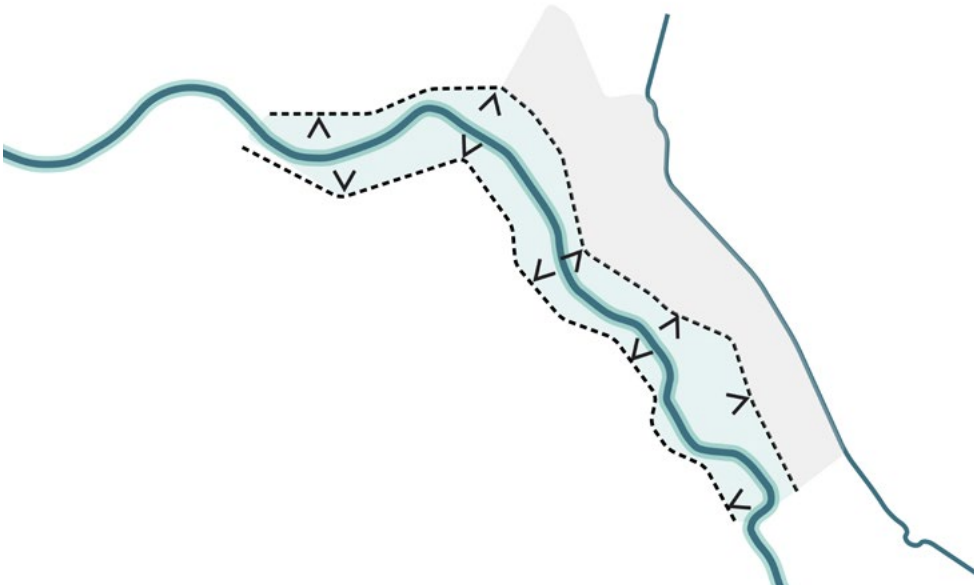
VESTINGSSTEDEN

De Hollandsche IJssel verbindt de vestingsteden IJsselstein, Montfoort en de (woon)kern van Nieuwegein. Versterken van de unieke landschappelijke ervaring over land en water met variatie in landschapsbeleving tussen Montfoort en IJsselstein.

ZWEMWATER EN VERBINDINGEN

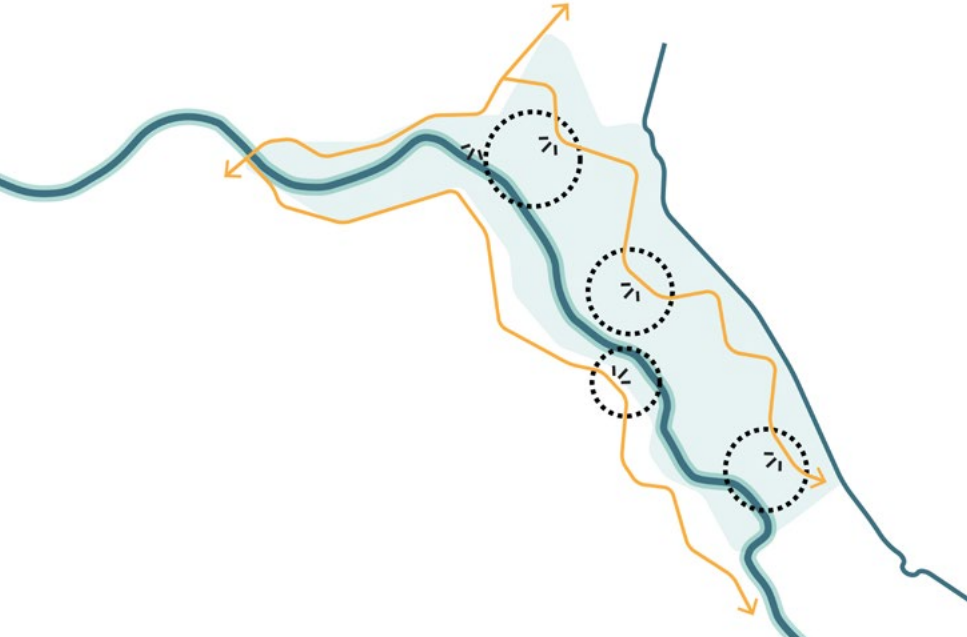
- Kansen die kunnen worden verkend zijn:
- Verkenning mogelijkheden zwemwater (zwemplas in de uiterwaarden langs de rivier).
 - Verkennen kansen voor ecologische en recreatieve (vaar)waterverbinding en/of overstapmogelijkheid tussen vaar- en landroutes bij jachthaven Marnemoende en (vaar)verbinding tussen de Hollandsche IJssel en (toekomstig) Rijnenburg.

OVERGANG EN VERBINDING

- Noord en Zuid IJsseldijk als (verhoogde) overgang (regionale waterkering) tussen rivieroeveren en oeverwal met doorzichten en contactpunten.
- Het tracé van de regionale waterkeringen optimaliseren.

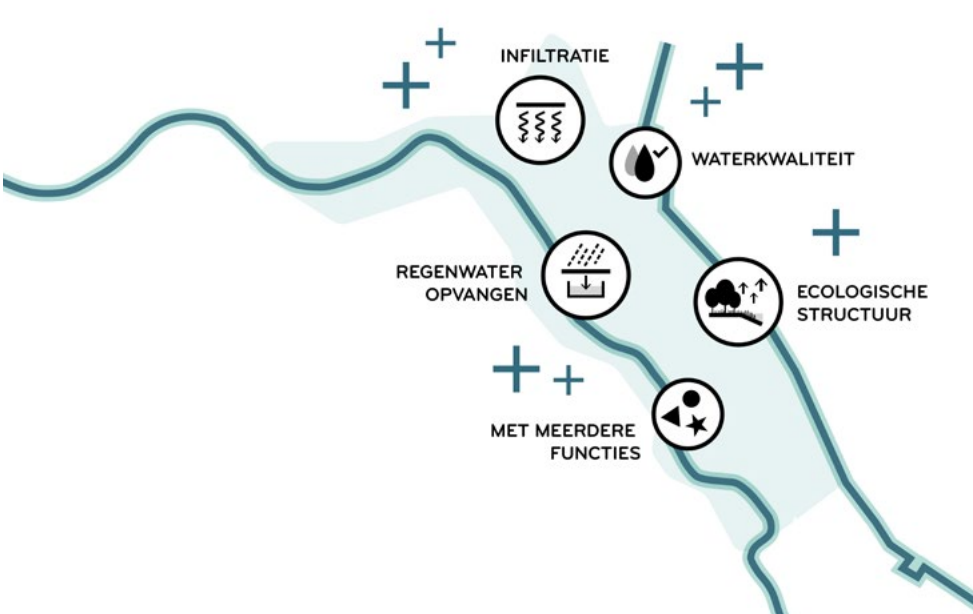
HOLLANDSCHE IJSSEL VERBINDT DE STAD MET LAND

CONTACTPUNTEN

- Versterken van de zichtbaarheid en beleefbaarheid van de Hollandsche IJssel door de rivieroeveren te verbinden met de omgeving. Kansen die kunnen worden verkend zijn:
- Het realiseren van struinpaden door de uiterwaarden (in de NNN-gebieden staat natuurdoel voorop);
 - Toegankelijkheid (ook voor onderhoud) verbeteren van jaagpad langs de Hollandsche IJssel;
 - Het toevoegen van contactpunten: verblijfsplaatsen aan/bij het water, zicht op het water vanaf de (nieuwe) brug of vanaf een struinp pad of jaagpad.

ROBUUST WATERSYSTEEM IN HET HOLLANDSCHE IJSSELGEBIED

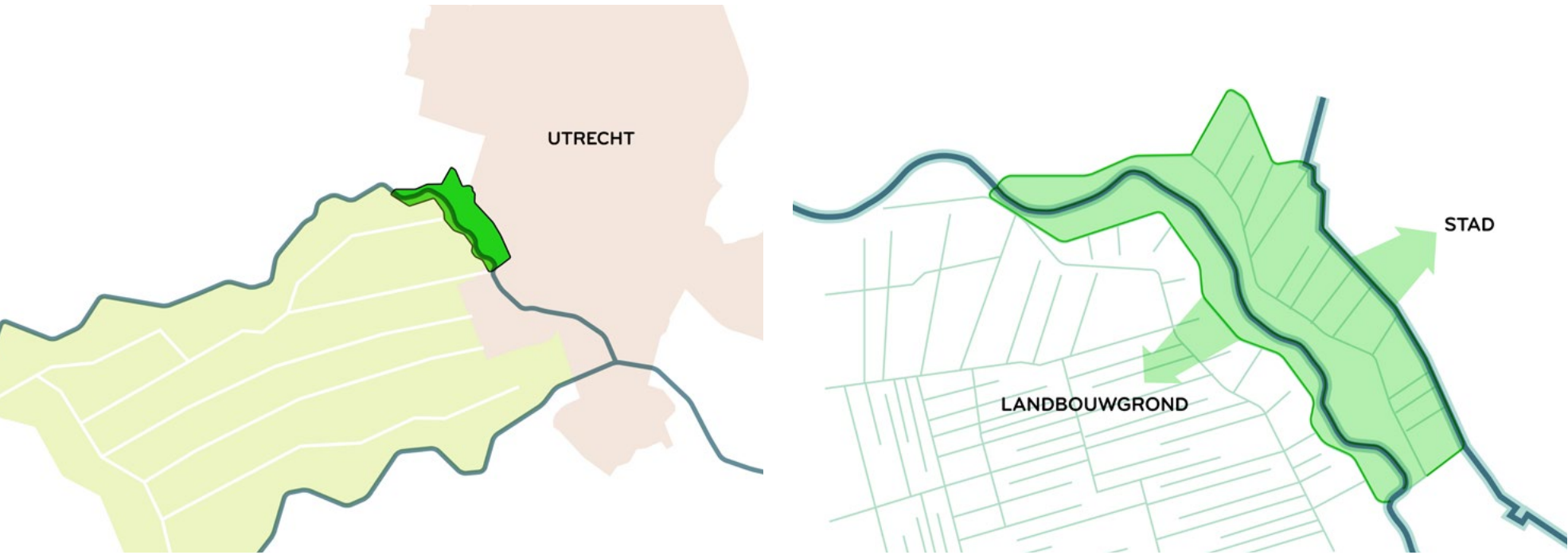
ROBUUST WATERSYSTEEM

- Realiseren van een kwalitatief gezond, toekomstbestendig en robuust watersysteem door kansen te benutten voor meer ruimte voor water in combinatie met andere functies zodat een bijdrage wordt geleverd aan het verbeteren van de waterkwaliteit en biodiversiteit (volgens de Kaderrichtlijn Water).
- Opvangen neerslag in het gebied waar het valt zodat een nieuwe ontwikkeling klimaatbestendig is ingericht.
- Verbeteren van de (ecologische) waterkwaliteit met groenblauwe dooradering zoals natuurvriendelijke oevers.

ONTWIKKELPERSPECTIEF

Doelstelling 4: landschapsinclusieve landbouw

WAT WILLEN WE BEREIKEN

BEHOUD AGRARISCH LANDSCHAP

Hollandsche IJssel verbindt de stad met het agrarisch areaal van de Utrechtse Waarden (Lopikerwaard). Agrarisch areaal aan zuidzijde maakt onderdeel uit cultuurhistorische hoofdstructuur (UPLG).

De opgave om het agrarisch landschap te behouden en verduurzamen kan alleen opgelost worden op de schaal van de Utrechtse waarden.

VERSTERKEN GROENBLAUWE IDENTITEIT

De agrarische bedrijven in het gebied zijn toekomstbestendig doordat ze de groenblauwe identiteit van het gebied versterken en een rol spelen als landschapsbeheerder. Ze vormen daarmee een belangrijk voorbeeld voor de benodigde transitie in de landbouw.

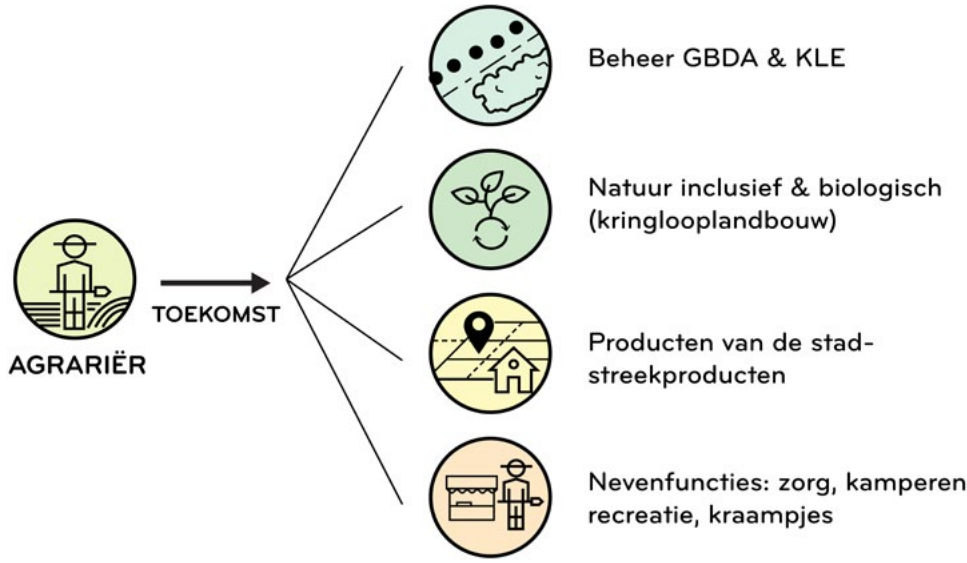
SAMENWERKEN MET DE AGRARIËR

- Samenwerking afstemming met gebiedsproces UPLG Utrechtse Waarden;
- Gezamenlijk verkennen en faciliteren agrarische toekomstvisie voor lange termijn;
- Faciliteren landbouwcoach en mogelijkheden voor subsidie;
- Dialoog voortzetten met agrariërs (individueel) en agrarisch collectief en LTO over o.a. de aanleg en het beheer van kleine landschapselementen, wandelroutes, natuurvriendelijke oevers, weidevogelbeheer, kruidenrijk grasland e.d.

KOESTEREN AGRARISCHE GRONDEN

- Koesteren van de agrarische gronden met haar open en weidse polderlandschappen en historische verkaveling en faciliteren agrariër als landschapsbeheerder met o.a. boomgaarden, GBDA (knotwilgen, houtwallen, natuurvriendelijke oevers (levendige boerensloten)) of struinpaden.
- Verkennen of/hoe vrijkomende agrarische bebouwing op kleinere schaal gebruikt kan worden om een klein deel van de woningvraag op te vangen, bijvoorbeeld door langs de linten en stadsranden te transformeren maar met beperkte uitbreiding.
- Bij vrijkomende (agrarische) grond inzetten op bijdrage aan verbetering (verkaveling) landbouw in combinatie met andere doelen. Prioriteit heeft het leggen van (openbare) verbindingen voor mens, plant en dier en er kan ook gedacht worden aan het landschappelijk inpassen van zonnepanelen.

VERBREIDING AGRARISCHE WAARDE

Hollandsche IJssel is de ontmoetingsplek tussen stedeling en agrariër. Stimuleren en faciliteren landschapsinclusieve landbouw. Kansen die kunnen worden verkend zijn waar duurzame voedselproductie samengaat met:

- Agrotourisme: landwinkel met terras, pluktuin kaasboerderij;
- Natuurbeleving: zorgboerderij of educatie;
- Duurzame energie-opwek landschappelijk ingepast; alleen boven de Noord IJsseldijk
- Aanleg en onderhoud van struinpaden en wandelpaden over of langs agrarische percelen.

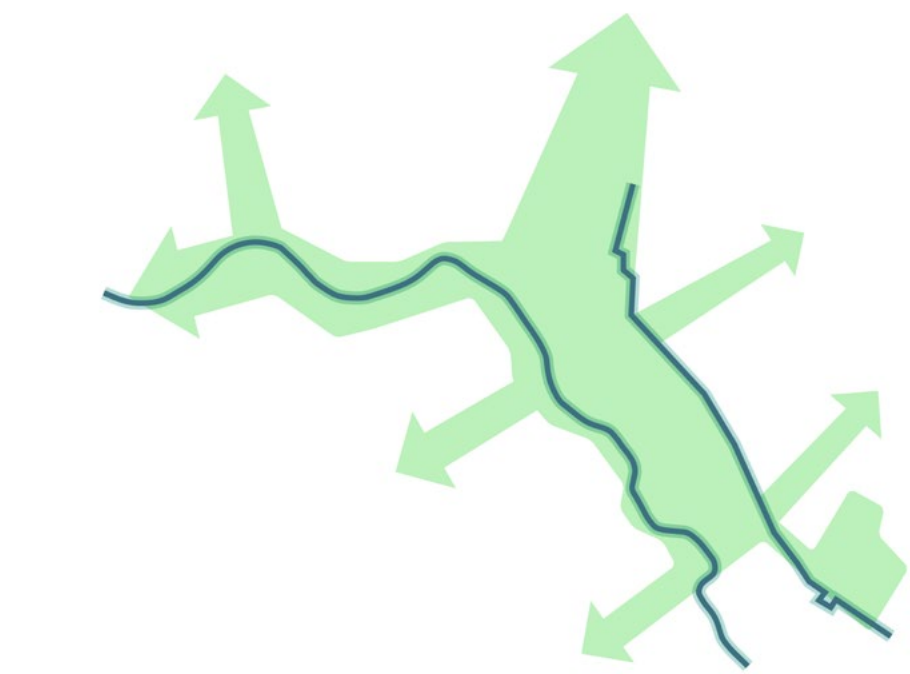
BOERDERIJWINKEL

Een voorbeeld van een initiatief vanuit een agrariër is een boerderijwinkel. Het verkopen van lokale producten om de stad te betrekken bij het belang van het landschap.

ONTWIKKELPERSPECTIEF

Doelstelling 5, veerkrachtige natuur

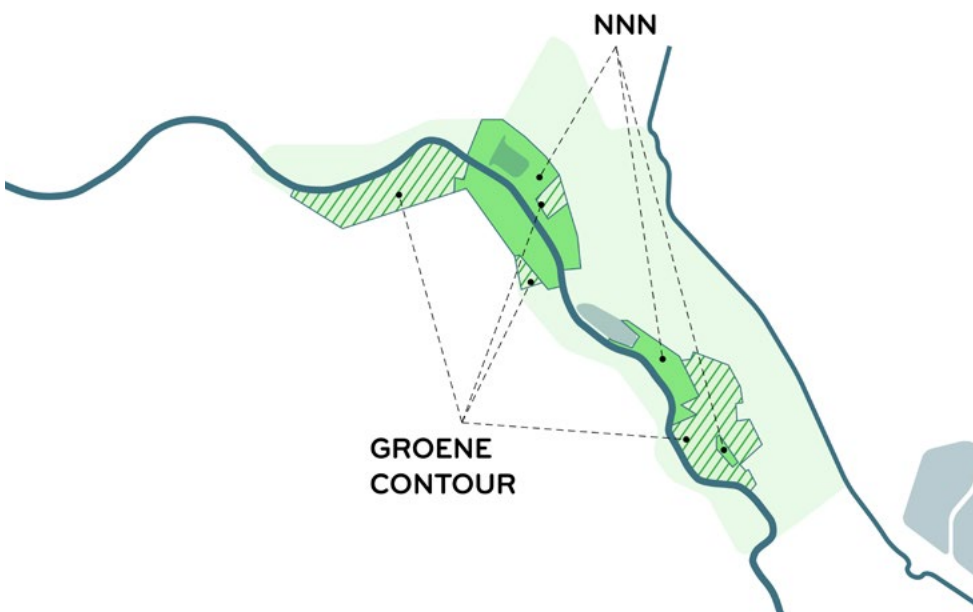
HOLLANDSCHE IJSSEL NATUURLIJK VERBONDEN MET ACHTERLAND

GROENBLAUWE VERBINDINGEN

De Hollandsche IJssel en de rivieroeveren zijn de drager van de natuur. We werken aan behoud en versterking van de groenblauwe verbinding tussen gebieden met ecologische waarden. Zo ontstaat er een ecologisch robuust(er) netwerk, een grotere diversiteit en een verbeterde waterkwaliteit dat aansluit op het open weidelandschap.

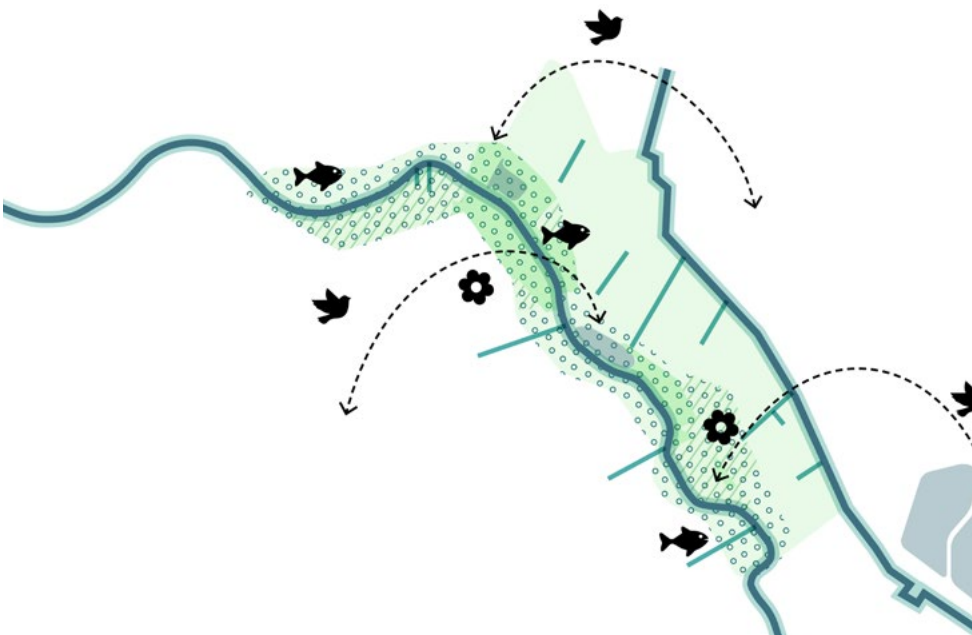
Aanvullend hierop zijn er kansen om deze groenblauwe hoofdstructuur ook te verbinden met de stadsnatuur in Rijnenburg, IJsselstein en Nieuwegein.

NATUUR AREAAL

Inrichting (optimaliseren) van drie Natuur Netwerk Nederland (NNN) gebieden aan de noord- en zuidoever van de Hollandsche IJssel, met bijvoorbeeld natuurvriendelijke oevers, geulen, nat/vochtig (overstroombaar) bos en botanisch grasland. Deze NNN gebieden zijn onderdeel van het ecologisch netwerk.

Verkennen van mogelijkheden voor vergroten natuurareaal op gronden 'Groene Contour' (gemeente IJsselstein), gecombineerd met water en natuurbeleving (recreatie/ recreatief medegebruik).

NATUURVRIENDELIJKE OEVERS

Aanleg van natuurvriendelijke oevers (o.a. levendige boerensloten) bieden ruimte voor de ontwikkeling van oevervegetatie en leef- en paaigebied voor vissen. Kansen kunnen worden verkend langs de noordoever, in de NNN gebieden, langs IJsselwetering en mogelijk aan de zuidoever.

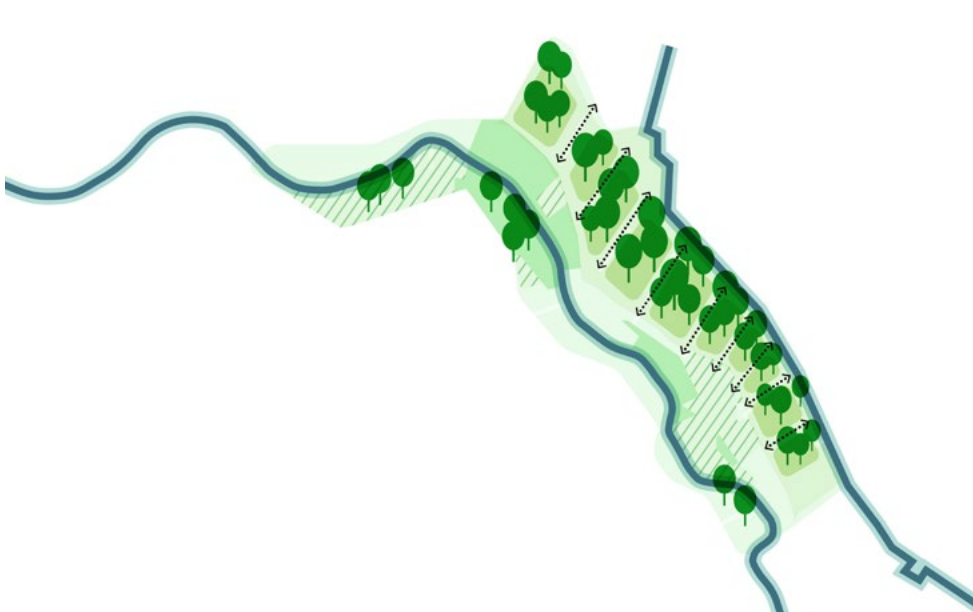
Kansen voor een otterpassage bij de brug in de N228.

SLOTEN EN KLEINE LANDSCHAPSELEMENTEN

Groenblauwe dooradering (GBDA) verbindt zowel binnen Hollandsche IJssel als met het achterland. Met een netwerk van kleine landschapselementen en ecologisch slootbeheer worden habitats en migratieroutes voor flora en fauna aangelegd.

Verkennen en faciliteren van de aanleg van kleine landschapselementen en groenblauwe dooradering binnen het gebied én met de omgeving.

BOS LANDSCHAPPELIJK INPASSEN

Kansen voor bosaanplant zijn met name aan de noordzijde van de Hollandsche IJssel goed inpasbaar. Nieuwe bospercelen worden ingepast in de aanwezige strokenverkaveling, zodat doorzichten en watergangen behouden en versterkt worden. Op NNN-gronden aan zuidzijde is ook ruimte voor bosaanplant.

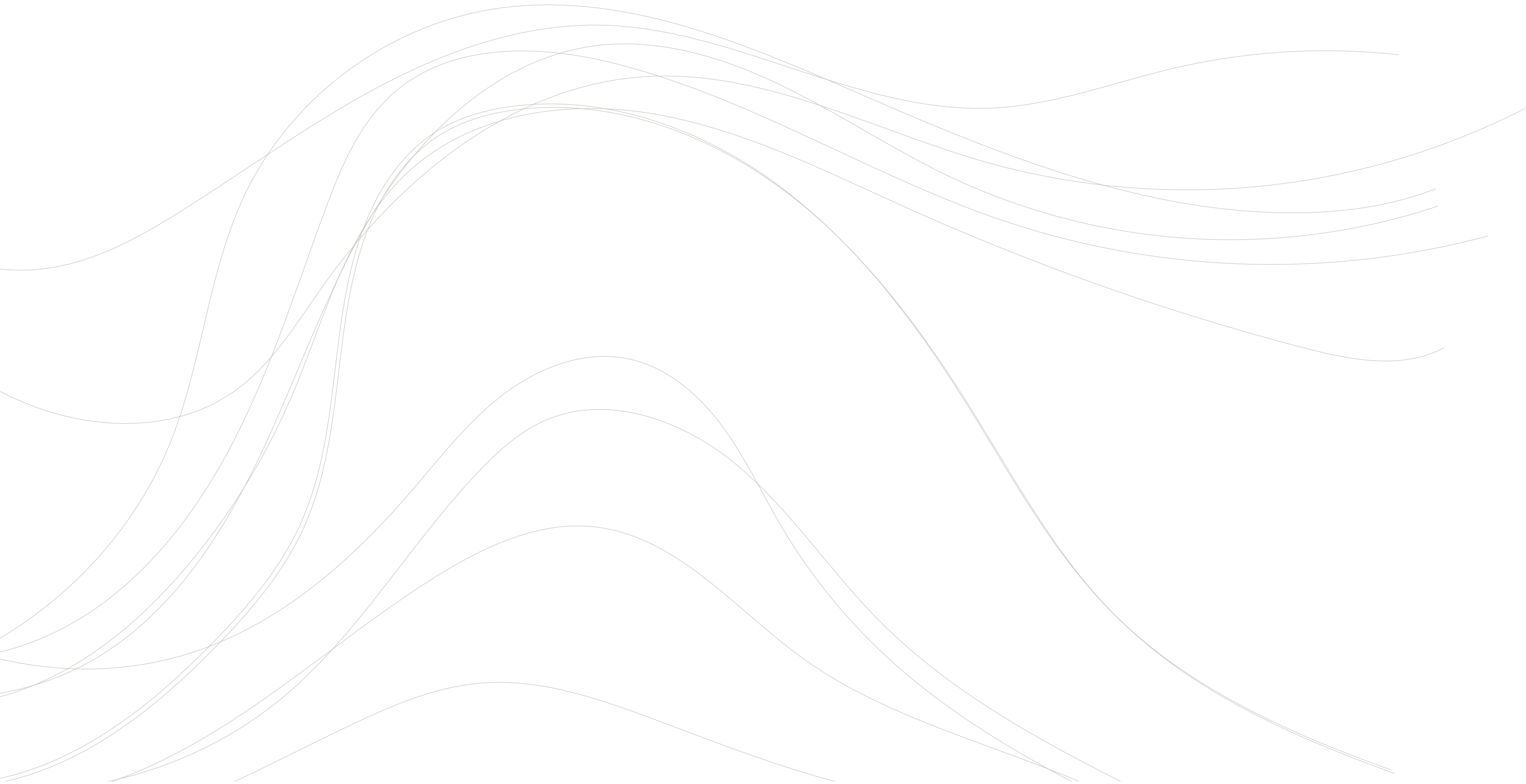
Aan de zuidzijde is bosaanplant vooral groepsgewijs (zoals eendenkooi, pestbostje) en in kleine aantallen, zodat cultuurhistorische kwaliteiten als openheid en zichtrelaties behouden blijven.

REALISATIE VAN NAT OOIBOS

Bij de verkenning van de gronden IJsselstein voor natuur, water en recreatie is dit een potentiële locatie voor realisatie nat ooibos. Koppelkansen met ambitie vanuit de Utrechtse bosopgave. Door deze verkenning en inpassing van de bosambitie binnen het gehele plangebied Hollandsche IJssel, wordt er uiteindelijk meer nat ooibos gerealiseerd dan mogelijk is op alleen NNN gronden (1+1=3).

Uitvoeringsprogramma

UITVOERINGSPROGRAMMA

De samenwerkende gebiedspartijen

Gebiedsbijeenkomst in het Zendstation, 13 februari 2025

HUIDIGE SITUATIE

Het primaire doel van de gebiedsontwikkeling in dit voorbeeldgebied is de realisatie van een groenblauwe scheg in verbinding met de stedelijke ontwikkeling in de omgeving. Hiervoor starten partijen een gebiedsgerichte samenwerking. De samenwerkende partners formuleerden onderstaande gezamenlijke ambitie. We geven in het Hollandsche IJsselgebied met oog voor elkaars belang ruimte aan mens en dier, water(recreatie), biodiversiteit en duurzame energie. Het verleggen van de waterkering aan de zuidoever van de Hollandsche IJssel fungeert hierbij als katalysator. Het gebied biedt kansen voor vergroten van biodiversiteit, waterveiligheid en waterbeschikbaarheid. Met de gewenste aanleg van extra wandel- en fietspaden nemen de natuurvriendelijke recreatiemogelijkheden toe. Aan de noordzijde van de Hollandsche IJssel streven we naar mogelijkheden voor natuurinclusieve (markt)ontwikkelingen zoals flexwoningen, extensieve landbouw / lokale voedselinitiatieven, (verblijfs)recreatie en duurzame energieopwekking. Doel is een zoveel mogelijk aaneengesloten groenblauwe zone die wordt verbonden met het groen en blauw in de omgeving en de aangrenzende woongebieden van IJsselstein, Nieuwegein, Montfoort.

De interne participatie en communicatie verloopt via de deelnemers aan de projectgroep. Programmaorganisatie: programmamanager, projectgroep en stuurgroep. Elke organisatie draagt zorg voor eigen kosten. In de fase van het Ontwikkelperspectief betalen gemeente Utrecht en gemeente Nieuwegein wel mee aan de proceskosten, maar maken (nog) geen deel uit van de stuurgroep.

BETEKENIS VAN HET ONTWIKKELPERSPECTIEF

Voor het opstellen van het Ontwikkelperspectief was er een samenwerkingsovereenkomst (SOK) tussen de samenwerkende gebiedspartijen. Met als doel: simpel waar het kan en integraal samenwerken waar het moet. Voor de

planfase blijft het doel om op een eenvoudige manier de afspraken onderling vast te leggen. Sommige onderwerpen zoals de groenblauwe dooradering en het maken van nieuwe recreatieve routes is relatief eenvoudig en willen we ook eenvoudig georganiseerd houden. Andere thema's als verstedelijking, mobiliteit en verbindingen over de Hollandse IJssel zijn complexer en hiervoor moet echt gezamenlijk en integraal een plan gemaakt worden.

Om het geschetste perspectief daadwerkelijk te realiseren is het van belang om deze te vertalen in concrete projecten en afspraken. Dit is concreet gemaakt voor de komende jaren, waarbij de maatregelen uit 'UPLG maatregelenpakket 1' een belangrijke katalysator zijn, aangezien hier nu Rijksmiddelen voor beschikbaar zijn. Voor 1 januari 2028 moeten deze UPLG middelen uit Maatregelenpakket 1 voor het voorbeeldgebied Hollandsche IJssel zijn 'gelabeld'/ verplicht. Zie hiervoor het onderdeel financiën in dit Uitvoeringsprogramma. Voor de langere termijn is de visie wel vertaald naar project ideeën maar deze vragen nog meer uitwerking en hiervoor moet vaak ook nog dekking worden gevonden.

Voor het waarmaken van de uitvoering is een structureel vervolg tussen de betrokken overheden nodig. Deze intentie is er en zal worden vastgelegd in een vervolg op de huidige samenwerkingsovereenkomst. Hiervoor wordt een vervolgproces opgesteld en vind afstemming plaats tussen de opdrachtgevers vanuit de verschillende samenwerkende partijen. Voorwaarde voor een succesvolle realisatie is dat we dit samen met alle betrokkenen uit het gebied te doen: bewoners, ondernemers, grondeigenaren, belangenvertegenwoordigers, omwonenden etc.

MAATREGELEN VOOR KORTE, MIDDELLANGE EN LANGE TERMIJN Kort (voor 2030)

- Lopende projecten: NW hoek

- Lopende projecten: Inrichting NNN
- Lopende projecten: recreatieve verbinding IJsselwetering en natuurvriendelijke oever
- Lopende projecten: uitnodigingskader zon
- Van verkenning en visie naar een plan met actieplan (proces)
- Concreet plan maken voor landbouwgebied (proces)
- Verkenning en labelen van UPLG Maatregelenpakket 1 middelen
- UPLG-project: natuurvriendelijke oevers
- UPLG-project: otterpassage
- UPLG-project: verkenning van haalbaarheid en inrichtingsmogelijkheden (groen, blauw & recreatief) van gronden noordzijde Hollandse IJssel nabij IJsselstein (Groene Contourgronden)
- RodS-projecten: wandelpaden uiterwaarden
- RodS-projecten: veilige insteek IJsselsteinse bos
- RodS-projecten: wandelpad langs Marrepad breed profiel met landschappelijke inpassing
- Wandelverbinding Marnemoende – IJsselsteinsebos (korte termijn, overige kansen)
- Groenblauwe dooradering en waterbergende maatregelen
- Kleine (groene en blauwe) landschapselementen
- Ruimte voor nog nader te bepalen kleine initiatieven vanuit participatie

Middellang en Lang (na 2030)

- Het maken van lange lijnen in het landschap, volgend uit het actieplan, bijv.
 - Verbindingen (groen, blauw en routes) van stad naar landschap
 - (Water)verbinding tussen Hollandse IJssel en Rijnenburg
 - Lange lijnen haaks op de rivier
- Het maken van recreatieve knooppunten en overstappunten:
 - Knooppunt bij de Meerlobrug

- Extra brug bij IJsselstein over Hollandse IJssel
- TOP nabij aansluiting N228 en Noord IJsseldijk
- TOP bij IJsselstein

Buiten plangebied

- Groenblauwe recreatieve en ecologische verbindingen richting het westen
- Groenblauwe recreatieve en ecologische verbinding IJsselwetering – Nedereindse plas

AANBEVELINGEN VOOR HET VERVOLG

- In de volgende stap van de planfase kunnen afzonderlijke projecten gezamenlijk richting concrete uitvoering gebracht worden. Voor meer complexe delen wordt eerst nog een integrale planfase doorlopen. De verkenning van dit ontwikkelperspectief en de hierin beschreven kansen vormen hiervoor de basis.
- Opstellen maatwerkovereenkomsten. In een volgende fase formuleren we met elkaar per project een opdracht waarin taken, rollen en verantwoordelijkheden goed zijn vastgelegd.
- Het advies is om in het vervolg een nauwere samenwerking met het programma GGM te borgen, zodat over en weer meer van elkaar geleerd kan worden. Wat zijn de lessen over een weer? Hoe kan in het proces van elkaar geleerd worden?
- De onderlinge afstemming tussen de samenwerkende gebiedspartijen zal ook in de planfase nog veel tijd kosten voor gericht onderzoek, zorgvuldige afweging en gezamenlijk keuzes. Het advies is om in het vervolg te werken met scherpe opdrachtformuleringen zodat onderlinge afspraken goed vastgelegd zijn.
- Het advies is om gemeente Utrecht vanwege het belang en het raakvlak met Rijnenburg en de scheggen niet langer als agendalid, maar als volwaardig lid van de stuurgroep te betrekken.

UITVOERINGSPROGRAMMA

Grondstrategie

Hollandsche IJsselgebied

HUIDIGE SITUATIE

Op dit moment is iets minder dan de helft van het plangebied in eigendom van de samenwerkende gebiedspartijen in het voorbeeldproject Groen Groeit Mee. Deze gronden zijn al in transitie en bestaan onder andere uit het huidige IJsselsteinse Bos, het toekomstig recreatie- en natuurgebied van de Noordwesthoek en gronden langs de Hollandse IJssel welke aangewezen zijn voor inrichting binnen het Natuur Netwerk Nederland. Gemeente IJsselstein heeft een strategische grondpositie aan de noordoostzijde van de Hollandse IJssel. Agrariërs in het gebied spelen een belangrijke rol bij de instandhouding van het huidige cultuurlandschap door het agrarisch natuurbeheer van akkerranden, slootkanten en kleinschalige landschapselementen zoals fruitboomgaarden en knotwilgen.

In dit voorbeeldgebied was de bestuurlijke opdracht om alleen op eigen grond te tekenen. Om een beeld te krijgen van wat de andere grondeigenaren in het gebied willen, hebben we met ca. 30 grondeigenaren verkennende keukentafelgesprekken gevoerd. Veel grondeigenaren willen graag door met agrarische bedrijfsvoering. Zij geven ook aan dat als gevolg van de ontwikkelingen rondom stikstof de druk op agrarische grond verder is toegenomen. Een aantal grondeigenaren staan voor een keuze om te reageren op de verschillende kansen die er zijn.

BETEKENIS VAN HET

ONTWIKKELPERSPECTIEF

De kortetermijnmaatregelen vanuit het Ontwikkelperspectief worden op publieke gronden gerealiseerd. Kansen zijn er in de ontwikkeling van een tweede belangrijke noordzuidroute tussen Marnemoende en de kern van IJsselstein met een recreatief knooppunt aan de rivier. Hiervoor zou de strategische grondpositie van gemeente IJsselstein ingezet kunnen worden in combinatie met UPLG geld Maatregelpakket 1 Hollandsche IJssel voor de verder planvorming en realisatie.

De maatregelen voor de middellange en lange termijn – zoals bijvoorbeeld toekomstbestendige landbouw, groenblauwe stad-land verbindingen en lange lijnen haaks op de rivier – vragen evenwel om een grondstrategie voor het hele gebied.

Iets meer dan de helft van het voorbeeldgebied is in eigendom van derden. Dat betekent dat een groot deel van de ambities die we in dit ontwikkelperspectief hebben geformuleerd zal plaatsvinden op grond van derden (niet de betrokken gebiedspartijen). Daarbij is het grondeigendom versnipperd. Een groot deel van de grond is in gebruik en eigendom van boeren en ook ontwikkelaars hebben eigendom in het gebied. De inzet is in belangrijke mate gericht op het meer combineren van doelen en functies op dezelfde grond, maar ook zal er verandering in grondeigendom nodig zijn. Dit vraagt samenwerking en vertrouwen. Samenwerken in een versnipperd gebied is van cruciaal belang voor het slagen van het ontwikkelperspectief. Dit vraagt dat we als overheden over gemeentegrenzen heen kijken.

AANBEVELINGEN VOOR HET VERVOLG

- Organisch ontwikkelen: oplossing is maatwerk op basis van beschikbare grondposities, een blauwdruk vooraf heeft weinig betekenis.
- Goed samenwerken met de diverse eigenaren en meebewegen met kansen die zich voordoen. En waar dat meerwaarde voor partijen op kan leveren, kansen verkennen voor kavelruil. Via een landschappelijk raamwerk en slimme combinaties met beperkte ruimte meerdere doelen realiseren.
- Als je verder wilt komen met realisatie van maatregelen, dan moet je ofwel samenwerken met huidige grondeigenaren of je moet overgaan tot actieve grondverwerving. De keuze voor welke grondstrategie het meest passend is, is afhankelijk van onder andere doelstelling, urgentie, concreetheid en tijdpad.
- Qua samenwerking kan gedacht worden aan financieel-economische instrumenten zoals de continuering van subsidies voor landschapsbeheer, de inzet van een grondbank en/of vrijwillige kavelruil.
- Als het doel is om de grond in eigendom te krijgen dan kan gedacht worden aan publiekrechtelijke instrumenten zoals strategische grondaankoop op vrijwillige basis, het toepassen van WVG of zelfs een wettelijke herverkaveling.
- In de planfase wordt de grondstrategie uitgewerkt richting grondstrategieplan. Het advies is hierbij om ook juridische, organisatorische en financiële implicaties gezamenlijk te beoordelen.

UITVOERINGSPROGRAMMA

Financieel

“Hollandsche IJssel: focus op realisatie van projecten waar dekking voor is, om daarmee de kans op bekostiging van toekomstige ontwikkelingen te vergroten.”

INVESTERINGSOPGAVE KORTE TERMIJN

De RebelGroup heeft een businesscase gebiedsontwikkeling opgesteld voor de Hollandsche IJssel. Hieruit volgt een investeringsopgave voor de korte termijn van circa € 23,8 miljoen, met aanvullend nog € 4,8 miljoen aan proceskosten en € 0,9 miljoen aan jaarlijkse beheerkosten. Zowel de proceskosten als ook de jaarlijkse beheerkosten zijn ingeschat als percentage van de investeringskosten.

Belangrijke aandachtspunten zijn dat:

- 1) tijdig regelen van de jaarlijkse beheerkosten,
- 2) UPLG middelen tot 1 januari 2028 beschikbaar zijn,
- 3) binnen de UPLG middelen een % voor proceskosten, afwaarderen gronden en dergelijk zijn opgenomen
- 4) projecten aanvraag kunnen indienen bij de Tenderregeling GGM en inzet kunnen vragen vanuit GGM voor ontwerpondersteuning.

Van deze geraamde investeringsopgave van circa € 23,8 miljoen is momenteel circa € 14,7 miljoen gedekt, voornamelijk vanuit UPLG- en RodS-gelden. Om de bekostiging verder te verhogen en de uitvoering te versnellen, zijn op drie niveaus stappen nodig.

1. Uitvoering van reeds gedekte projecten

Het is belangrijk om projecten waarvoor al financiering beschikbaar is – met name via UPLG en RodS – met voorrang uit te voeren. Dit zorgt ervoor dat het gebied zichtbaar in beweging komt, vergroot het commitment van betrokken partijen en verhoogt de kansrijkheid voor aanvullende bekostiging van de resterende opgave.

2. Versterking van bekostiging op maatregelniveau

Op het niveau van afzonderlijke maatregelen zijn er diverse acties ter verbreding van de financiering.

- Dit vraagt om afstemming met overheden over de bekostiging van wandel- en fietspaden in combinatie met bestaande subsidieregelingen.
- Daarnaast wordt voorgesteld om het gesprek te starten over de toekomstige bekostiging van maatregelen, die aan Rijnenburg toe te rekenen zijn, via gemeente en provincie.
- Verder is het wenselijk een specifiek plan voor de groenblauwe dooradering (GBDA) op te stellen, aangezien dit onderdeel kleiner lijkt te worden dan eerder voorzien, maar mogelijk ook minder middelen vergt.
- Ook wordt aanbevolen een plan voor waterkwaliteit op te stellen (indien nog niet aanwezig) en te verkennen of bijdragen van het HDSR mogelijk zijn.
- Ten slotte verdient de haalbaarheid van een extra recreatiegebied nader onderzoek.

3. Strategische versterking en draagvlak

Op strategisch niveau ligt de focus op de verdere concretisering van de nog ongedekte opgaven en het versterken van een gezamenlijke, breed gedragen ambitie voor het gebied. Bestuurlijk commitment is daarnaast cruciaal voor de financiering van proceskosten, die nodig zijn om de samenwerking te borgen en de uitvoering te coördineren. Tot slot vraagt ook de structurele dekking van beheerkosten om aandacht, zodat gerealiseerde investeringen duurzaam kunnen worden onderhouden.

RESTOPGAVE LANGE TERMIJN

De totale restopgave voor de investeringskosten, bedraagt volgens de huidige inschatting € 9,0 miljoen voor aanleg, € 4,8 miljoen voor proces en jaarlijks € 0,9 miljoen voor beheer.

Om de restopgave te dekken, is verdere uitwerking van projecten nodig. Hierbij kan gedacht worden aan alternatieve denklijnen voor bekostiging zoals:

- Invulling en bijdragen vanuit de GGM opgave
- Baathebbers waaronder HDSR, recreatieondernemers en grondeigenaren
- Bestuurlijke afspraken en concretisering van plannen

ADVIES VOOR VERVOLG

Voor de onderbouwing van ons advies zijn twee observaties van belang:

1. Verdere concretisering van opgaven en kansen

Binnen het gebied liggen veel kansen om de gezamenlijke opgaven verder te concretiseren. Het proces van ruimtelijke uitwerking en verbeelding van maatregelen kan hierbij een belangrijke rol spelen. Door dit proces gezamenlijk met de betrokken partijen te organiseren, kunnen opgaven sneller worden vertaald naar uitvoerbare projecten en ontstaat een gedeeld beeld van de gewenste richting. Bijkomend knelpunt hierbij is, dat is aangegeven dat er geen grondposities van eigenaar veranderen.

2. Belang van een gezamenlijke ambitie en gedeeld eigenaarschap

Voor het realiseren van een kwalitatief hoogwaardig en toekomstbestendig gebied is het van belang dat betrokken partijen toewerken naar een breed gedragen, gezamenlijke ambitie. Een gedeelde visie op inhoud, tempo en financiering versterkt het draagvlak en biedt een stevige basis voor samenwerking en investeringsbeslissingen.

ADVIES VERVOLGSTAPPEN – OP NIVEAU VAN PROJECTEN EN MAATREGELEN

Wij adviseren om via een gefaseerde aanpak te werken aan versnelling en concretisering en in te zetten op een gebiedsproces via:

1. Concretiseren van opgaven

Werk de UPLG-opgaven verder uit en start met uitvoering van RodS-projecten. Zorg voor uitvoering op zo kort mogelijke termijn, mede vanwege de tijdelijke beschikbaarheid van middelen.

2. Betrekken van de omgeving

- Gebruik de realisatie van UPLG- en RodS-maatregelen als kans om ondernemers en bewoners actief te betrekken bij voorgenomen acties.
- Daag bewoners uit om met (kleinschalige) initiatieven bij te dragen aan de gebiedsambities.
- Stimuleer ondernemers om via maatregelen en programmering in te spelen op de positieve ontwikkeling van het gebied.

3. Versterken van de financiële basis

Zorg voor toezeggingen van andere belanghebbenden, zoals HDSR, ondernemers, vastgoed- en grondeigenaren. Overweeg het sluiten van een pact of gebiedsalliantie met die partijen om de financieringskansen te vergroten en tempo te brengen in het gebiedsproces.

ADVIES VERVOLGSTAPPEN – OP NIVEAU VAN PROJECTEN EN MAATREGELEN

Naast het voorgaande strategische advies, zijn op het niveau van maatregelen nog de volgende acties te ondernemen:

- Invulling van UPLG-gelden en Groene Contourgronden: Start met de verkenning van de gemeentelijke ‘Groene Contourgronden’ nabij IJsselstein. Binnen het UPLG is ruimte voor bekostiging van proceskosten en grondafwaardering, waarbij de gronden eigendom blijven van de gemeente. Handel met enige urgentie, gezien de beperkte geldigheid van de UPLG-middelen uit maatregelpakket 1 (MP1). Een optie is om de aanleg van een natuurvriendelijke oever (circa 860 m) te combineren met stroomdalnatuur, en dit gezamenlijk te bekostigen vanuit het UPLG.
- Bestuurlijke commitment op RodS-projecten: Zorg voor bestuurlijke instemming met de uitvoering van deze projecten, ook bij toegenomen kosten door

indexatie sinds 2020. Deze projecten zijn gereed voor snelle realisatie.

- Recreatie Noordwesthoek en NNN-gronden: Er is reeds bestuurlijke commitment voor recreatie in de Noordwesthoek en voor onderzoek naar de invulling van NNN-gronden. Zet in op verdere invulling hiervan.
- Bekostiging fiets- en wandelpaden: Verken samen met overheden de mogelijkheden voor financiering in combinatie met relevante subsidieregelingen.
- Dialoog met Rijnenburg: Blijf in gesprek om op langere termijn (aanvullende) maatregelen vanuit de GREX te bekostigen. Indien onderzoek plaatsvindt naar de verwachte extra recreatiedruk vanuit Rijnenburg, betrek dit nadrukkelijk bij het perspectief van het HJ-gebied en neem hierin actief deel.
- Onderzoek extra recreatiegebied: Breng, mede in het licht van de ontwikkelingen in Rijnenburg, de haalbaarheid van een aanvullend recreatiegebied in kaart.
- Specifiek plan voor GBDA: Ontwikkel een plan voor GBDA, aangezien de huidige maatregelen beperkter lijken dan oorspronkelijk voorzien (maar mogelijk ook minder noodzakelijk zijn).
- Plan voor waterkwaliteit: Stel, indien nog niet aanwezig, een specifiek plan op voor verbetering van de waterkwaliteit. Onderzoek ook de mogelijkheden voor bekostiging via HDSR voor maatregelen die hieraan bijdragen.

Colofon

A3BEL

OKRA

COLOFON - NL		DISCLAIMER
TITEL	Ontwikkelperspectief Hollandsche IJssel 2040	Alle rechten zijn voorbehouden, zowel voor het gehele werk als delen ervan. Niets uit dit document mag in enige vorm of op enige wijze worden veeelvoudigd, openbaar gemaakt of opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, fotocopie en digitale vermenigvuldiging in begrepen. Voor iedere vorm van gebruik is schriftelijke toestemming van OKRA vereist. OKRA kan in (werk)documenten gebruik maken van afbeeldingen van derden. Indien de opdrachtgever kiest voor publicatie van deze (werk)documenten, wordt van de opdrachtgever verwacht dat deze indien van toepassing de benodigde beeldrechten zelfstandig zal verwerven. Mocht iemand in dit document een illustratie aantreffen, waarop hij of zij rechten kan doen gelden of een niet correcte bronvermelding aantreffen, gelieve zich dan te melden bij de opdrachtgever.
DATUM	08-01-2026	
AUTEUR	OKRA	
I.S.M	HDSR, Provincie Utrecht, Staatsbosbeheer, gemeente IJsselstein, gemeente Utrecht, gemeente Montfoort en gemeente Nieuwegein	
KLANT	Groen Groeit Mee (www.groengroeitmee.nl)	
FILE NAAM	24-067_Hollandsche IJssel_eindrapport_260108	
STATUS	Versie 4	

Bijlagen

Terugkoppeling bewonersavond 13 februari 2025

In het Zendstation in Lopikerkapel vond de eerste bewonersbijeenkomst plaats van het Hollandsche IJsselgebied voor Groen Groeit Mee (GGM). Het doel van de avond was om bewoners te informeren over het voorbeeldgebied Groen Groeit Mee Hollandsche IJssel en om in gesprek te gaan over de toekomst van dit gebied. Er waren ongeveer 220 bewoners aanwezig. In deze terugkoppeling staan eerst de hoofdlijnen van het GGM-project 'Opstellen Ontwikkelperspectief' op een rij, daarna een samenvatting van de bewonersavond en van de geleverde input op die avond.

Achtergrond in het kort

Doel Groen Groeit Mee (GGM)

Het doel van het [programma Groen Groeit Mee](#) is dat 'groen en blauw' meegroeien met de verstedelijking in de Provincie Utrecht en wordt meegenomen in ruimtelijke plannen. Groen is namelijk van grote waarde als het gaat om de gezondheid van inwoners, klimaatadaptatie en biodiversiteit. Hierbij wordt gezocht naar een goede mix van toegankelijk groen, duurzame landbouw, veerkrachtige natuur, beleefbaar landschap en zichtbaar water. Verstedelijking en het versterken van bestaand en nieuw groen worden in samenhang ontwikkeld, zodat het geheel bijdraagt bij aan de ruimtelijke kwaliteit van de regio.

Om de ambitie van Groen Groeit Mee in de praktijk te toetsen en ervaring op te doen, zijn er vier voorbeeldgebieden. Het Hollandsche IJsselgebied, van ca. 400 ha, is er één van.

Figuur: De begrenzing van het voorbeeldgebied Groen Groeit Mee Hollandsche IJssel

Samenwerken aan een Ontwikkelperspectief

Provincie Utrecht, gemeenten IJsselstein, Nieuwegein, Montfoort en Utrecht, Staatsbosbeheer en HDSR werken in het Hollandsche IJsselgebied samen aan het opstellen van een ontwikkelperspectief voor Hollandsche IJssel. In het ontwikkelperspectief onderzoeken we hoe het gebied eruit kan zien in 2040:

- hoe de verschillende projecten elkaar kunnen versterken
- hoe zij ruimte kunnen geven aan water, duurzame landbouw, energie, mens, recreatie, natuur en biodiversiteit en
- hoe ze wensen en kansen van belanghebbenden in het gebied zoals inwoners, ondernemers en agrariërs vorm kunnen geven.

Het ontwikkelperspectief moet richting geven aan ruimtelijke keuzes in het gebied. Daarmee kan sneller ingespeeld worden op ontwikkelingen en op kansen die zich voordoen.

Betrokkenen opstellen Ontwikkelperspectief

Vertegenwoordigers van de hierboven genoemde gebiedspartijen werken mee op ambtelijk en bestuurlijk niveau aan het project en aan de (boorbereiding van) de besluitvorming.

Bureau OKRA heeft de opdracht gekregen om het ontwikkelperspectief op te stellen.

Om inzicht te krijgen in de wensen en kansen in het gebied hebben we alle eigenaren van het gebied uitgenodigd voor de bewonersbijeenkomst. Daarnaast zijn gesprekken gevoerd met ca. twintig (groot) grondeigenaren.

Figuur: Luchtfoto van het voorbeeldgebied Groen Groeit Mee Hollandsche IJssel

We beginnen niet vanaf nul

In het Hollandsche IJsselgebied spelen al verschillende projecten die invulling geven aan de opgaven. Deze doorlopen hun eigen proces, maar wel in samenhang binnen het gebied als onderdeel van het ontwikkelperspectief en in afstemming tussen de gebiedspartijen. Hieronder noemen we deze kort:

Waterveilig en klimaatrobuust

HDSR heeft een waterveiligheidsopgave aan de zuidwestzijde van de rivier, tussen IJsselstein en Knollemanshoek. De dijk is verlegd naar de oude dijk waar het fietspad op ligt (rode lijn) en is inmiddels gereed. Daarnaast zoekt HDSR naar meer ruimte voor water om het watersysteem klimaatrobuust te maken, bijvoorbeeld door de aanleg van sloten, een plas of nevengeul.

Vitale en duurzame landbouw

Een deel van het gebied is in gebruik als agrarische grond, dit zijn met name

melkveehouders. Duurzame landbouw voor nu en in de toekomst is een van de 5 waarden binnen Groen Groeit Mee en daarmee onderdeel van de uitwerking van een 'ontwikkelperspectief'. Om inzicht te krijgen in hun wensen en kansen worden gesprekken gevoerd met agrariërs in het gebied.

Recreatie

Staatsbosbeheer is de trekker van de inrichting van recreatiegebied '[Noord-Westhoek](#)'. Dit gebeurt in het gebied tussen de Meerndijk, Nedereindseweg en de Noord-IJsseldijk.

Gemeente IJsselstein werkt daarnaast op dit moment samen met partners aan [een visie op toerisme en recreatie](#) voor de hele gemeente. Ze streeft ernaar om de visie en het uitvoeringsplan in de zomer van 2025 klaar te hebben. Ook wordt gekeken naar kansen voor zwemwater, het toevoegen van recreatieve routes, zoals die langs de IJsselwetering, en de verkeersveiligheid.

Provincie Utrecht werkt met partners aan de realisatie voor een fietspad langs de IJsselwetering.

Duurzame energie

IJsselstein heeft de ambitie om in 2050 klimaat- en energieneutraal te zijn. De gemeente [onderzoekt](#) op haar grondgebied waar – en op welke manier – hiervoor ruimte is. De IJsselsteinse gemeenteraad heeft het Hollandsche IJsselgebied aangewezen als één van de zoekgebieden voor zonnenvelden.

Natuur en biodiversiteit

Langs de oevers van de rivier liggen kansen om de natuurwaarden te verbeteren. De provincie Utrecht gaat de komende jaren een drietal gebieden in de uiterwaarden op grond van Staatsbosbeheer inrichten als onderdeel van het [Natuurnetwerk Nederland](#) (NNN).

Daarnaast heeft HDSR de ambitie om waar mogelijk de biodiversiteit en waterkwaliteit te verbeteren door bijvoorbeeld het aanleggen van natuurvriendelijke oevers, paai- en opgroeigebieden of fauna uittreedplaatsen.

Figuur: Drie gebieden die door de provincie Utrecht worden ingericht als Natuur Netwerk Nederland op grond van Staatsbosbeheer

Terugkoppeling plenaire deel bewonersbijeenkomst

In een plenair deel wordt een toelichting gegeven op de aanleiding, het proces, waar we nu staan en wat er loopt vanuit verschillende thema's en was kort gelegenheid voor vragen. Daarna waren er deelsessies om verder in gesprek te gaan en input mee te geven. Hieronder zijn eerst de hoofdlijnen en enkele vragen/antwoorden en opmerkingen van het plenaire deel opgenomen.

Bert de Groot, portefeuillehouder bij HDSR opent de avond met een korte toelichting van het provinciale [programma Groen Groeit Mee](#) waar 41 partners in samenwerken en de ambitie groen krachtig en effectief te positioneren en verbinden. Daarnaast vertelt Bert dat er financiering uit het [Utrechts Landelijk gebied](#) (UPLG) beschikbaar is gesteld voor het Hollandsche IJsselgebied.

Presentatie Ontwikkelperspectief

Aan de hand van een presentatie wordt een toelichting gegeven op het voorbeeldgebied Groen Groeit Mee Hollandsche IJssel. Het voorbeeldgebied ligt langs de rivier die onder andere Nieuwegein, IJsselstein en Montfoort met elkaar verbindt en waarlangs een divers landschap ligt van open polders, verbindingswegen, landbouwgronden, kenmerkende kavelstructuren, jachthaven Marnemoende voor waterrecreatie en wandelpaden.

Door landschapsarchitectenbureau OKRA is een analyse gemaakt van het gebied en kernwaarden benoemd . Samen met de input uit de gesprekken die zijn gevoerd met bewoners in het gebied en de bijeenkomst moet dit leiden tot een raamwerk voor het ontwikkelperspectief, wat richting geeft aan ruimtelijke keuzes in het gebied.

Vraag: wat zijn de criteria om keuzes af te wegen op basis van de doelstellingen? *Antwoord:* dat is de integrale puzzel die we samen moeten leggen met oog voor elkaars belang en waar we naar toe willen bewegen. Hierbij geven de analyse van de kwaliteiten van het gebied, de input uit de gesprekken en de bewonersbijeenkomst en de kernwaarden van het gebied richting.

Vraag: hoe is de samenwerking tussen de betrokken gebiedspartijen geborgd? *Antwoord:* allen zijn vertegenwoordigd in een projectgroep waarbinnen afstemming plaatsvindt.

Figuur: Impressie van de bewonersavond

Thema Natuur & Water

Tijdens de pitch wordt een uitleg gegeven over het verbeteren van waterveiligheid, klimaatadaptatie, natuur. De dijk is onlangs verbeterd en de komende jaren worden 3 gebieden ingericht tbv Natuur Netwerk Nederland (NNN) met de kans om riviernatuur te realiseren. En, de vraag om mee te denken waar meer (ontwikkel)natuur kan komen en/of een rustgebied. Ook wil HDSR de waterkwaliteit graag verbeteren.

Vraag: gaat het gebied waar NNN wordt gerealiseerd in de toekomst ook N2000 worden? Want dan hebben boeren er geen kans. Antwoord: N2000 zijn aparte aangewezen gebieden en maken deel uit van het Europees Natuurnetwerk. Aanwijzing van N2000 is hier niet aan de orde.

Thema Vitale & duurzame landbouw

De gebiedsregisseur van de Utrechtse Waarden en de trekker van het voorbeeldgebied Hollandsche IJssel, voeren een tweegesprek waarin ze de meerwaarde en samenhang toelichten om gezamenlijk op te trekken. Het Hollandsche IJsselgebied maakt immers deel uit van de Utrechtse Waarden. Beiden willen graag samen met agrariërs onderzoeken hoe ze, ook voor de langere termijn, duurzame landbouw kunnen realiseren. Een grote opgave want grond is schaars met ook de andere opgaven op het gebied van water, natuur en klimaat. Daarnaast zijn er veel onzekerheid uit bijv. politiek Den Haag.

Vanuit het project Utrechtse Waarden wil de provincie Utrecht een grondstrategie ontwikkelen. Bijvoorbeeld als er gronden vrijkomen, hoe je dat dan kan inzetten voor de agrariërs. Beide geven aan dat van belang is om hierbij samen te werken en elkaars kennis en ervaring te benutten. Ze geven ook aan dat er diverse subsidieregelingen zijn die kunnen worden benut, zowel voor de uitvoering als voor onderzoeken of opstellen van plannen. Er is bijvoorbeeld een subsidie voor het maken van een gebiedsplan waarin een groep boeren beschrijft hoe zij – gegeven alle kaders - de toekomst zien. Ook zijn er onafhankelijke [plattelandcoaches](#) die kunnen meedenken.

Opmerking: geef ons inzicht in de te onttrekken gronden van de landbouw. Liefst ook waar dan ruimte is voor meer grond voor de landbouw.

Opmerking: als we kijken naar compensatie, waarom moet IJsselstein zonne-energie plaatsen, gebruik deze grond voor de landbouw.

Figuur: Weiland met koeien

Thema Recreatie & routes

De provincie heeft een nota op laten opstellen over recreatie & toerisme. Als inspiratie-document voor het Hollandsche IJsselgebied. Daarnaast werkt de provincie aan beleid voor recreatie in heel Utrecht en de gemeente IJsselstein aan een Visie op recreatie en toerisme in de gemeente. Dat is nog niet klaar maar uiteraard gebeurt dit in samenhang met het voorbeeldgebied. De bedoeling van nu is input op te halen, wensen en ideeën, voor (nieuwe) vormen van recreatie en welke recreatieve verbindingen mogelijk zijn.

Vraag: zijn bewoners ook betrokken bij de totstandkoming van deze visies op recreatie & toerisme? Antwoord: ja vwb de provincie en gemeente zijn er inspraakrondes geweest. Het zijn aparte trajecten met eigen participatiemogelijkheden.

Vraag: wat verstaan we onder natuur want het lijkt er eerder op dat het een pretpark gaat worden. Antwoord: bezien vanuit het programma Groen Groeit Mee: gaat het uit van vijf waarden: toegankelijk groen, beleefbaar landschap, vitale landbouw (natuurinclusief), vitale natuur met meer biodiversiteit en zichtbaar water.

Vraag: heeft het nog zin om mee te denken, het gevoel bekruipt dat alles al is vastgelegd. Bijvoorbeeld voor de Noordwesthoek is al bepaald dat er een hotel komt en meer ondernemers. Antwoord: ja, het heeft nog zin. We zijn juist bij elkaar om samen met jullie te bekijken naar wat de wensen, kansen en mogelijkheden zijn voor het grotere gebied. De al lopende projecten zoals de Noordwesthoek hebben elk hun eigen proces en participatietraject. De bijeenkomst van vandaag gaat over het groter geheel: het Hollandsche IJsselgebied. De projecten die al lopen worden in samenhang bekeken hoe dit elkaar kan versterken.

Thema Zonne-energie

Gemeente IJsselstein wil in 2050 energieneutraal zijn. Dit komt voort uit landelijk en provinciaal beleid. De IJsselsteinse gemeenteraad heeft het Hollandsche IJsselgebied aangewezen als één van de zoekgebieden voor zonnevelden en wil op haar grondgebied bijdragen aan de energietransitie met 50 miljoen kilowattuur. Een flinke opgave en je kijkt dan naar ca 35 ha aan zonnevelden. Voorts heeft de gemeenteraad besloten om niet te kiezen voor windturbines.

Vraag: waarom geen windturbines? Antwoord: IJsselstein heeft twee gebieden verkend: langs de A2 (windturbines) en het Noordoostelijk gebied rond de Hollandsche IJssel (zonne-energie). Voor wat betreft het zoekgebied langs de A2 komen geen windturbines, dit is een politieke afweging geweest omdat op deze plek er veel slagschaduw en overlast van kan komen voor inwoners uit Nieuwegein.

Vraag: wat zijn de criteria voor zonne-energie in dit deel van het Hollandsche IJsselgebied? Antwoord: er wordt benadrukt dat dit een zoekgebied is, niets staat nog vast. Vandaar dat hieromtrent een participatietraject is opgestart, waar deze bijeenkomst onderdeel van uitmaakt. In de deelsessie wordt dieper ingegaan op de inhoud, kaarten, visualisatie etc.

Terugkoppeling DEELSESSIES

Per thema was in deelsessies tijd om door te praten en input te leveren. De input genoteerd op kaarten, geeltjes en reactieformulieren. Dit is hieronder per thema kort samengevat.

Op de website van Groen Groeit Mee zijn – naast dit verslag – nog twee documenten te vinden: een lijst met alle opgehaalde informatie in de deelsessies recreatie & routes en natuur & water en het verslag van de deelsessie zon.

Algemeen beeld van de deelsessies recreatie & routes en natuur & water

Voor beide thema's was er volop interesse. Naar schatting waren bij zowel de deelsessie recreatie en routes als bij natuur en water ongeveer vijftig deelnemers. Er waren veel goede gesprekken met de aanspreekpunten van partijen: over vragen, wat zorgen, bijzondere locaties en ook veel ideeën voor het inrichten van het gebied, routes, of (het oplossen van) verkeersproblemen. Hieronder enkele ideeën en opmerkingen die zijn gemaakt:

1. Denk aan voorzieningen zoals zwembad, waterspeeltuin, 'pluktuin' voor bloemen, groenten, fruit (boomgaard), belevenis bos (in nieuwe bos), eendenkooi of een terras aan het water zodat het water meer beleefbaar wordt
2. Aandacht voor bijzondere locaties zoals aan de zuidoever bij de brug naar Marnemoende (veel bijzondere weidevogels) of het zicht op het open polderlandschap vanaf fietspad over de rivier
3. Behoeft aan meer afstanden voor rondjes om te wandelen of fietsen. Dit kan bijv. met een wandelpad door uiterwaarden langs de noordzijde van de rivier (IJsseldijk is te druk), een vlinderpad of door het pad bij de haven te verbinden of door extra bruggetjes (onder andere bij camping).

Figuur: Schets met wensen en kansen voor routes die zijn genoemd tijdens de bewonersbijeenkomst

Algemeen beeld deelsessie duurzame landbouw

In de zaal met thema duurzame landbouw waren ongeveer vijftien deelnemers. De behoefte aan duidelijkheid en aan perspectief was heel helder. Die wordt nu niet ervaren terwijl ze (bijna) allemaal door willen. De onzekerheden vanuit de politiek en steeds wijzigende regelgeving, samen met alle plannen in en om het gebied waardoor ze (pacht)gronden kwijtraken vormen een bedreiging voor de toekomst van agrarische bedrijven. 'We hebben iemand nodig die grond heeft, geld heeft en iemand die beslisbevoegd is', werd aangegeven.

Er werden veel kritische opmerkingen gemaakt en vragen gesteld. Onder andere over de opgave zon en het zoekgebied zon die op de agrarische gronden ligt: 'Waarom zonnevelden op meest waardevolle agrarische gronden? Wat doet de gemeente op haar eigen gronden? Waarom zet je daar geen zonneveld? We hebben geïnvesteerd in zon op dak maar kunnen onze stroom niet terug leveren aan het net waardoor investeringen niet optimaal kunnen terugverdienen'.

Na afloop ontstonden er nog wat kleine groepjes waarin werd nagepraat hoe je vanuit het ontwikkelperspectief kan faciliteren dat er meer duidelijkheid komt. Bijvoorbeeld door scenario's voor de lange termijn met een landbouwcoach te onderzoeken of door een gebiedsplan te maken met een aantal agrariërs met financiering.

Verslag deelsessie zon

Van de deelsessie zon is een verslag opgesteld. Deze staat op de website van Groen Groeit Mee.

Hoe verder?

Komende zomer organiseren we een nieuwe gebiedsbijeenkomst waarin we het concept ontwikkelperspectief presenteren.

Bedankt!

Als samenwerkende gebiedspartijen bedanken we u voor uw aanwezigheid en voor alle input tijdens avond.

Bijlage: Opgehaalde informatie bewonersbijeenkomst 13 februari 2025

Terugkoppeling deelsessies recreatie & routes en natuur & water

Algemeen beeld

Na de plenaire bijeenkomst waren er vanaf het begin al geïnteresseerden en dit liep de hele avond door. Na afsluiting van de bijeenkomst over zon kwamen daaruit ook nog bezoekers voor dit thema. Er waren veel goede gesprekken met de aanspreekpunten van partijen: over vragen, wat zorgen en ook veel ideeën voor het inrichten van het gebied, routes en (het oplossen van) verkeersproblemen. Hieronder een lijst met de opgehaalde informatie.

Opgehaalde informatie verdeeld in rubrieken

Algemeen:

1. Kijk ook naar combinaties en kansen buiten gemeentelijke grenzen: regionale functie: kans voor recreatie en inkomsten bedrijven (bijv. zwempas en horeca combineren), zandwinning (rijnenburg). Wellicht ten noorden van noord IJsseldijk
2. let op vuilstorten, o.a. langs jaagpad
3. Zoek naar een juiste balans tussen drukte en rust. En zorg voor een schaalgrootte die passend is voor het gebied en IJsselstein.

Voorzieningen

1. Meer water, ook om te zwemmen.
2. Zwemmen gebeurt nu in hoek bij sportvelden: langs jaagpad, overlast bewoners. Aantal aangegeven locaties langs de rivier: in bocht bij IJsselstein of bij de camping. Nieuw te graven plas
3. Kansen voor zwempas in zuid oostelijk deel van gebied (er wordt nu veel gezwommen vanaf het jaagpad, maar gevaarlijk in verband met scheepvaart) in combinatie met paviljoen/horeca en natuur/vlonderpad. Ook waterspeeltuin bijvoorbeeld
4. Idee voor gebied tussen de (bestaande/nieuwe) bossen, ten oosten van Marnemoende: Graaf een grote recreatieve plas met regionale functie voor waterrecreatie (zwemmen etc). Zorg voor horeca en aanliggend bv een golfterrein (of waar behoefte aan is). Zorg ook voor relatie met jachthaven. Gebruik het zand voor woningbouw etc. Leg een dijk rond (deel van) de plas die ook te gebruiken is voor zonne-energie*.
5. Idee voor uitbreiding Marnemoende aan de zuidzijde: vergroot de jachthaven voor meer watersport (zeilen, subroutes,)
6. Interessant voor ondernemers en aantrekkelijker maken gebied: 'pluktuin(en)' voor bloemen, groenten, fruit (boomgaard): in NW hoek of landbouwgebied
7. Belevenis bos (in nieuwe bos)
8. Outdoor recreatie park
9. Marnemoende wil extra verblijfsrecreatie, mogelijk bij brugopgang zuid (plasdrasgebied) in combinatie met natuurontwikkeling.

Groen/natuur/water

1. In de zuidelijke uiterwaard rond brugopgang Marnemoende is aan weerszijde nat grasland, met veel (bijzondere) vogels zoals fazant, goudplevier, zelfs doortrekkende lepelaars.

2. Noordelijke uiterwaard westelijk van begraafplaats, met glooiing door afgraving is mooi gaaf gebied, om te wandelen bv.
3. Netwerken/ corridors zijn belangrijk (Groen Platform IJsselstein is actief betrokken en blijft dit ook graag).
4. Maak het water beleefbaar. Bijv. d.m.v. een terrasje.
5. In noordflank boven noord IJsseldijk geen aaneengesloten (nat) bos. IJsselsteinse bos is te nat en saaie ooi bossoorten, te weinig afwisseling open gesloten. Idee om op de hogere zandgronden van de oeverwal droog loofbos te maken (zie ook landgoederen) en langs oude beekgeulen juist open natte laagtes. (Nat bos met populier wilg etc. niet heel gewild in noordflank)
6. Zuidoever ijssel / uiterwaarden liever geen bos gewenst, die openheid is gewenst. Ook het fietspad vanuit noordflank naar Marnemoende wordt gewaardeerd om openheid.
7. Er zijn al veel oude plannen geweest voor dit gebied, o.a. 1996 (raamplan) en 2005, met o.a. landgoederen in de noordflank etc. In 2005 ook grond onteigend door SBB voor masterplan NW.
8. Wens voor goed beheerplan met meer soorten
9. Wens voor behoud koeien in de wei: extensief boeren
10. Wens voor versterken houtsingels (in de uiterwaarden)
11. Boomgroepen goed inpassen
12. In het zuidelijke perceel NNN komt het zand soms dicht aan de oppervlakte. Water zal hier snel infiltreren. Dit water komt verder westwaarts weer naar boven. Hierdoor vriezen een aantal sloten 'binnendijs', bijvoorbeeld langs de Stuivenbergweg (vrijwel) nooit dicht. Belangrijk om extra aandacht te geven aan de locatie van oppervlaktewater/nevengeul.
13. Sinds 3 a 4 jaar zijn de mooie en heldere sloten langs de Achtersloot troebel geworden. Door de vele rivierkreeften zijn er vrijwel geen waterplanten meer. Bewoners kunnen met gemak tientallen rivierkreeften per dag vangen.
14. Idee voor een educatieve eendenkooi, verbonden met het klompenpad 'eendenkooienpad'.
15. Bij inrichting NW hoek, rekening houden met schaduwwerking van nieuw bos.
16. In gebied komen veel uilen voor. Verschillende bewoners hebben nestkasten hangen waar ook steenuilen in broeden. Ook kerkuil broedt in het gebied. Wens om deze natuurwaarde te behouden / versterken.

Routes

1. Er worden door bewoners veel ommetjes gemaakt, o.a. jaagpad. Het probleem is dat ze gefragmenteerd zijn, niet verbonden. Bijv bij haven. Daar loopt het wandelpad dood > kans om dit met bypass sluitend te maken.
2. Er zijn al diverse mogelijkheden: bv meerdaagse wandeltocht, rondjes wandelen of fietsen met verschillende afstanden.
3. Behoeft aan meer afstanden voor rondjes wandelen en fietsen, dus meer doorsteken: paden en extra bruggen. Binnen het gebied en met/naar de omgeving (aantal op kaarten)
4. Ommetjes bereikbaar met OV (hoort ook bij verkeer) of (en) te voet/fiets
5. Paardenroutes? Graag. Voorstel: langs Zuid IJsseldijk
6. Wens om aan de noordzijde een doorlopend pad door uiterwaard te maken; Noord-IJsseldijk is te gevaarlijk.
7. Rond begraafplaats is een mooi pad, met mooi uitzicht op gebied en rivier aan zuidwestkant.
8. Veilige paden (zie verkeer)
9. Betere verlichting langs de Achtersloot
10. Breder Jaagpad, zodat recreanten ook naast elkaar kunnen lopen in plaats van achter elkaar. Bijvoorbeeld d.m.v. een vlonderpad.
11. Jaagpad is populair maar hier en daar niet toegankelijk, wordt weinig bemaaid (slechts 2x per jaar) en is soms te nat.
12. Suggestie voor diverse bruggetjes, onder andere rond camping (en dan jaagpad met noordelijke uiterwaardroute verbinden)

Figuur: Voorbeeld van een van de kaarten met informatie die is genoemd tijdens de avond

Verkeer/verkeersveiligheid

1. Veel deelnemers gaven aan dat de wegen druk en gevaarlijk zijn (Achtersloot en Broeksdijk werden vaak genoemd, liggen net buiten plangebied, maar wel belangrijke verbinding). Aantal oorzaken/problemen: veel verschillende soorten verkeer die verschillende eisen hebben en elkaar in de weg zitten (bv landbouw, auto's (bestemmings- en sluitverkeer), fietsen (scholieren, bestemming, recreatief), wandelen (met hond). Er wordt te hard gereden, vooral in de bochten. Oplossing is niet makkelijk: breder is sneller, drempels/smaller past niet voor landbouw etc. Mogelijk kijken naar tijden: voor bepaalde groepen, betere verlichting, toch drempels, geen doorgaand verkeer.
2. Noord IJsseldijk is gevaarlijk om te wandelen/fietsen, ook de wegrand is gevaarlijk, veel sluipverkeer A2 A12, ook op buitensloot sluipverkeer en grote landbouwvoertuigen.
3. Het fietspad op de zuidelijke IJsseldijk is te smal (meermaals genoemd)
4. De verkeersdruk met auto's op de Noord IJsseldijk moet niet verder toenemen bij de uitvoering van de plannen voor het Hollands IJsselgebied aangezien nu al de planmatige maxima worden overschreden.

Energie: ideeën voor mogelijke locaties ZON

1. Perceel tussen bestaande IJsselsteinse Bos en bebouwing IJsselstein
2. Dijk rond nieuwe recreatieve plas (idee voorziening*, taluds gunstig voor zon)
3. Zon op vuilstort: Nedereindse Park
4. Zoekgebieden zon: Stuivenbergweg en ten westen van IJsselsteinse bos (noordflank), bijv. geflankeerd door (fruit)bomen

Cultuurhistorie

1. Zorg voor een schaalgrootte die recht doet aan het gebied en IJsselstein.

Terugkoppeling deelsessie duurzame landbouw

Algemeen beeld deelsessie

In de zaal met thema duurzame landbouw waren ca. 15 deelnemers. De onzekerheden vanuit de politiek en steeds wijzigende regelgeving, samen met alle plannen in en om het gebied vormen en

bedreiging voor de agrarische bedrijven. De behoefte aan duidelijkheid, aan perspectief was heel helder. Die wordt nu niet ervaren terwijl ze graag verder willen.

Opgehaalde informatie

Opmerkingen die zijn gemaakt zijn:

- Veel agrariërs pachten grond en raken steeds meer grond kwijt aan projectontwikkelaars (bijv. tbv Rijnenburg), overheid of terreinbeherende instanties terwijl de landelijke normen juist extensivering en grondgebonden veehouderij vereisen.
- Agrariërs zijn elkaars concurrent. Als er grond vrijkomt, dan is er veel interesse. Ook van (ver) buiten het gebied
- We willen graag verder. Verder voor de jongere generatie.
- We hebben iemand nodig die grond heeft, geld heeft en iemand die beslisbevoegd is. Zoals vroeger de Dienst landelijk gebied
- Waarom zonnevelden op meest waardevolle agrarische gronden? Vruchtbare landbouwgrond omzetten in zonnevelden is onethisch in een wereld waar nog steeds honger is.
- De plannen staan haaks op de initiatieven van de provincie met betrekking tot lokaal voedsel en verbinden voedselmakers
- De plannen staan haaks op de door LVVN ingestelde neveninkomsten voor agrariërs door agrarisch natuurbeheer.
- Wat doet de gemeente op haar eigen gronden? Waarom zet ze daar geen zonneveld?
- We hebben geïnvesteerd in zon op dak maar kunnen onze stroom niet terug leveren aan het net waardoor investeringen niet optimaal kunnen terugverdienen. Extra zonnepanelen is extra concurrentie voor huidige eigenaren van zonnepanelen.
- Het voelt als 'uitrookbeleid' gaf een van de aanwezigen aan.
- Wat is de invloed van NNN gebieden op de omliggende agrarische gronden?
- via Planet Proof dragen wordt door agrariërs bijgedragen aan producten die duurzamer zijn geproduceerd en daardoor beter voor natuur, klimaat én dier.
- ook natuurvriendelijke oevers of maatregelen ten behoeve van weidevogels of insecten of beheer van slootranden wordt gedaan.
- Frustratie over de criteria op basis waarvan gronden worden verpacht.
- Scenario's voor lange termijn zoals verbrede landbouw of minder boeren waardoor voldoende grond.
- Veel rivierkreeften; pak die aan

Terugkoppeling deelsessie zon

Zie verslag zon

Verslag bewonersavond Hollandsche IJsselgebied, thema zonne-energie

Datum: 13 februari 2025
Locatie: Het Zendstation, Biezendijk 3, 3412 KB Lopikerkapel
Aantal deelnemers: ca. 200
Status: Definitief

1. Context

Gemeente IJsselstein heeft de ambitie om 50 Gigawattuur per jaar aan hernieuwbare elektriciteit op eigen grondgebied op te kunnen wekken. De gemeenteraad van IJsselstein heeft in oktober 2024 besloten dat ze dit met zonnevelden wil doen en dat onderzocht moet worden of (een deel van) deze opgave in het Hollandsche IJsselgebied kan worden ingevuld. Op donderdag 13 februari is een bewonersavond georganiseerd door de gemeente IJsselstein, waarop dit onderwerp, samen met het project Groen Groeit Mee is besproken. Deze vond plaats in het Zendstation in Loperkapel.

De avond startte met een toelichting op het project ‘Groen Groeit Mee’, waarin wordt gewerkt aan een samenhangend plan voor het gebied. Dit plan zal onder andere natuurontwikkeling, waterberging, recreatie en duurzame landbouw omvatten. Deze thema's zijn per stuk toegelicht. Vervolgens was er specifieke aandacht voor het thema zonne-energie.

Zonne-energie is een urgent thema, en Gemeente IJsselstein wil een uitnodigingskader opstellen. Daarin wil ze initiatiefnemers van zonneparken uitnodigen om een zonnepark te ontwikkelen om bij te dragen aan de opgave. De gemeente wil hiervoor de randvoorwaarden bepalen, bijvoorbeeld dat het alleen kan in specifieke zones en onder bepaalde voorwaarden. Op de bewonersavond werd dit besproken, met als doel om meer inzicht te krijgen welke zones de bewoners van het gebied kansrijk en passend vinden en onder welke voorwaarden zonnevelden eventueel mogelijk zijn.

2. Algemeen beeld van de avond

Het thema zonne-energie is een belangrijk thema voor de bewoners in het gebied. Veel bewoners zien het als een bedreiging voor hun leefomgeving en dreigen hun uitzicht en hun woongenot te verliezen. Zij zien het liefst dat de gemeente geen ruimte biedt voor zonne-energie in het Hollandsche IJsselgebied en dat er gezocht wordt naar een andere geschikte plek.

Over het algemeen staat een groot gedeelte van de deelnemers negatief tegenover over eventuele komst van zonneparken in het gebied. Zij zien zonneparken als een verstoring van het landschap en een vermindering van de kwaliteit van hun woonomgeving. De zorgen die worden geuit gaan over impact op het (open) landschap, impact op het groene karakter, vermindering van het landbouwareaal en het risico van waardevermindering van hun woning.

Er zijn meerdere vragen gesteld over de nut en noodzaak van zonnevelden. Zo vragen deelnemers zich af in hoeverre alle daken al worden benut, of de zonneparken wel op het elektriciteitsnet kunnen worden aangesloten en of de opgewekte elektriciteit wel nodig is.

Enkele deelnemers zijn wel overtuigd van de nut- en noodzaak van de productie van duurzame energie. Zij vragen om een zorgvuldige inpassing in het landschap.

Ondanks dat deelnemers over het algemeen negatief staan tegenover de zonneparken, waren de meesten bereid om constructief mee te denken over de mogelijke oplossingen. Meerdere deelnemers geven aan dat zij kansen zien in combinatie met de bestaande plannen voor het aanleggen van nieuwe zones met natuur. Zij zien deze kansen met name in de noordwestzijde van het gebied (het gedeelte aan de Noord IJsseldijk). Zonnepanelen zouden zich volgens hen binnen het groen moeten begeven zodat ze niet zichtbaar zijn vanaf de straat en vanaf de woningen aan de Noord-IJsseldijk. Diverse bewoners van de Noord-IJsseldijk hebben wel hun zorgen geuit over het verdwijnen van het open uitzicht, wanneer dit zou gebeuren. De zuidwestzijde wordt door bewoners minder geschikt geacht voor zonnevelden vanwege het open karakter van het gebied. Het eventueel inpassen van zonnepanelen in het gebied zal het open karakter aantasten.

➔ Meer details zijn te lezen in paragraaf 4: Samenvatting vragenformulier.

Foto 1: Een volle zaal tijdens de introductie van de gemeente.

Foto 2: Frank Stroeken tijdens zijn presentatie.

Foto 3: Bewoners in gesprek over de zoekgebieden.

3. Presentatie en advies Wing

Gemeente IJsselstein wordt in dit proces ondersteund door de bureaus Wing en Pondera. Frank Stroeken van bureau Wing heeft op de bewonersavond een presentatie gegeven over de verschillende keuzes die voorliggen.

Op de onderstaande afbeelding is zichtbaar welke gebieden in aanmerking komen voor de ontwikkeling van zonne-energie. Dit zijn in de basis de agrarische gebieden. Natuurgebieden en gebieden die in transformatie zijn naar natuurgebieden worden minder kansrijk geacht. Dit leidt tot de zoekgebieden 1, 2, 3 en 4, die zichtbaar zijn op onderstaande kaart.

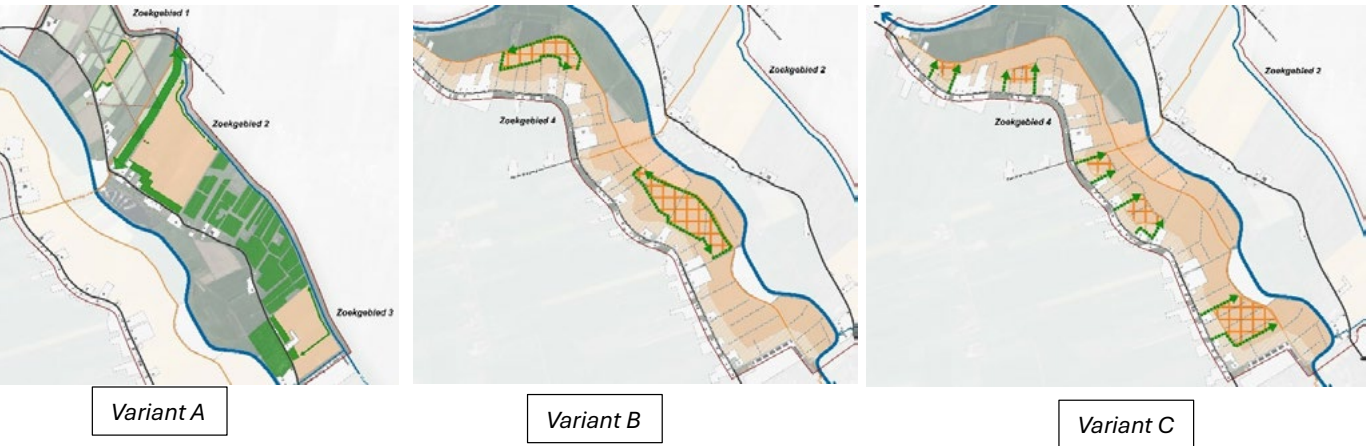
In deze presentatie zijn drie varianten gepresenteerd, elke variant gaat op een andere manier om met zonne-energie in het gebied. Deze varianten zijn bedoeld om de keuzemogelijkheden weer te geven.

Er zijn drie varianten besproken:

- Variant A: **Geïntegreerde bosweides** (zoekzone noordoostzijde)
- Variant B: **Grote clusters op de stroomrug** (zoekzone zuidwestzijde)
- Variant C: **Kleine weides aan de Achtersloot** (zoekzone zuidwestzijde)

Op de onderstaande kaarten is weergegeven hoe deze varianten eruit kunnen zien.

Frank Stroeken geeft vanuit landschappelijk perspectief het volgende advies: “De zone aan de noordoostzijde (variant A, zoekgebieden 1, 2 en 3) van de Hollandsche IJssel is meer geschikt voor zonnevelden dan de zone aan de zuidwestzijde (variant B en C, zoekgebied 4). De noordoostzijde is in transformatie van een open gebied naar een meer besloten gebied. Dit komt onder andere door aanleg van bosstroken en natuur. In deze zone kunnen de zonneparken ingepast worden binnen het nieuw aan te leggen natuurgebied. Door te werken met natuurlijke randen kan het zicht op de zonnevelden vanaf de Noord IJsseldijk zoveel mogelijk worden onttrokken. De zuidwestzijde is vanwege haar blijvende open karakter minder geschikt voor zonneparken, deze zullen in dit landschap zichtbaar aanwezig zijn. Zijn advies aan de gemeente is om zich eerste instantie te richten op de noordoostzijde van het gebied en te onderzoeken of de opgave daar kan worden ingevuld. Mocht dit niet (volledig) lukken, dan zou er naar andere zoeklocaties in de gemeente gezocht moeten worden. Deze moeten worden afgewogen met zoekgebied 4.”

Tijdens de presentatie zijn de volgende opmerkingen gemaakt en de volgende vragen gesteld:

- Wat zijn de criteria voor wat past en kan voor het plaatsen van zonnevelden binnen het projectgebied?
- Wat gaat de politiek eraan doen als hier geen zonnevelden passen?
- Waarom geen windturbines langs de A2 terwijl het in Lopik wel op dezelfde manier kan?
- Zijn zonnepanelen niet zijn achterhaald? Bieden ze voldoende perspectief?
- Waarom wordt er niet breder gekeken naar compensatie van energie op landelijk niveau en waarom doen we dit binnen de gemeentegrenzen? Waarom mogen hier zonnevelden geplaatst worden en wie bepaalt dit?
- Waarom zijn de locaties in variant B en C willekeurig? En waarom aan een historisch lint (Achtersloot)?

- Ik heb een huis gebouwd aan Noord IJsseldijk, waarbij ik de grond heb gekocht van de provincie. Gronden zijn verworven uit uitgekochte boeren. De ontwikkeling van het plan van Staatsbos is prima, maar daar zit geen rek in. Nu dit weer, er lijkt geen samenwerking gaande.
- In de zomer loopt het energienet vast, we produceren te veel en lopen helemaal vast.
- Worden er regels gesteld aan de hoogte van de zonnepanelen?
- De beste cultuurgronden liggen langs de rivier, waarom bedenken we om daar de zonnevelden neer te leggen? Leg ze achter in de polder!
- Raar hoe er gesproken wordt over grondeigenaren. Respectloos. Ga eerst in gesprek met de agrariërs.
- Hoe groot is de kans dat er zonnevelden komen? Kan dit gebied toch weer van tafel verdwijnen?
- Als je de zonnepanelen combineert met waterberging, hoe ga je dan om met de hoogte van de panelen om?
- Waarom gaan we geen windturbines kopen op de Noordzee?
- Kunnen we geen geluidsscherm van zonnepanelen langs de a12 plaatsen?
- Het is nu toch omgekeerde wereld? Je gaat toch eerst criteria opstellen voor je op zoek gaat!
- Dikke kabel is een directe concurrent van de particulier opwek? Kan dat ook andersom ook werken?
- Wat is de status van het advies van de bewoners aan de gemeente?
- Er is geen vraag naar zonne-energie.
- Zijn er al gesprekken met energieleveranciers?
- Eerst presentaties over het mooier maken van IJsselstein, maar dit gaat er juist tegenin. Hoe voorzie je dat je gaat recreëren tussen de zonnepanelen?
- Wat was eigenlijk de opdracht? Was het 'zoek 36 ha in het gebied' of was het 'breng de mogelijkheid voor zonne-energie in beeld'?
- Er wordt aangeraden om pas als zoekgebied 1, 2 & 3 geen optie zijn, zoekgebied 4 te gaan afwegen met andere gebieden in de gemeente. Waarom wordt er niet direct al deze vergelijking aangaan?

De vragen zijn op de bewonersavond beantwoord. Ze zullen ook worden opgenomen in de Q&A die op de website van de gemeente te lezen is.

4. Samenvatting vragenformulier

Bij de bijeenkomst was er een vragenformulier beschikbaar waarop deelnemers hun input konden geven. Via dit vragenformulier zijn de volgende reacties gegeven.

Reacties uit de enquête (samenvatting)

❖ *Past de functie zonne-energie in het Hollandsche IJsselgebied? Waarom wel/niet?*

De meerderheid van de deelnemers geeft aan zij het niet passend vindt in het Hollandsche IJsselgebied, omdat:

- Het wordt gezien als een verstoring van het landschap;
- Het historisch karakter van (delen van) het gebied kunnen worden aangetast;
- Er landbouwgrond zal moeten verdwijnen om deze functie mogelijk te maken.

- Het een bedreiging vormt voor de natuurwaarden in het gebied
- Zij eraan twifelen of zonne-energie voldoende bijdraagt aan de energietransitie omdat deze alleen op zonnige dagen elektriciteit produceert.
- Het een gebied is dat door veel mensen intensief wordt gebruikt, zij vinden zonne-energie passender in gebieden met minder bewoners en passanten.
- Het stroomnet vol zit en daardoor vooralsnog geen nieuwe zonnevelden of windturbines kunnen worden aangesloten,

Een aantal deelnemers geeft aan dat de functie zonne-energie wel passend is in het gebied. Zij geven aan:

- Dat een 'verstoep' zonnepark een goede oplossing kan zijn omdat het dan niet zichtbaar is;
- Dat zonne-energie passend is, mits het is geïntegreerd met natuur en recreatie;
- Dat zonne-energie passend is, mits de omvang van de zonneparken beperkt is.

❖ *Hoe kan zonne-energie gecombineerd worden met andere opgaven in het Hollandsche IJsselgebied (bijv. natuur, water, landbouw, recreatie)?*

Een deel van de deelnemers geeft aan dat dit niet mogelijk is. Zij geven de volgende argumenten:

- Het gaat ten koste van natuur en het leefgebied van vogels en vleermuizen.
- Het is niet te combineren met recreatie en natuur: een omgeving met zonpanelen geeft geen ontspanning.
- Zonne-energie kan alleen op daken
- Er is te weinig ruimte. Zonne-energie is niet te combineren met andere opgaven zonder de andere opgaven te kort te doen.
- Er worden vraagtekens geplaatst bij de recreatieopgave. Moet dat ook in het Hollandsche IJsselgebied?

Anderen zien kansen voor:

- Integratie van zonnevelden in bosweides;
- Combineren van zonnevelden met aanleg van nieuwe natuur of bos
- Zon-op-water, bijvoorbeeld op toekomstige waterberging;
- Zonneparken met bomenrijen er omheen.

❖ *Variant A: Wat zijn de voordelen, nadelen en aandachtspunten van deze variant?*

- Een voordeel dat veel deelnemers noemen is dat de zonnepanelen hier zo kunnen worden ingepast in het bos, zodat ze niet zichtbaar zijn vanaf de straat. Dat kan niet in het meer open gebied aan andere zijde van de rivier;
- Inpassing in het groen in deze zone tast het open landschap niet aan;
- Een nadeel dat vaker genoemd is, is dat door omliggende natuur schaduw op de panelen kan vallen, waardoor de opbrengst lager wordt.
- Omwonenden zijn bang dat zonnevelden in hun omgeving de waarde van hun huis laat dalen.
- In deze variant wordt met aaneengesloten vlakken gewerkt en dat geeft een eentonig beeld.

- Het open zicht vanuit de Noord IJsseldijk verdwijnt hierdoor.
- Door de toekomstige bouw van woningen in Rijnenburg is dit gebied nodig ten behoeve van recreatie. Het is niet raadzaam om 36 hectare hieraan te onttrekken voor zonne-energie opwekking.

Een aantal deelnemers is negatief omdat zij zonnepanelen per definitie niet ziet zitten. Meerdere deelnemers spreken hun voorkeur uit voor deze variant ten opzichte van de andere varianten, zo noemt een aantal deelnemers dit 'de minst slechte oplossing'.

Aandachtspunten zijn onder andere:

- Luister naar de mensen die in deze omgeving wonen;
- Zorgen voor minimale zichtbaarheid;
- Behoud van het wandelgebied;
- Goede omliggende beplanting of bos;
- De afstemming met andere ontwikkelingen in het gebied: maak één plan;
- Zorg voor een goede waterhuishouding
- Kijk naar de impact op het elektriciteitsnet. Probeer de elektriciteit lokaal te benutten, bijvoorbeeld voor het laden van elektrische auto's.
- De zonnevelden kunnen hoger geplaatst worden zodat het bodemleven meer kansen krijgt. Hierbij wel ervoor zorgen dat de velden vanaf de weg en fietspad uit het zicht liggen door (nieuwe) begroeiing.
- Zonnepanelen mogen niet dominant worden in het gebied

❖ *Variant B: Wat zijn de voordelen, nadelen en aandachtspunten van deze variant?*

- Meerdere deelnemers geven aan dat bij deze variant het bestaande open landschap wordt aangetast. Deelnemers geven aan dat dit landschap unieke (cultuurhistorische) waarden heeft;
- Meerdere deelnemers geven aan dat de zonnepanelen in deze variant te dicht bij woningen kunnen komen te staan;
- Het zicht vanaf het fietspad op de zonnepanelen (Zuid IJsseldijk) wordt meerdere keren genoemd. Dit heeft impact op de recreatie.
- Mogelijk voordeel is verhoudingsgewijs de kleinst impact op de omgeving t.o.v. de energie opbrengst.
- Er is geen zicht op afname van de zonnestroom in de directe omgeving, het zou daarom via het elektriciteitsnet getransporteerd moeten worden.

Aandachtspunten die zijn genoemd, zijn:

- Het zicht vanuit de bebouwing;
- De openheid van het landschap: zet er geen (hoge) panelen in;
- Behoud cultuurhistorisch waarden van het landschap: monumenten aan de Achtersloot en de verkavelingsstructuur.
- De eigendomsstructuur. Er zijn veel verschillende eigenaren die kleine percelen hebben.
- Het behoud van het leefgebied van de weidevogels.
- Omwonenden zijn bang voor waardedaling van hun huis.

Variant C: Wat zijn de voordelen, nadelen en aandachtspunten van deze variant?

- Voor deze variant gelden volgens veel deelnemers dezelfde bezwaren als voor variant B: het aantasten van het open landschap en de zichtbaarheid vanuit de Achtersloot en de Zuid IJsseldijk.
- Meerdere deelnemers geven aan deze variant te versnipperd te vinden. Zonneparken zijn zo op meerdere plekken prominent aanwezig.
- Men vraagt zich af in hoeverre er met deze variant voldoende energieopbrengst behaald kan worden.
- "Hiermee verdwijnt het landelijke gevoel van het gebied"
- Een deelnemer geeft aan dat deze variant blijvende impact heeft op het aanzicht en de verkavelingsstructuur van de Achtersloot. Deze aantasting blijft ook als zonnevelden na enkele jaren mogelijk niet meer nodig zijn.

Aandachtspunten zijn*:

- Behoud van natuurwaarden en cultuurhistorische waarden in het gebied
- Het risico op veel planschade als gevolg hiervan
- Impact op de recreatieve functie van het gebied
- Bij variant 3 is meermaals verwezen naar aandachtspunten bij variant B.

❖ *Welke overige opmerkingen of aandachtspunten wilt u meegeven?*

Hieronder een greep uit de reacties. Reacties met dezelfde strekking zijn samengevoegd.

- Deelnemers geven aan dat het proces en de bijeenkomst chaotisch zijn verlopen;
- Een deelnemer geeft aan dat er te weinig participatie heeft plaatsgevonden en dat buurtbewoners te laat en onvoldoende zijn geïnformeerd.
- Zonnevelden tasten het Hollandsche IJsselgebied in grote mate aan.
- Kijk naar alternatieve locaties en kijk naar alternatieve mogelijkheden zoals zon op daken, windenergie en kernenergie;
- Probeer het op een andere manier: participeer in windenergie elders;
- "Mensen met gezond verstand kiezen hier niet voor. Dit is geen oplossing";
- "Het is nodig, we snappen het. Maken jullie iets moois, natuurlijk van!";
- "Heroverweeg of zonnevelden de juiste oplossing is";
- "Zorg dat de criteria helder zijn, dan is de keuze uitlegbaar en toetsbaar".
- Hebben zonnevelden nog wel zin in deze tijd waarin netcongestie speelt?
- Hoe zit het met netcongestie? Worden zonnepanelen op woningen uitgezet op een zonnige dag, zodat het zonnepark elektriciteit kan opwekken?
- "De gemeenteraad van IJsselstein heeft kennelijk besloten dat er geen windmolens zullen worden geplaatst. De motieven hiervoor kennen wij niet. Jammer dat om deze reden windmolens geen onderdeel van de voorlichting en discussie konden uitmaken."
- Er zijn zorgen over de aanlegfase van de zonneparken en de (verkeers)overlast die dat met zich meebrengt.

5. Het vervolgproces

Dit verslag wordt gebruikt voor:

- Het opstellen van het advies aan de gemeente, door de adviesgroep duurzame energie. Deze adviesgroep bestaat uit bewoners en uit vertegenwoordigers van (belangen)organisaties.
- Het opstellen van het (concept-)uitnodigingskader zonne-energie voor het Hollandsche IJsselgebied.

Het verslag van de bijeenkomst zal als bijlage bij het raadsvoorstel worden gevoegd. De gemeenteraad zal de inhoud van het verslag meenemen in het maken van een afweging bij de besluitvorming over het uitnodigingskader zonne-energie.